

ΔΗΜΟΣ ΣΗΤΕΙΑΣ

**ΠΕΝΤΑΕΤΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΔΗΜΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ 2014-2019**

**ΜΕΡΟΣ Α΄:
Στρατηγικό Σχέδιο**

Σητεία, Μάιος 2015

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΟΙΜΙΟ		002
ΜΕΡΟΣ Α': ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ 2014-2019		005
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		005
1.1	Βασικά γεωγραφικά και διοικητικά χαρακτηριστικά	005
	1.1.1 Έκταση και πληθυσμός	005
	1.1.2 Σύσταση-συγκρότηση Δήμου Σητείας	007
1.2	Περιβάλλον, χωροταξία και τεχνικές υποδομές	007
	1.2.1 Γενικά χαρακτηριστικά	007
	1.2.2 Φυσικό τοπίο & οικοσυστήματα	009
	1.2.3 Καλύψεις γης	013
	1.2.4 Περιβαλλοντικές επιβαρύνσεις	014
	1.2.5 Χωροταξικά και πολεοδομικά χαρακτηριστικά	015
	1.2.6 Τεχνικές υποδομές και δίκτυα	017
1.3	Δημογραφικά, κοινωνικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά	025
	1.3.1 Πληθυσμιακές μεταβολές και σύνθεση πληθυσμού	025
	1.3.2 Υποδομές εκπαίδευσης	030
	1.3.3 Δομές υγείας, πρόνοιας & κοινωνικής στήριξης	031
	1.3.4 Πολιτιστικοί πόροι και δραστηριότητες	033
	1.3.5 Αθλητισμός	035
1.4	Τοπική οικονομία και απασχόληση	036
	1.4.1 Οικονομικά ενεργός πληθυσμός	036
	1.4.2 Απασχόληση	037
	1.4.3 Ανεργία	038
	1.4.4 Παραγωγικοί τομείς και αναπτυξιακές τάσεις	040
	1.4.5 Υποστηρικτικά σχήματα και δομές	044
1.5	Αναπτυξιακή φυσιογνωμία της περιοχής	045
1.6	Σχέσεις και αλληλεξαρτήσεις του Δήμου Σητείας με τους γειτονικούς ΟΤΑ και την ευρύτερη περιοχή	049
1.7	Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής τους Δήμου	050
	1.7.1 Προβλήματα και απειλές	050
	1.7.2 Αναπτυξιακές δυνατότητες και ευκαιρίες	053
	1.7.3 Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης	055
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΩΝ		057
2.1	Ο Δήμος Σητείας ως Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' βαθμού	057
	2.1.1 Διοίκηση, οργάνωση και λειτουργία	057
	2.1.2 Στελέχωση υπηρεσιών	060
	2.1.3 Κινητή και ακίνητη περιουσία	063
	2.1.4 Οικονομικά αποτελέσματα 2012-2014	064
2.2	Τα Νομικά Πρόσωπα του Δήμου Σητείας	086
	2.2.1 Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου (ΝΠΙΔ) – Επιχειρήσεις ΟΤΑ	086
	2.2.2 Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ)	088
2.3	Αξιολόγηση του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων	092
	2.3.1 Αξιολόγηση του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου Σητείας	092
	2.3.2 Αξιολόγηση των Νομικών Προσώπων και των Επιχειρήσεων του Δήμου Σητείας	095
	2.3.3 Κρίσιμα ζητήματα εσωτερικής λειτουργίας	096
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2014-2019		098
3.1	Το ευρύτερο πλαίσιο χάραξης της Στρατηγικής	098
3.2	Το αναπτυξιακό όραμα, η αποστολή και οι στρατηγικοί στόχοι του Δήμου Σητείας	107
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ		113
I	Προτάσεις Υπηρεσιών Δήμου Σητείας	
II	Προϋπολογισμοί Νομικών Προσώπων Δήμου Σητείας	

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Η υποχρέωση εκπόνησης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους ΟΤΑ α' βαθμού με πληθυσμό άνω των 10.000 κατοίκων θεσπίστηκε για πρώτη φορά, με τα άρθρα 203-207 του κεφαλαίου Ζ' του νέου Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν. 3463/2006) και καθιερώθηκε με την εφαρμογή του Προγράμματος «Καλλικράτης» (άρθρο 266, Ν.3852/2010), στο πλαίσιο της διαδικασίας εκσυγχρονισμού της οργάνωσης και λειτουργίας της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης και με απώτερο σκοπό τη δημιουργία μόνιμων δομών προγραμματισμού, υλοποίησης και παρακολούθησης των αποτελεσμάτων της δράσης των ΟΤΑ α' βαθμού.

Τα Επιχειρησιακά Προγράμματα των ΟΤΑ α' βαθμού συνιστούν ολοκληρωμένα προγράμματα τοπικής και οργανωτικής – λειτουργικής ανάπτυξης, σε εναρμόνιση με τις κατευθύνσεις αναπτυξιακού σχεδιασμού σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Πιο συγκεκριμένα, συνιστούν προγράμματα αναπτυξιακών υποδομών και τοπικών επενδύσεων, αλλά και προγράμματα για τη βελτίωση της υφιστάμενης λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών και των Νομικών Προσώπων που εποπτεύονται από τους Δήμους. Με άλλα λόγια πρόκειται για προγράμματα πολυτομεακού χαρακτήρα, με εύρος θεματικών αντικειμένων αντίστοιχου του φάσματος των θεμάτων που απασχολούν την καθημερινή λειτουργία ενός δήμου. Καλύπτουν όλο το φάσμα των αρμοδιοτήτων του δήμου και εν δυνάμει το σύνολο των τοπικών υποθέσεων. Επίσης, εκφράζουν το όραμα και τη στρατηγική της εκάστοτε δημοτικής αρχής, η οποία αναλύεται σε πενταετές πρόγραμμα δράσης και ακολουθώς σε ετήσιο πρόγραμμα δράσης της κάθε υπηρεσίας του δήμου και των νομικών προσώπων του.

Η δομή και το περιεχόμενο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των δήμων καθορίστηκε με την Υπουργική Απόφαση 18183, ΦΕΚ 534, Β, 13.04.2007, ενώ με το Προεδρικό Διάταγμα 185/2007 «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) α' βαθμού», προδιαγράφηκε η διαδικασία κατάρτισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων. Με την εφαρμογή του Ν.3852/2010, η νέα διαδικασία κατάρτισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων καθορίζεται στην υπ' αριθμ. πρωτ. 5694/03.02.2011 Απόφαση του Υπ. Εσωτερικών Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, η οποία τροποποιεί την υπ' Αριθ. 18183/2-4-2007 (ΦΕΚ Β' 534/13.4.2007) Υπουργική Απόφαση με τίτλο «Περιεχόμενο, δομή και τρόπος υποβολής των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α) α' βαθμού». Για τη νέα δημοτική περίοδο 2014-2019, το περιεχόμενο, η δομή και ο τρόπος υποβολής των πενταετών (πλέον) Επιχειρησιακών Προγραμμάτων διέπονται από την υπ. αριθμ. 41179/23.10.2014 Απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών (ΦΕΚ.2970, τ. Β', 4 Νοεμβρίου 2014).

Η εκπόνηση του πενταετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Σητείας για την περίοδο 2014-2019 βασίστηκε στη διενέργεια πρωτογενούς και δευτερογενούς έρευνας, με τη χρήση και εφαρμογή των κατάλληλων μεθοδολογιών και εργαλείων. Για την περιγραφή του εξωτερικού περιβάλλοντος της περιοχής του Δήμου αξιοποιήθηκαν υφιστάμενες μελέτες του δήμου, έγινε συλλογή και επεξεργασία στατιστικών δεδομένων από την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος (ΕΣΥΕ) και άλλες ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων, καθώς και από μελέτες και έρευνες που κατά καιρούς έχουν εκπονηθεί για λογαριασμό διάφορων φορέων. Για την περιγραφή του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου Σητείας χρησιμοποιήθηκε ο ισχύον Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας (ΟΕΥ) και πραγματοποιήθηκαν επαφές με στελέχη του Δήμου για τη συλλογή στοιχείων αναφορικά με την υφιστάμενη λειτουργία των υπηρεσιών του Δήμου.

Το παρόν Επιχειρησιακό Πρόγραμμα συντάχθηκε με ευθύνη της Διεπιστημονικής Ομάδας Έργου (Δ.Ο.Ε) του Δήμου Σητείας που συγκροτήθηκε με την υπ' αριθμ. 9/2.2.2015 απόφαση Δημάρχου. Επικεφαλής της διεπιστημονικής ομάδας τίθεται ο Αντιδήμαρχος Τεχνικών Έργων, Άρδευσης, Πολεοδομίας και Δημοτικών Ενοτήτων Ιτάνου και Λεύκης, κ. **Ιωάννης Δρακάκης**. Επίσης, στην Ομάδα συμμετέχουν οι:

1. **Ιωάννης Δρακάκης**, Αντιδήμαρχος Τεχνικών Έργων, Άρδευσης, Πολεοδομίας και Δημοτικών Ενοτήτων Ιτάνου και Λεύκης,
2. **Λεβεντέρης Χαράλαμπος**, Αντιδήμαρχος Περιβάλλοντος και Πρασίνου, Καθαριότητας, Πολιτικής Προστασίας, Ανάπτυξης, Οικολογίας, Ενέργειας, Προγραμματισμού, Πληροφορικής και Τοπικών Κοινοτήτων του Δημοτικού Διαμερίσματος Σητείας
3. **Λαντζανάκης Νικόλαος**, Αντιδήμαρχος Διοικητικών Υπηρεσιών, Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης, Απασχόλησης, Τουρισμού και Δημοτικής Ενότητας Ανάληψης
4. **Τερζής Λεωνίδα**, Αντιδήμαρχος Οικονομικών Υπηρεσιών, Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας, Πολιτισμού, Δια Βίου Μάθησης, Αθλητισμού και Νέας Γενιάς,
5. **Οικονομάκης Μιχάλης**, Διευθυντής Διοικητικών Υπηρεσιών,
6. **Δασκαλάκη Σταυρούλα**, Διευθύντρια Οικονομικών Υπηρεσιών,
7. **Τσουκνάκης Νικόλαος**, Διευθυντής Τεχνικών Υπηρεσιών,
8. **Κολυδάκης Γεώργιος**, Διευθυντής Υπηρεσίας Περιβάλλοντος και Πρασίνου,
9. **Μαλιαρουδάκης Λέανδρος**, Προϊστάμενος Αυτοτελούς Τμήματος Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής,
10. **Λαντζανάκης Εμμανουήλ**, Προϊστάμενος Αυτοτελούς Τμήματος Υπηρεσίας Δόμησης (Πολεοδομίας) και
11. **Μεραμβελιωτάκης Αριστοτέλης**, Προϊστάμενος Αυτοτελούς Τμήματος Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης.

Η Δ.Ο.Ε. συνεργάστηκε με στελέχη των Υπηρεσιών του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων και επιμελήθηκε την έγκαιρη και ορθή προετοιμασία του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Το παρόν αποτελεί την α' φάση του πενταετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος Δήμου Σητείας 2014-2019 και πιο συγκεκριμένα το **Στρατηγικό Σχέδιο** του δήμου, στο οποίο αποτυπώνονται και αξιολογούνται τα κυριότερα χαρακτηριστικά του Δήμου Σητείας, ως γεωγραφική περιοχή και ως Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Επίσης, διατυπώνεται και αναλύεται το αναπτυξιακό όραμα και οι στρατηγικές προτεραιότητες του Δήμου Σητείας για την ερχόμενη πενταετία.

ΜΕΡΟΣ Α': ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ 2014-2019

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ

1.1 Βασικά γεωγραφικά και διοικητικά χαρακτηριστικά

1.1.1 Έκταση και πληθυσμός

Ο Δήμος Σητείας, με συνολική έκταση 684,057 τ.χλμ., αποτελεί το μεγαλύτερο σε έκταση δήμο της Κρήτης και το νοτιοανατολικότερο σημείο του Ελληνικού και ολόκληρου του Ευρωπαϊκού χώρου. Στα όρια του ο δήμος περιλαμβάνει την ομώνυμη πόλη, παράκτιες περιοχές και χωριά της υπαίθρου. Η πόλη της Σητείας τοποθετείται στη διασταύρωση του άξονα κατά μήκος των βορείων παραλίων της Κρήτης και των θαλάσσιων συνδέσεων της με τα νησιά της Δωδεκανήσου, τις Κυκλάδες, του Βόρειου Αιγαίου, την Κύπρο και τα παράλια της Μικράς Ασίας.

Ο ΔΗΜΟΣ ΣΗΤΕΙΑΣ

Πηγή: <http://www.oikoskopio.gr>

Σύμφωνα με την αναθεώρηση των αποτελεσμάτων της Απογραφής Πληθυσμού-Κατοικιών 2011¹ ο μόνιμος πληθυσμός του Δήμου ανέρχεται σε 19.720 κατοίκους που αντιστοιχεί στο 26,2 % του πληθυσμού της Περιφερειακής Ενότητας Λασιθίου και στο 3,2% του συνολικού πληθυσμού της Περιφέρειας Κρήτης. Ο «μόνιμος πληθυσμός» περιλαμβάνει τους Έλληνες και αλλοδαπούς κατοίκους που έχουν τη συνήθη διαμονή τους σε κάθε επίπεδο διοικητικής διαίρεσης του Δήμου.

¹ ΕΛ.ΣΤΑΤ, Δελτίο Τύπου, 2.4.2014, ΦΕΚ 699, τ. Β', 20.3.2014

ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΔΗΜΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ (2011)

Δημοτική / Τοπική Ενότητα Δήμου Σητείας	Μόνιμος Πληθυσμός
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΙΤΑΝΟΥ	2.108
Τοπική Κοινότητα Ζάκρου	747
Τοπική Κοινότητα Καρυδίου	86
Τοπική Κοινότητα Μητάτου	48
Τοπική Κοινότητα Παλαικάστρου	1.227
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΕΥΚΗΣ	1.697
Τοπική Κοινότητα Αγίας Τριάδος	77
Τοπική Κοινότητα Απιδίων	342
Τοπική Κοινότητα Αρμένων	322
Τοπική Κοινότητα Ζίρου	462
Τοπική Κοινότητα Παπαγιανανάδων	268
Τοπική Κοινότητα Χανδρά	226
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΗΤΕΙΑΣ	14.513
Δημοτική Κοινότητα Σητείας	9.912
Τοπική Κοινότητα Αγίου Γεωργίου Σητείας	182
Τοπική Κοινότητα Αχλαδίων	274
Τοπική Κοινότητα Έξω Μουλιανών	247
Τοπική Κοινότητα Κατσιδωνίου	96
Τοπική Κοινότητα Κρυών	128
Τοπική Κοινότητα Λάστρου	157
Τοπική Κοινότητα Μαρωνίας	152
Τοπική Κοινότητα Μέσα Μουλιανών	238
Τοπική Κοινότητα Μυρσίνης	147
Τοπική Κοινότητα Πισκοκεφάλου	781
Τοπική Κοινότητα Πραισού	56
Τοπική Κοινότητα Ρούσσας Εκκλησίας	213
Τοπική Κοινότητα Σκοπής	774
Τοπική Κοινότητα Σταυρωμένου	161
Τοπική Κοινότητα Σφάκας	322
Τοπική Κοινότητα Τουρλωτής	420
Τοπική Κοινότητα Χαμεζίου	253
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΝΑΛΗΨΗΣ	1.402
Τοπική Κοινότητα Πεύκων	763
Τοπική Κοινότητα Χρυσοπηγής	190
Τοπική Κοινότητα Λιθινών	346
Τοπική Κοινότητα Περιβολακίων	103
ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ	19.720
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΑΣΙΘΙΟΥ	75.381
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ	623.065

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ, 2014

Επίσης, διαπιστώνεται μια άνιση κατανομή του πληθυσμού ανάμεσα στη Δημοτική Ενότητα Σητείας, όπου συγκεντρώνεται το 73,6 % του πληθυσμού στο αστικό κέντρο της Σητείας και σε περιαστικές περιοχές, και στις υπόλοιπες δημοτικές ενότητες που συνιστούν την ενδοχώρα του δήμου και συγκεντρώνουν συνολικά το υπόλοιπο 26,4%.

Η πυκνότητα του μόνιμου πληθυσμού ανά τετρ.χιλιόμετρο είναι ιδιαίτερα χαμηλή καθώς φθάνει στο 29,21 κατ./τ.χλμ. (Απογραφή 2011), κατατάσσοντας το Δήμο Σητείας το 2^ο πιο αραιοκατοικημένο δήμο του Λασιθίου μετά το Δήμο Οροπεδίου Λασιθίου (18.36 κατ/τ.χλμ). Η ιδιαίτερα χαμηλή πληθυσμιακή πυκνότητα της περιοχής, σε σχέση με το αντίστοιχο ποσοστό σε επίπεδο Π.Ε. Λασιθίου (41,36%) και Περιφέρειας Κρήτης (74,74%) υποδηλώνει τη μειονεκτικότητα της Σητείας έναντι άλλων περιοχών της Κρήτης.

1.1.2 Σύσταση-συγκρότηση Δήμου Σητείας

Ο Δήμος Σητείας είναι αυτοδιοικούμενο κατά τόπο Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) και αποτελεί τον πρώτο βαθμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Έχει έδρα την πόλη της Σητείας και υπάγεται διοικητικά στην Περιφερειακή Ενότητα Λασιθίου της Περιφέρειας Κρήτης (ΟΤΑ β' βαθμού). Ο Δήμος Σητείας, με τη σημερινή του μορφή συστάθηκε με το Πρόγραμμα «Καλλικράτης» (Ν.3852/2010) από τη συνένωση των πρώην Δήμων Ιτάνου, Λεύκης και Σητείας. Στη συνέχεια, με το Π.Δ. 105 (ΦΕΚ 239/Α/9-11-2011) εντάχθηκαν στο Δήμο Σητεία τέσσερις (4) Τοπικές Κοινότητες της Δημοτικής Ενότητας Μακρύ Γιαλού του Δήμου Ιεράπετρας, οι οποίες πλέον συγκροτούν τη νέα Δημοτική Ενότητα Ανάληψης του Δήμου Σητείας (ΦΕΚ αριθμ. 93/14-4-2014 τ. Α'). Συνολικά, ο Δήμος συγκροτείται από 4 Δημοτικές Ενότητες (Ιτάνου, Λεύκης, Σητείας και Ανάληψης) οι οποίες περιλαμβάνουν 31 Τοπικές Κοινότητες και 1 Δημοτική Κοινότητα.

1.2 Περιβάλλον, χωροταξία και τεχνικές υποδομές

1.2.1 Γενικά χαρακτηριστικά

Το γεωφυσικό ανάγλυφο των εδαφών παρουσιάζει έντονη ποικιλομορφία επηρεάζοντας όχι μόνο τη χωροταξική και οικιστική δομή αλλά και την οικονομική ανάπτυξη του Δήμου. Η γεωμορφολογική εικόνα χαρακτηρίζεται τόσο από ορεινές και ημιορεινές ζώνες, μικρού μεγέθους οροπέδια όσο και από πεδινές και παραθαλάσσιες εκτάσεις, σύμφωνα με τον πίνακα που ακολουθεί. Η παρουσία πλούσιων φυσικών σχηματισμών (κυρίως φαράγγια, σπήλαια) σε συνδυασμό με τις απότομες κλίσεις του εδάφους, διαμορφώνουν ένα ιδιαίτερα ποικιλόμορφο, εντυπωσιακό και ελκυστικό τοπίο που αποτελεί πόλο έλξης για πολλούς επισκέπτες.

ΥΨΟΜΕΤΡΙΚΕΣ ΖΩΝΕΣ ΔΗΜΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ

Δημοτική ενότητα / Δημοτικό Διαμέρισμα	Π:Πεδινή Η: Ημιορεινή Ο: Ορεινή	Μέσος σταθμικός υψόμετρο
Δημοτική Ενότητα Ιτάνου		136
Δ.Δ. Παλαικάστρου	Π	39
Δ.Δ. Ζάκρου	Η	250
Δ.Δ. Καρυδίου (Σητείας)	Η	304
Δ.Δ. Μητάτου	Η	535
Δημοτική Ενότητα Λεύκης		443
Δ.Δ. Ζίρου	Η	557
Δ.Δ. Αγίας Τριάδος	Η	460
Δ.Δ. Απιδίων (Μέσα Απιδίου)	Η	122
Δ.Δ. Αρμένων	Η	490
Δ.Δ. Παππαγιαννάδων	Η	374
Δ.Δ. Χανδρά	Η	580
Δημοτική Ενότητα Σητείας		107
Δ.Δ. Σητείας	Π	21
Δ.Δ. Αγίου Γεωργίου Σητείας	Η	291
Δ.Δ. Αχλαδίων	Η	275
Δ.Δ. Έξω Μουλιανών	Ο	380
Δ.Δ. Κατσιδωνίου	Η	519
Δ.Δ. Κρυών	Ο	568
Δ.Δ. Λάστρου	Ο	286
Δ.Δ. Μαρωνίας	Η	120
Δ.Δ. Μέσα Μουλιανών	Ο	391
Δ.Δ. Μυρσίνης	Η	330
Δ.Δ. Πισκοκεφάλου	Π	49
Δ.Δ. Πραισού	Η	368
Δ.Δ. Ρούσσας Εκκλησίας	Η	316
Δ.Δ. Σκοπής	Π	204
Δ.Δ. Σταυρωμένου	Η	224
Δ.Δ. Σφάκας	Ο	244
Δ.Δ. Τουρλωτής	Η	265
Δ.Δ. Χαμεζίου	Ο	430
Δημοτική Ενότητα Ανάληψης		
Τοπική Κοινότητα Πεύκων	Η	83
Τοπική Κοινότητα Χρυσοπηγής	Ο	580
Τοπική Κοινότητα Λιθινών	Ο	247
Τοπική Κοινότητα Περιβολακίων	Ο	145

Πηγή: Υψόμετρα Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος, ΕΣΥΕ, 2001

ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ**Υπόμνημα Ισοψειών**

	50μ - 200μ
	200μ - 450μ
	450μ - 700μ
	700μ - 950μ
	950μ - 1250μ
	1250μ - 1650μ
	1650μ - 2900μ

Πηγή: Οικοσκόπιο

Το κλίμα στην περιοχή της Σητείας κατατάσσεται στο τυπικό μεσογειακό με κύρια χαρακτηριστικά το χαμηλό ύψος βροχοπτώσεων, τη μακρά περίοδο ανομβρίας, τις υψηλές θερμοκρασίες, τη μεγάλη ηλιοφάνεια και τη μεγάλη διάρκεια και ένταση των ανέμων.

1.2.2 Φυσικό τοπίο & οικοσυστήματα

Η ανατολική Κρήτη και ιδίως η περιοχή της Σητείας είναι μια από τις πιο σημαντικές και ιδιαίτερες περιβαλλοντικά περιοχές της Κρήτης, λόγω κυρίως της γεωγραφικής της θέσης και το έντονα ξηροθερμικό κλίμα που επικρατεί στην περιοχή. Η Σητεία διαθέτει πλούσια χλωρίδα και πανίδα, γεωλογικούς σχηματισμούς σπάνιου φυσικού κάλλους και ιδιαίτερης περιβαλλοντικής αξίας και πλήθος μονοπατιών που προσφέρονται για πεζοπορία στο άγριο και παρθένο τοπίο της περιοχής. Ο φυσικός πλούτος της περιοχής περιλαμβάνει πάνω από 2.000 είδη αυτοφυών φυτών, από τα οποία τα 300 είναι ενδημικά, πολλά εκ των οποίων αρωματικά και φαρμακευτικά. Επίσης, μεγάλο αριθμό σπάνιων ζώων και πουλιών, τον πλουσιότερο και πιο παρθένο θαλάσσιο βιότοπο στο Αιγαίο, βόρεια της νήσου Ψείρα, καθώς και εκτεταμένα λιβάδια με το προστατευόμενο είδος φυκιού «Ποσειδώνια-Οσεάνικα».

Η περιοχή του δήμου καλύπτει όλη την ανατολική ακτογραμμή της Κρήτης και μάλιστα βρέχεται από 3 διαφορετικές θάλασσες, το κρητικό πέλαγος από τα βόρεια, το Καρπάθιο από τα ανατολικά και το Λιβυκό από το νότο, δίνοντας τη δυνατότητα στους επισκέπτες για πλήθος θαλάσσιων

δραστηριοτήτων στις δεκάδες οργανωμένες και μη παραλίες που διαθέτει, κάποιες εκ των οποίων έχουν βραβευθεί από το Πρόγραμμα «Γαλάζια Σημαία». Επίσης, διαθέτει νησιά και βραχονησίδες που φιλοξενούν σπάνια είδη θαλάσσιας και χερσαίας πανίδας καθώς και αρχαιολογικούς θησαυρούς. Πρόκειται κυρίως για τις νήσους Διονυσάδες όπου φωλιάζει το σπάνιο αρπακτικό γεράκι με το όνομα Falco eleonora, το Κουφονήσι όπου η αρχαιολογική σκαπάνη έφερε στο φως ερείπια από εγκαταστάσεις μινωικής αλλά και ρωμαϊκής εποχής και η Ψείρα όπου επίσης έχουν βρεθεί αρχαιότητες της Μινωϊκής περιόδου.

Η Σητεία είναι επίσης ιδιαίτερα δημοφιλής για τα σπήλαια που διαθέτει, σε μερικά από τα οποία έχουν ανακαλυφθεί ίχνη ανθρώπινης ζωής. Παρά τη σπουδαιότητα τους, τα σπήλαια της Σητείας δεν έχουν καταστεί μέχρι σήμερα επισκέψιμα. Μονάχα σε ορισμένα είναι δυνατή η πρόσβαση με τη χρήση όμως του κατάλληλου εξοπλισμού. Στα πιο γνωστά ανήκουν το Σπήλαιο Πελεκητά ή Συκιές Σπήλιος κοντά στην Κάτω Ζάκρο, το Σπήλαιο Περιστεράς κοντά στο Καρύδι, το Σπήλαιο Μεγάλο και Μικρό Κατωφύγι κοντά στη Μαρωνία και το Σπήλαιο Όξω Λατσίδι, ένα από τα μεγαλύτερα σπήλαια της Κρήτης, κοντά στη Σίτανο.

Εκτός από τα σπήλαια, η γεωλογική δομή της Σητείας, ευνόησε σημαντικά τη δημιουργία φαράγγιων που με τη σειρά τους συμβάλουν στη διαμόρφωση ενός τόσο πλούσιου σε εναλλαγές γεωμορφολογικά τοπίου. Τα φαράγγια της θεωρούνται - ήδη από τη Μινωική αρχαιότητα - ο παράδεισος των αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών. Εκτός από τη γλωρίδα, πλούσια είναι και η άγρια πανίδα που φιλοξενούν. Αξίζει να σημειωθεί ότι η σχέση των κατοίκων της περιοχής με τα φαράγγια υπήρξε από την αρχαιότητα ιερή. Το Φαράγγι των Νεκρών στη Ζάκρο είναι το πιο από παράδειγμα αυτής της σχέσης, όπου οι αρχαίοι έθαβαν τους νεκρούς τους στις σπηλιές που υπάρχουν εκεί. Με συνολικό μήκος 2,5 χλμ πρόκειται για το διασημότερο και περισσότερο επισκέψιμο φαράγγι της ανατολικής Κρήτης το οποίο ανήκει στο Ευρωπαϊκό Μονοπάτι E4. Σημαντικά μπορούν να θεωρηθούν επίσης τα φαράγγια των Χοχλακιών, του Ρίχτη, των Περβολακίων ή του Καψά και των Πεύκων. Τα συγκεκριμένα φαράγγια προσφέρονται για περιπατητικές διαδρομές και οικοτουρισμό λόγω της υψηλής αισθητικής τους αξίας και των αξιόλογων χερσαίων οικοσυστημάτων που φιλοξενούν.

Τέλος, στο Δήμο Σητείας έχουν οριοθετηθεί περιοχές ως σημαντικές προς προστασία και διαχείριση στα πλαίσια του προγράμματος "NATURA 2000", οι οποίες ανήκουν στις εξής κατηγορίες:

Α) ΤΟΠΟΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ (SCI)

- GR4320006 - SCI A: ΒΟΡΕΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΑΚΡΟ ΚΡΗΤΗΣ: ΔΙΟΝΥΣΑΔΕΣ, ΕΛΑΣΑ ΚΑΙ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ ΣΙΔΕΡΟ (ΑΚΡΑ ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙ - ΒΑΪ - ΑΚΡΑ ΠΛΑΚΟΣ) ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ
- GR4320004 - SCI A: ΜΟΝΗ ΚΑΨΑ (ΦΑΡΑΓΓΙ ΚΑΨΑ & ΓΥΡΩ ΠΕΡΙΟΧΗ)
- GR4320008 - SCI A: ΝΗΣΟΣ ΚΟΥΦΟΝΗΣΙ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ
- GR4320005 - SCI A: ΟΡΟΣ ΘΡΥΠΤΗΣ & ΓΥΡΩ ΠΕΡΙΟΧΗ (σ.σ. Δημοτικό Διαμέρισμα Λάστρου και Τοπική Κοινότητα Χρυσοπηγής).

Β) ΖΩΝΕΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ (SPA)

- GR4320011 - SPA: ΔΙΟΝΥΣΑΔΕΣ ΝΗΣΟΙ
- GR4320009 - SPA: ΒΟΡΕΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΑΚΡΟ ΚΡΗΤΗΣ
- GR4320016 - SPA: ΟΡΗ ΖΑΚΡΟΥ
- GR4320017 - SPA: ΝΗΣΟΣ ΚΟΥΦΟΝΗΣΙ, ΓΥΡΩ ΝΗΣΙΔΕΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΔΕΣ ΚΑΒΑΛΛΟΙ

Γ) ΚΑΤΑΦΥΓΙΑ ΆΓΡΙΑΣ ΖΩΗΣ

- Διονυσάδες νήσοι, Βαί, Ρούσσα Εκκλησιά, Ζάκρος, Χαλανδριανή Κεφάλια (Χανδράς-Ζήρου-Ατιδίων-Αρμένων), Νησί Κουφονήσι, Τουρλωτή, Συκιά, Τσιγγούνη Φαραγγί

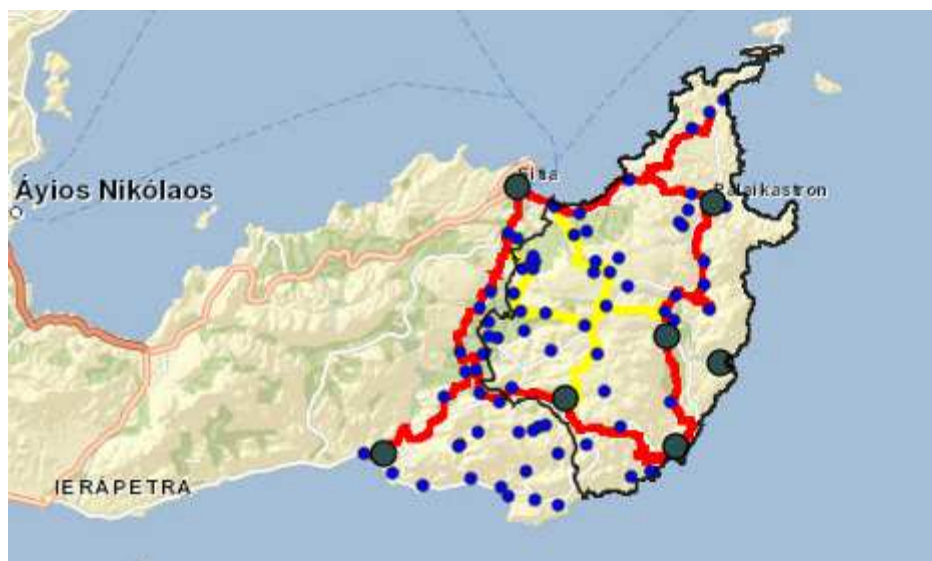
Πηγή: Οικοσκοπείο

Η περιοχή του Βαί παρουσιάζει ιδιαίτερο χλωριδικό και πανιδικό ενδιαφέρον, τόσο στο χερσαίο όσο και στο θαλάσσιο περιβάλλον. Το φοινικόδασος είναι το μοναδικό με *Phoenix theophrastii* της Ευρώπης, έκτασης 20 ha, χαρακτηρισμένο ως «Αισθητικό Δάσος» (ΦΕΚ 170/Α/1973). Σε εθνικό επίπεδο προστατεύεται και ως καταφύγιο θηραμάτων ενώ σε διεθνές αποτελεί «Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά». Φυσικοί υγρότοποι καταγράφονται επίσης στην Αρχαία Ίτανο, στον Κουρεμένο, στη Χιόνα, στις Καρουμές, στην Κάτω Ζάκρο και στην Αλατσολίμνη Ξεροκάμπου. Να σημειωθεί ότι τόσο για το Φοινικόδασος του Βαί όσο και την περιοχή Βορειοανατολικό Άκρο Κρήτης: Διονυσάδες, Έλασα, Χερσόνησος Σίδερο έχουν εκπονηθεί Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες, οι οποίες όμως μέχρι σήμερα δεν έχουν εγκριθεί.

Τέλος, στην περιοχή του δήμου καταλήγει το Ευρωπαϊκό Μονοπάτι Ε4, που ξεκινά από τα Πυρηναία όρη και διασχίζει τους κυριότερους ορεινούς όγκους της Ευρώπης, δίνοντας τη δυνατότητα στον πεζοπόρο ή τον ορειβάτη να γνωρίσει όλη την ποικιλία του τοπίου αλλά και τον πλούτο της φύσης. Μερικές από τα τμήματα του μονοπατιού στην περιοχή του δήμου είναι τα εξής: Παπαγιαννάδες-Χανδράς-Ζήρος, Άνω Ζάκρος-Κάτω Ζάκρος, Σκαλιά-Ζάκρος κ.α.² Ο Δήμος Σητείας στο πλαίσιο της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου (2007-2014) εξασφάλισε τους αναγκαίους πόρους για την υλοποίηση παρεμβάσεων αναβάθμισης του Ευρωπαϊκού Μονοπατιού Ε4 στην περιοχή του.

Ιδιαίτερη αναφορά θα πρέπει να γίνει στο Φυσικό Πάρκο Σητείας³, το οποίο συστήθηκε στο πλαίσιο του Προγράμματος Διασυνοριακής Συνεργασίας «Ελλάδα-Κύπρος 2007-2013» και λειτουργεί υπό την ευθύνη του Δημοτικού Οργανισμού Κοινωνικοπολιτιστικής Ανάπτυξης Σητείας (Δ.Ο.Κ.Α.Σ.). Το Πάρκο αποτελεί ένα μοναδικό γεωτουριστικό προορισμό που καλύπτει τις περιοχές Ίτανου και Λεύκης, καθώς και όλες τις παράκτιες περιοχές από βορρά προς νότο και χαρακτηρίζεται από μία ευρεία ποικιλία στοιχείων του αβιοτικού και βιοτικού περιβάλλοντος.

ΤΟ ΦΥΣΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΣΗΤΕΙΑΣ

Πηγή: <http://www.sitia-geopark.gr>

Ο επισκέπτης του Πάρκου έχει τη δυνατότητα πολυάριθμων επιλογών αναψυχής, οι οποίες εντάσσονται στη λογική της ήπιας τουριστικής ανάπτυξης και ειδικότερα της έννοιας

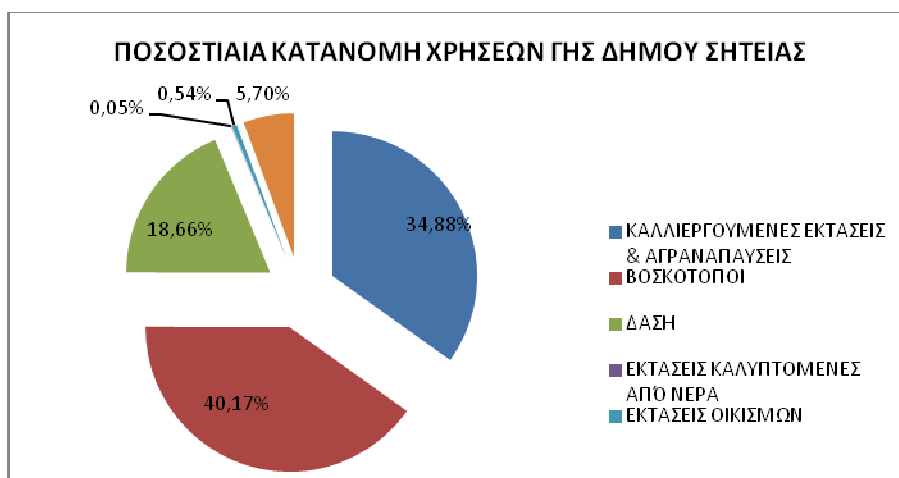
²WALKER: Εμπλουτισμός Τουριστικών Υποδομών και Υπηρεσιών και Αναδιοργάνωση Συστήματος Διαχείρισης και Προβολής Περιπατητικών Διαδρομών σε νησιωτικές περιοχές», Πρόγραμμα Διασυνοριακής Συνεργασίας «Ελλάδα – Κύπρος 2007-2013»

³ <http://www.sitia-geopark.gr>

«γεωτουρισμός»⁴. Συγκεκριμένα, έχουν σχεδιαστεί συνολικά δεκαπέντε (15) πεζοπορικές, ποδηλατικές και οδικές διαδρομές μέσα από τις οποίες ο επισκέπτης μπορεί να περιηγηθεί και να γνωρίσει από κοντά το φυσικό, γεωλογικό και πολιτιστικό πλούτο της περιοχής. Οι διαδρομές είναι πλήρως αποτυπωμένες με σύγχρονες τεχνολογίες Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών (GIS) και κατάλληλα σηματοδοτημένες. Επίσης, παρέχεται η δυνατότητα για αθλητικές δραστηριότητες που περιλαμβάνουν την ιστιοσανίδα, την αναρρίχηση βράχου, τη σπηλαιολογία και τη διάσχιση φαραγγιών. Τέλος, στο Πάρκο λειτουργούν δύο Κέντρα Ενημέρωσης, το πρώτο στο παλιό δημοτικό σχολείο του χωριού Καρύδι, το οποίο είναι αφιερωμένο στη σπηλαιολογική έρευνα και το δεύτερο το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Ζάκρου, το οποίο είναι αφιερωμένο στα χαρακτηριστικά του φυσικού περιβάλλοντος του Πάρκου.

1.2.3 Καλύψεις γης

Οι χρήσεις γης έχουν διαμορφωθεί αφενός από τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες που αναπτύσσονται στην περιοχή και αφετέρου από το γεωφυσικό ανάγλυφο της. Το μεγαλύτερο μέρος του δήμου, ήτοι το 40,17%, καταλαμβάνεται από βοσκότοπους και ακολουθούν οι καλλιεργούμενες εκτάσεις σε ποσοστό 38,44%. Μικρότερα τμήματα της επιφάνειας καλύπτονται από δάση (18,66%), οικιστικές (0,54%) και διάφορες άλλες χρήσεις (5,70%).

Πηγή: ΕΛ. ΣΤΑΤ, Απογραφή 1999-2000

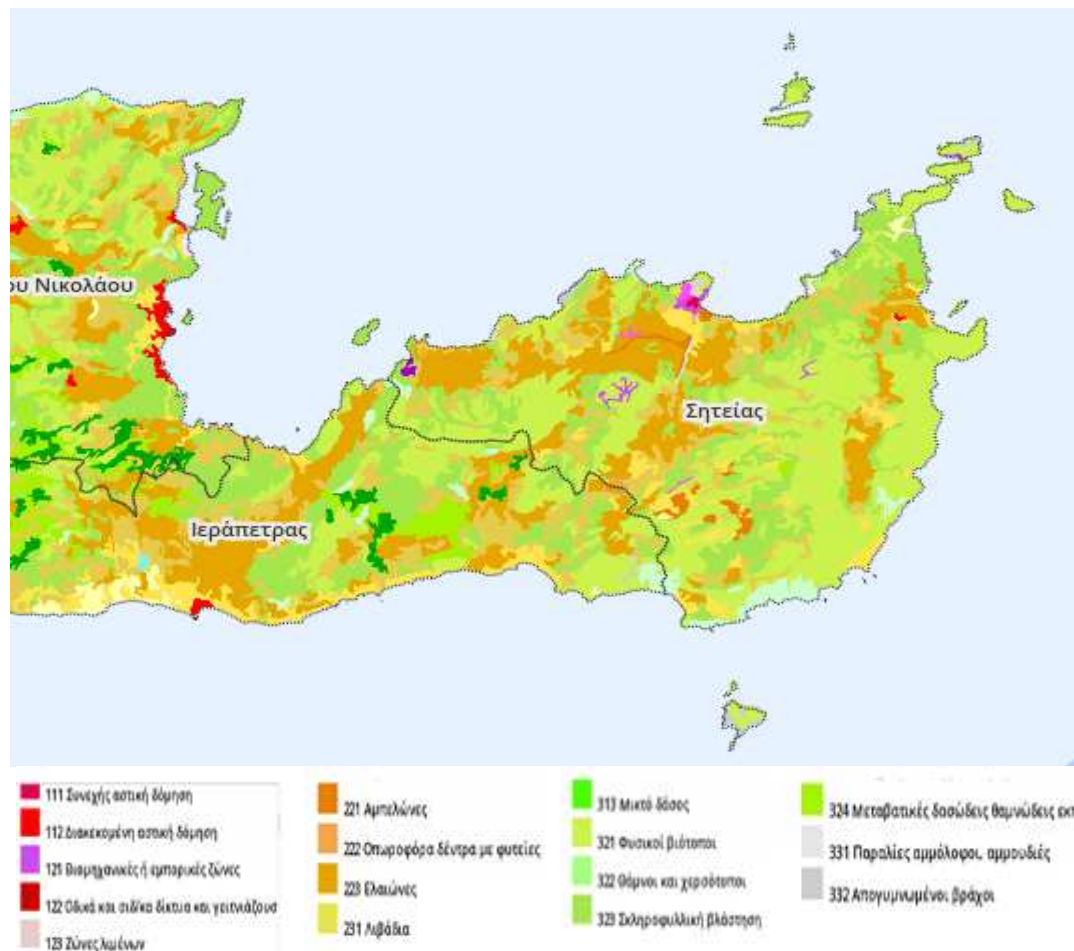
Οι χρήσεις γης του Δήμου Σητείας αποτυπώνονται στο χάρτη που ακολουθεί, από τον οποίο προκύπτει ότι στο βόρειο τμήμα του επικρατούν βοσκότοποι με αραιή ή καθόλου βλάστηση. Κυρίαρχες χρήσεις είναι οι μεταβατικές δασώδης – θαμνώδης εκτάσεις και οι μόνιμες καλλιέργειες,

⁴ «Γεωτουρισμός» είναι μία νέα έννοια εναλλακτικής μορφής τουρισμού που περιλαμβάνει την περιήγηση στην ύπαιθρο με έμφαση στα μνημεία της γεωμορφολογικής, γεωλογικής, περιβαλλοντικής και βεβαίως πολιτιστικής κληρονομιάς ενός τόπου.

όπως ελαιοκαλλιέργειες και αμπελοκαλλιέργειες. Άλλες επικρατούσες χρήσεις είναι οι βιομηχανικές, οι εμπορικές, η αστική δόμηση κλπ.

ΚΑΛΥΨΕΙΣ ΓΗΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΣΗΤΕΙΑΣ

Πηγή: Οικοσκόπιο

1.2.4 Περιβαλλοντικές επιβαρύνσεις

Οι επιβαρύνσεις στο περιβάλλον από την ανθρώπινη δραστηριότητα προέρχονται κυρίως από την εκμετάλλευση του εδάφους, υπεδάφους και υδατικών πόρων και τις χρήσεις γης που αναπτύσσονται. Στο Δήμο Σητείας η εκμετάλλευση του εδάφους συνδέεται κυρίως με γεωργικές και κτηνοτροφικές δραστηριότητες, ενώ του υπεδάφους με γεωτρήσεις (άρδευσης και ύδρευσης) και εξορυκτικές δραστηριότητες. Οι υφιστάμενες εκμεταλλεύσεις, παρόλο που είναι μεγάλης κλίμακας, δεν υποβαθμίζουν σοβαρά την ποιότητα και τη γονιμότητα του εδάφους. Ωστόσο, η ρύπανση του υδροφόρου ορίζοντα από τα λιπάσματα (ιδιαίτερα τα αζωτούχα) δεν έχει μελετηθεί στην περιοχή. Αντίθετα έχει διαπιστωθεί ότι η διάθεση των αποβλήτων των ελαιοτριβείων (κατσίγαροι) αποτελεί σημαντική επιβάρυνση του εδάφους και του υπεδάφους. Παρά το γεγονός ότι υπάρχουν πρακτικές

φιλικές προς το περιβάλλον, δυστυχώς σε πολλές περιπτώσεις δεν ακολουθούνται με αποτέλεσμα να είναι συχνό φαινόμενο η διάθεση των λυμάτων στα ρέματα, με ότι συνέπειες μπορεί αυτό να έχει για το έδαφος και τον υδροφόρο ορίζοντα. Επίσης, οι αρδευτικές και υδρευτικές γεωτρήσεις που λειτουργούν δεν έχουν προκαλέσει μέχρι σήμερα φαινόμενα υφαλμύρωσης ή υποχώρησης του υδροφόρου ορίζοντα. Η απουσία μεγάλης κλίμακας οικονομικών δραστηριοτήτων στην ευρύτερη περιοχή του δήμου και ο περιορισμός της ανεξέλεγκτης διάθεσης ή/και καύσης των απορριμμάτων, έχουν συμβάλει στην απουσία σημαντικών επιδράσεων στην ατμόσφαιρα και το κλίμα, ενώ μικρής έντασης και έκτασης είναι και τα προβλήματα ηχορύπανσης που εμφανίζονται κυρίως κατά τους καλοκαιρινούς μήνες. Ένα ακόμα σημαντικό περιβαλλοντικό ζήτημα είναι οι πυρκαγιές. Οι επιπτώσεις των δασικών πυρκαγιών είναι τεράστιες, αφού επηρεάζουν συνολικά την οικονομία, την κοινωνία, τον άνθρωπο και το περιβάλλον. Ο Νομός Λασιθίου έχει διαχρονικά το υψηλότερο ποσοστό καμένης έκτασης δασών και βοσκοτόπων συγκριτικά με τους υπόλοιπους τρεις νομούς της Κρήτης.⁵

Τέλος, ζητούμενο αποτελεί η προστασία της παράκτιας ζώνης από τη διάβρωση, η οποία θεωρείται μείζον περιβαλλοντικό ζήτημα για όλη την Περιφέρεια Κρήτης. Πρόκειται για φυσική διεργασία που εξελίσσεται στο χώρο και το χρόνο. Τα τελευταία χρόνια η διάβρωση των ακτών αυξάνεται ραγδαία λόγω του φαινομένου του θερμοκηπίου, των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής αλλά και των ανθρωπογενών παρεμβάσεων στις παράκτιες ζώνες. Προκειμένου να περιοριστούν οι αρνητικές επιπτώσεις και να προληφθεί η περαιτέρω επιδείνωση του φαινομένου θα πρέπει να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα χωροταξικής και περιβαλλοντικής πολιτικής.⁶ Για το σκοπό αυτό ο Δήμος Σητείας έχει αναθέσει στο ΙΤΕ μελέτη με σκοπό την αντιμετώπιση του φαινομένου της διάβρωσης και τη δημιουργία συνθηκών προσάμμωσης των παραλιών της πόλης της Σητείας και του Μακρού – Γιαλού.

1.2.5 Χωροταξικά και πολεοδομικά χαρακτηριστικά

Το μοντέλο χωρικής οργάνωσης του Δήμου Σητείας διέπεται καταρχήν από το «Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Κρήτης» (ΦΕΚ 1486/τ. Β' 10.10.2003), το οποίο στο Νομό Λασιθίου (νυν Περιφερειακή Ενότητα) προτείνει 3 οικιστικές ενότητες: α) του Αγίου Νικολάου με υποενότητες τη Νεάπολη και το Οροπέδιο Λασιθίου, β) της Ιεράπετρας και γ) της Σητείας. Η οικιστική ενότητα Σητείας περιλαμβάνει την πρώην επαρχία Σητεία (πρώην Δήμοι Σητείας, Ιτάνου, Λεύκης και Μακρού Γιαλού) και έχει ως οικιστικό κέντρο τη Σητεία.

Σύμφωνα με το Περιφερειακό Πλαίσιο, η οικιστική ενότητα Σητείας βρίσκεται στο νοτιοανατολικότερο σημείο του Ελληνικού χώρου και στη διασταύρωση των αξόνων του

⁵ ΥΠΕΚΑ, «Στατιστικά Δασικών Πυρκαγιών», διαθέσιμο στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=t8hJLV1AVS8%3d&tabid=707&language=el-GR>

⁶ Περιφέρεια Κρήτης, Στρατηγική μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων του ΠΕΠ Κρήτης 2014-2020, Ιούλιος 2014

αναπτυξιακού άξονα κατά μήκος των βορείων παραλίων της Κρήτης, με τις θαλάσσιες συνδέσεις της Κρήτης προς τα νησιά της Δωδεκανήσου, τις Κυκλάδες, του Βόρειου Αιγαίου, την Κύπρο και τα παράλια της Μικράς Ασίας. Το γεγονός αυτό δημιουργεί προοπτικές ανάπτυξης της Σητείας ως πύλη επικοινωνίας με τον ευρύτερο χώρο της ανατολικής Μεσογείου, υπό την προϋπόθεση της βελτίωσης των υφιστάμενων αεροπορικών και θαλάσσιων συνδέσεων της περιοχής.

Τα οικιστικά κέντρα της ενότητας Σητείας κατατάσσονται σε επίπεδα (από 1 έως 5) ως εξής: η Σητεία ως 3ου επιπέδου ενισχυμένου, η Ζήρος, το Παλαίκαστρο και ο Κουτσουράς ως 4ου επιπέδου ενισχυμένου και η Τουρλωτή, ο Χανδράς ως 5ου επιπέδου ενισχυμένου. Οι λοιπές έδρες Ο.Τ.Α. το 1991 χαρακτηρίζονται ως οικιστικά κέντρα 5ου επιπέδου.

Η πόλη της Σητείας χαρακτηρίζεται ως μια ενιαία πολεοδομική ενότητα και αποτελεί το διοικητικό και κοινωνικοοικονομικό κέντρο του δήμου και της οικιστικής ενότητας (πρώην επαρχίας) Σητείας. Δευτερεύοντα κέντρα αναπτύσσονται κατά μήκος των βασικών οδικών αξόνων προς Άγιο Νικόλαο και Ιεράπετρα. Οι μικρότεροι οικισμοί λειτουργούν ως γειτονιές με κύρια χρήση την κατοικία και εξυπηρετούνται από τους βασικούς δρόμους πρόσβασης προς τη Σητεία και τα δευτερεύοντα οικιστικά κέντρα. Οι οικισμοί αν και διαφέρουν ως προς το μέγεθός τους, ωστόσο στο σύνολό τους, μπορούν να χαρακτηριστούν ως οικιστικά σύνολα μικρής δυναμικής. Το μικρό μέγεθος συνεπάγεται την απουσία βασικών υποδομών και υπηρεσιών με αποτέλεσμα ένα μέρος των αναγκών των κατοίκων (π.χ διοικητικές υπηρεσίες, υπηρεσίες τριτοβάθμιας περίθαλψης, ανώτερης και ανώτατης εκπαίδευσης, αναψυχής κλπ) να μην ικανοποιείται εντός των ορίων των οικισμών και ως εκ τούτου να απαιτείται η μετάβασή τους στα πλησιέστερα αστικά κέντρα (π.χ Σητεία, Ιεράπετρα, Άγιο Νικόλαο, Ηράκλειο).

Στη **Δημοτική Ενότητα Ιτάνου**, το Παλαίκαστρο αποτελεί το διοικητικό, εμπορικό και τουριστικό κέντρο της περιοχής, ενώ στο νότιο τμήμα της ο σημαντικότερος οικισμός είναι η Ζάκρος. Οι λοιποί οικισμοί έχουν έντονο και αξιόλογο παραδοσιακό χαρακτήρα. Το δυτικό τμήμα της ενότητας ερημώνεται με γρήγορους ρυθμούς με το Καρύδι να είναι ο μεγαλύτερος οικισμός και το κέντρο της περιοχής. Στη **Δημοτική ενότητα Λεύκης**, η Ζήρος μαζί με τους οικισμούς Αρμένιοι και Χανδράς (αποτελούν ουσιαστικά ένα ενιαίο οικιστικό σύνολο) λειτουργούν ως το διοικητικό και οικονομικό κέντρο της περιοχής. Η εξυπηρέτηση σε κεντρικές λειτουργίες για τους οικισμούς της Λεύκης γίνεται κυρίως από τη Σητεία και δευτερευόντως για την περιοχή Γούδουρα από τη γειτονική Δημοτική Ενότητα Μακρύ Γιαλού (π.χ. Γυμνάσιο Κουτσουρά). Οι μικρότεροι οικισμοί της περιοχής λειτουργούν ως γειτονιές με κύρια χρήση την κατοικία και εξυπηρετούνται από τους βασικούς δρόμους πρόσβασης προς τη Ζήρο, τους Χανδρά – Αρμένους και τη Σητεία. Τέλος, στη **Δημοτική Ενότητα Μακρύ Γιαλού**, το οικιστικό δίπολο «Κουτσουράς – Μακρύ Γιαλός» αποτελεί το «κέντρο» της ανοικτής πόλης όλων των οικισμών της Δημοτικής Ενότητας. Ωστόσο διαπιστώνονται παράλληλες

εξαρτήσεις των οικισμών του ανατολικού τμήματος από το αστικό κέντρο της Σητείας και των οικισμών του δυτικού τμήματος από το αστικό κέντρο της Ιεράπετρας.

Σε επίπεδο σχεδιασμού ο Δήμος Σητείας έχει πραγματοποιήσει σημαντικά βήματα όσο αφορά το πρώτο επίπεδο στρατηγικού Πολεοδομικού Σχεδιασμού που περιλαμβάνει τα Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια (ΓΠΣ) και τα Σχέδια Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης (ΣΧΟΟΑΠ), τα οποία εκπονούνται στα διοικητικά όρια των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ, σύμφωνα με το Νόμο 2508/97 για την Βιώσιμη Οικιστική Ανάπτυξη. Τα ΓΠΣ / ΣΧΟΟΑΠ προσδιορίζουν το αναπτυξιακό προφίλ, τα οικιστικά χαρακτηριστικά και τα στοιχεία του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος κάθε ΟΤΑ. Η μόνη διαφορά ανάμεσα τους είναι ότι στην περίπτωση των ΣΧΟΟΑΠ η έδρα του Δήμου έχει πληθυσμό μικρότερο των 2.000 κατοίκων.

Σημειώνεται ότι ο δήμος καλύπτεται εξ' ολοκλήρου από θεσμοθετημένα σχέδια χωρικών ρυθμίσεων. Σε ότι αφορά τη **Δημοτική Ενότητα Σητείας** (πρώην Δήμος Σητείας) διαθέτει Γ.Π.Σ., το οποίο εγκρίθηκε με την υπ. αριθμ. 4420/2007 απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Κρήτης⁷ και τροποποιήθηκε μερικώς το 2010⁸. Η περιοχή μελέτης του Γ.Π.Σ. περιλαμβάνει τον αστικό και περιαστικό χώρο ολόκληρης της δημοτικής ενότητας εκτός από την περιοχή που ορίζεται από τα όρια του εγκεκριμένου Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου της πόλης της Σητείας⁹. Η **Δημοτική Ενότητα Ιτάνου** (πρώην Δήμος Ιτάνου) διαθέτει ΣΧΟΟΑΠ, το οποίο εγκρίθηκε με την υπ. αριθμ. 6995/2009 απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Κρήτης¹⁰ και τροποποιήθηκε με μια σειρά αποφάσεων το 2011¹¹. Η **Δημοτική Ενότητα Λεύκης** (πρώην Δήμος Λεύκης) διαθέτει ΣΧΟΟΑΠ, το οποίο εγκρίθηκε με την υπ. αριθμ. 7244/2009 απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Κρήτης¹². Τέλος, οι **Τοπικές Κοινότητες Πεύκων, Χρυσοπηγής, Λιθινών και Περιβολακιών** εντάσσονται στο ΣΧΟΟΑΠ του πρώην Δήμου Μακρύ Γιαλού, το οποίο εγκρίθηκε με την υπ. αριθμ. 3241/2012 απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης¹³.

1.2.6 Τεχνικές υποδομές και δίκτυα

Υποδομές μεταφορών

➔ Οι οδικές μεταφορές και συνδέσεις στο Δήμο Σητείας πραγματοποιούνται κυρίως μέσω τριών βασικών οδικών αξόνων: το Βόρειο Οδικό Άξονα (ΒΟΑΚ) Ηρακλείου-Αγίου Νικολάου-Σητείας, το Νότιο Οδικό Άξονα (ΝΟΑΚ) Ιεράπετρας-Μακρύ Γιαλού-Σητείας και την επαρχιακή οδό Κάτω Ζάκρος-

⁷ ΦΕΚ 477/ΑΑΠ/29-10-2007

⁸ ΦΕΚ 268/ΑΑΠ/12-7-2010

⁹ ΦΕΚ 215 / Δ/13.3.1987

¹⁰ ΦΕΚ 498/ΑΑΠ/2-10-2009

¹¹ ΦΕΚ156/ΑΑΠ/16-6-2011, ΦΕΚ63/ΑΑΠ/11-4-2011, ΦΕΚ330/ΑΑΠ/25-11 2011 και ΦΕΚ94/ΑΑΠ/23-5-2011

¹² ΦΕΚ 539/ΑΑΠ/21-10-2009

¹³ ΦΕΚ 363/ΑΑΠ/26-11-2012

Παλαίκαστρο-Σητεία που και οι τρεις καταλήγουν στην πόλη της Σητείας και συνιστούν το πρωτεύον οδικό δίκτυο. Επίσης, έχει αναπτυχθεί ένα πλέγμα επαρχιακών και δημοτικών οδών που είναι σχεδόν οι περισσότεροι ασφαλτοστρωμένοι. Γενικά η οδοποιία είναι παλαιών προδιαγραφών με αποτέλεσμα να μην καλύπτει τις σύγχρονες ανάγκες και προδιαγραφές ασφάλειας, ειδικά κατά τους χειμερινούς μήνες. Συνεπώς, απαιτείται η άμεση βελτίωση σε ότι αφορά τα γεωμετρικά χαρακτηριστικά των δρόμων ή και η επαναχάραξη τους. Ειδικά όσον αφορά το Εθνικό Οδικό Δίκτυο απαιτείται ο σχεδιασμός και κατασκευή νέου Βόρειου Οδικού Άξονα με σύγχρονες προδιαγραφές (2 λωρίδες κυκλοφορίας ανά κατεύθυνση με διαχωριστικό διάζωμα) καθώς και Νότιου Οδικού Άξονα με πρόβλεψη για τις κάθετες διασυνδέσεις τους σε όλη την έκταση του δήμου και ευρύτερα του Νομού Λασιθίου. Εκτός από την επιτάχυνση της ολοκλήρωσης των έργων στο Β.Ο.Α.Κ. (Τμήμα Παχειά Άμμος-Σητείας), στις προτεραιότητες του Δήμου Σητείας περιλαμβάνονται επίσης η κατασκευή ενός νέου Ν.Ο.Α.Κ. από Σητεία έως Πιλαλήματα, ενός βελτιωμένου δρόμου από Παλαίκαστρο προς Ζάκρο – Ξερόκαμπο και από Σητεία προς Μακρύ Γιαλό και η σύνδεσή τους με το Ν.Ο.Α.Κ. και η κατασκευή της ανατολικής παράκαμψης της πόλης της Σητείας.

Οι μετακινήσεις εντός και εκτός της περιοχής του Δήμου εξυπηρετούνται εκτός από τα οχήματα Ι.Χ και τα ταξί και από τακτικά δρομολόγια του ΚΤΕΛ Ηρακλείου Λασιθίου. Στο σχεδιασμό του Δήμου για τις μεταφορές εντάσσεται η δημιουργία αστικής συγκοινωνίας για την πόλη της Σητείας.

ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΔΗΜΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ

Σε ότι αφορά τις λιμενικές υποδομές η πόλη της Σητείας διαθέτει λιμάνι διαπεριφερειακής εμβέλειας που μπορεί να εξυπηρετήσει μεγάλα επιβατικά και εμπορικά πλοία και το οποίο συνδέεται με τον Πειραιά και με άλλα νησιά του Αιγαίου και ιδιαίτερα με νησιά των Κυκλάδων και των Δωδεκανήσων. Μέχρι σήμερα η συνεισφορά του λιμανιού στη γενικότερη ανάπτυξη της περιοχής και ευρύτερα του Λασιθίου δεν υπήρξε η αναμενόμενη κυρίως λόγω της απουσίας πυκνότερων δρομολογίων και της έλλειψης των απαραίτητων υποδομών για την εξυπηρέτηση του διαμετακομιστικού εμπορίου και του τουρισμού. Στη Σητεία λειτουργεί επίσης μαρίνα για τα τουριστικά σκάφη ενώ μικρά λιμενικά καταφύγια έχουν κατασκευαστεί στο Μόχλος και στον Κουρεμένο. Ο δήμος σχεδιάζει την επέκταση της υφιστάμενης τουριστικής μαρίνας της πόλης, με την κατασκευή έξι (6) πλωτών προβλητών μέσα στην υφιστάμενη λιμενολεκάνη καθώς και κτιρίων διοίκησης και συντήρησης.

Η πόλη της Σητείας διαθέτει επίσης αεροδρόμιο διαπεριφερειακής εμβέλειας, το οποίο μπορεί να φιλοξενήσει μικρά και μεσαία αεροπλάνα, πτήσεις τσάρτερ καθώς και ιδιωτικά αεροσκάφη. Υπάρχει τακτική σύνδεση με την Αθήνα αλλά και με άλλες πόλεις της περιφέρειας και συγκεκριμένα με την Αλεξανδρούπολη, την Κάσο, την Κάρπαθο, τη Ρόδο, το Ηράκλειο και την Πρέβεζα. Τα τελευταία χρόνια εκτελούνται εργασίες αναβάθμισης των εγκαταστάσεων του, οι οποίες αναμένεται να ολοκληρωθούν σύντομα, ενισχύοντας τις προοπτικές τουριστικής ανάπτυξης όχι μόνο της Σητείας αλλά ολόκληρης της Ανατολικής Κρήτης.

Υποδομές περιβάλλοντος

➔ Στο Δήμο Σητείας λειτουργούν σήμερα Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων (Ε.Ε.Λ.) στην πόλη της Σητείας και στους οικισμούς Σκοπή, Έξω Μουλιανά, Συκιά, Λιθίνες και Παλαίκαστρο. Έργα ΕΕΛ και μεταφοράς λυμάτων εκτελούνται στη Μαρωνία, στο Χαμέζι και στη Ζάκρο ενώ μια ακόμα Ε.Ε.Λ., η οποία θα περιλαμβάνει και αρδευτικό δίκτυο, πρόκειται να κατασκευαστεί στους Αρμένους και θα εξυπηρετεί και τους οικισμούς Ζήρου και Χανδρά. Επίσης, ολοκληρώθηκε η επέκταση του δικτύου ομβρίων υδάτων στην περιοχή Ξεροκαμάρες Σητείας, με σκοπό την αντιπλημμυρική θωράκιση της περιοχής. Στον προγραμματισμό του Δήμου περιλαμβάνεται, επίσης, η κατασκευή Ε.Ε.Λ. στους οικισμούς Μέσα Μουλιανών, Μόχλου, Παρασπόρι, Πεύκων, Χρυσοπηγής, Λαγκάδας-Χοχλακιάς, Παλαίκαστρου & ευρύτερης περιοχής και παραλίας Κουρεμένου, Σφάκας, Τουρλωτής και Αχλαδιάς. Παράλληλα, προγραμματίζεται η κατασκευή αντλιοστασίου λυμάτων Αγ.Φωτιάς και αγωγού μεταφοράς στο αντλιοστάσιο του ΤΕΙ Δήμου Σητείας και η αξιοποίηση εκροής για άρδευση της Ε.Ε.Λ της πόλης της Σητείας. Γενικά, απαιτείται η συμπλήρωση των αναγκαίων υποδομών με απώτερο σκοπό την εξυπηρέτηση όλων των οικισμών του δήμου. Ειδικά σε ότι αφορά τους μικρούς οικισμούς, χρειάζεται μελέτη και έργα συστημάτων βιολογικού καθαρισμού με πιθανότερο σύστημα αυτό των μικρών τοπικών βιολογικών καθαρισμών μέχρι 500 κατοίκων (σύστημα compact). Επίσης, χρειάζεται

η επέκταση του αποχετευτικού δικτύου στην επέκταση του σχεδίου πόλης της Σητείας και στις επεκτάσεις που προτείνονται για άλλους οικισμούς, με μεταφορά λυμάτων σε υφιστάμενους βιολογικούς καθαρισμούς εφόσον το κόστος δεν είναι απαγορευτικό¹⁴.

Σε ότι αφορά τα οικιακά απορρίμματα η συλλογή τους γίνεται από το δήμο, από κάδους που υπάρχουν στην πόλη της Σητείας και σε όλους τους οικισμούς και σε ρυθμό που ποικίλει ανάλογα με το μέγεθος της κάθε περιοχής. Τα απορρίμματα οδηγούνται στο ΧΥΤΑ Σητείας, στην περιοχή Ανάλουκα, ο οποίος εξυπηρετεί επίσης τις Δημοτικές Ενότητες Ιτάνου και Λεύκης και το ανατολικό τμήμα της Δημοτικής Ενότητας Μακρύ Γιαλού. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η διάρκεια ζωής του ΧΥΤΑ Σητείας έχει ολοκληρωθεί, συνεπώς απαιτείται άμεσα η επέκταση του και η συμπλήρωση του εξοπλισμού του προκειμένου να συνεχίζει να εξυπηρετεί την περιοχή ευθύνης του. Στη Σητεία λειτουργεί επίσης Σταθμός Μεταφόρτωσης Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΣΜΑΥ) που δέχεται τους μπλε κάδους των Δημοτικών Ενοτήτων Σητείας, Ιτάνου και Λεύκης και μεταφέρει τα ανακυκλώσιμα υλικά προς περαιτέρω επεξεργασία στο Κέντρο Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ) Ηρακλείου. Η ευθύνη λειτουργίας των δύο εγκαταστάσεων (ΧΥΤΑ & ΣΜΑΥ) ανήκει στο Δήμο Σητείας. Τα μη οικιακά απορρίμματα συλλέγονται με ανοιχτό απορριμματοφόρο, συνήθως μια φορά την εβδομάδα στους οικισμούς ή μετά από συνεννόηση με τους κατοίκους. Ειδικά όμως τα μπάζα-ογκώδη αντικείμενα-υπολείμματα θερμοκηπίων κλπ. απορρίπτονται συνήθως ανεξέλεγκτα, σε πρώην χωματερές ή ρέματα και ποτάμια, σε όλους τους οικισμούς σχεδόν, με αποτέλεσμα τη ρύπανση του περιβάλλοντος αλλά και την οπτική ρύπανση.

Στον τομέα της ύδρευσης τα υφιστάμενα δίκτυα χρήζουν αντικατάστασης καθώς δεν επαρκούν για να καλύψουν τις ανάγκες των δημοτών τόσο από άποψη γεωγραφικής κάλυψης όσο και ποιότητας. Προβλήματα στην ύδρευση υπάρχουν ειδικά στους αναπτυσσόμενους οικισμούς τους θερινούς κυρίως μήνες λόγω μεγάλης κατανάλωσης από την αύξηση του πληθυσμού τους. Στην πόλη της Σητείας χρειάζεται να κατασκευασθεί νέα δεξαμενή νερού με ικανοποιητικό όγκο κοντά στην υφιστάμενη (στον χώρο του αεροδρομίου) για την αντιμετώπιση προβλημάτων διανομής στην ύδρευση. Νέα δίκτυα απαιτούνται και στις επεκτάσεις σχεδίων πόλης και οικισμών. Ήδη ο Δήμος Σητείας έχει αναθέσει τη μελέτη ύδρευσης της επέκτασης του σχεδίου πόλης και τη βελτίωση ύδρευσης του υπάρχοντος δικτύου. Τέλος, σε ότι αφορά την άρδευση ο δήμος εκτελεί διαρκώς εργασίες βελτίωσης και εκσυγχρονισμού των υφιστάμενων δικτύων και ανόρυξης νέων γεωτρήσεων με σκοπό την καλύτερη αξιοποίηση τόσο του διατιθέμενου υδάτινου δυναμικού, όσο και νέου που μπορεί να αντληθεί. Επίσης, ο Δήμος εκπονεί μελέτες για την ενιαία διαχείριση του υδάτινου δυναμικού στο οροπέδιο της Δ.Ε. Λεύκης και την κατασκευή φράγματος στις Χοχλακίες, ενώ η ΔΕΗ έχει δρομολογήσει τη σύνταξη μελέτης για την κατασκευή λιμνοδεξαμενής, στην Τ.Κ. Ζάκρου.

¹⁴ Σύμφωνα με το ΓΠΣ Δήμου Σητείας.

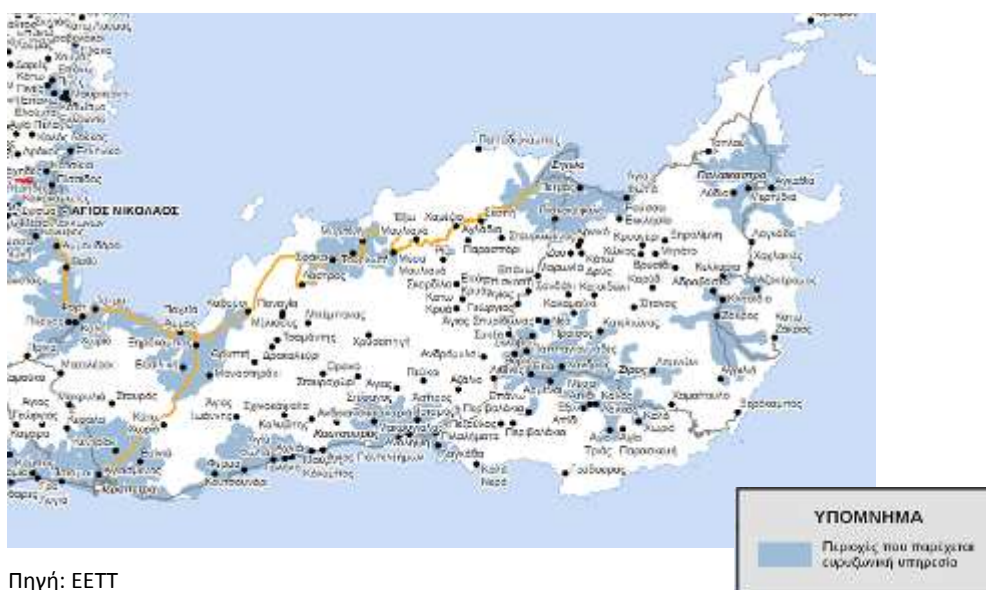

Υποδομές τηλεπικοινωνιών

➔ Το επίπεδο των τηλεπικοινωνιακών υποδομών της περιοχής θεωρείται αρκετά υψηλό. Σε όλους τους οικισμούς η τηλεφωνική υποδομή έχει εκσυγχρονιστεί και αξιοποιείται η ψηφιακή τεχνολογία. Χρησιμοποιούνται οπτικές ίνες και εναλλακτικά το ψηφιακό ραδιοδίκτυο. Στη πόλη της Σητείας είναι εγκατεστημένο το αστικό κέντρο του ΟΤΕ που εξυπηρετεί τη συνολική περιοχή του δήμου. Τηλεφωνικά κέντρα υπάρχουν και στα δημοτικά διαμερίσματα των λοιπών δημοτικών ενοτήτων του Δήμου. Γενικά, οι σημερινές και οι άμεσα προβλεπόμενες ανάγκες καλύπτονται επαρκώς από την υπάρχουσα υποδομή του ΟΤΕ και των άλλων εταιριών σταθερής και κινητής τηλεφωνίας που δραστηριοποιούνται στα όρια του Δήμου.

Αντίθετα, η γεωγραφική κάλυψη του ευρυζωνικού δικτύου είναι σχετικά περιορισμένη όπως φαίνεται στο χάρτη που ακολουθεί. Στην πόλη της Σητείας και στο Παλαίκαστρο ο δήμος έχει εγκαταστήσει δίκτυο δωρεάν ασύρματης ευρυζωνικής σύνδεσης (Wi-Fi Hotspot) για τους κάτοικους και τους επισκέπτες. Πρόσφατα, ολοκληρώθηκε η εγκατάσταση δικτύου δωρεάν ασύρματης ευρυζωνικής σύνδεσης (internet spot) που καλύπτει την ευρύτερη περιοχή της Άνω και Κάτω Ζάκρου. Στις υπόλοιπες περιοχές του δήμου η κατάσταση αναμένεται να βελτιωθεί με την ολοκλήρωση του έργου «RURAL BROADBAND, Ανάπτυξη Ευρυζωνικών Υποδομών σε Αγροτικές Λευκές Περιοχές της Ελληνικής Επικράτειας και Υπηρεσίες Εκμετάλλευσης – Αξιοποίησης των Υποδομών» που θα υλοποιήσει μέσω ΣΔΙΤ το Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών. Στόχος του έργου είναι να συνδεθεί με το διαδίκτυο το μεγαλύτερο μέρος της Ελληνικής περιφέρειας, που σήμερα δεν έχει καμία πρόσβαση στα οφέλη και στις ευκαιρίες της ψηφιακής τεχνολογίας.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΛΥΨΗ ΕΥΡΥΖΩΝΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΣΗΤΕΙΑΣ

Δίκτυα ενέργειας

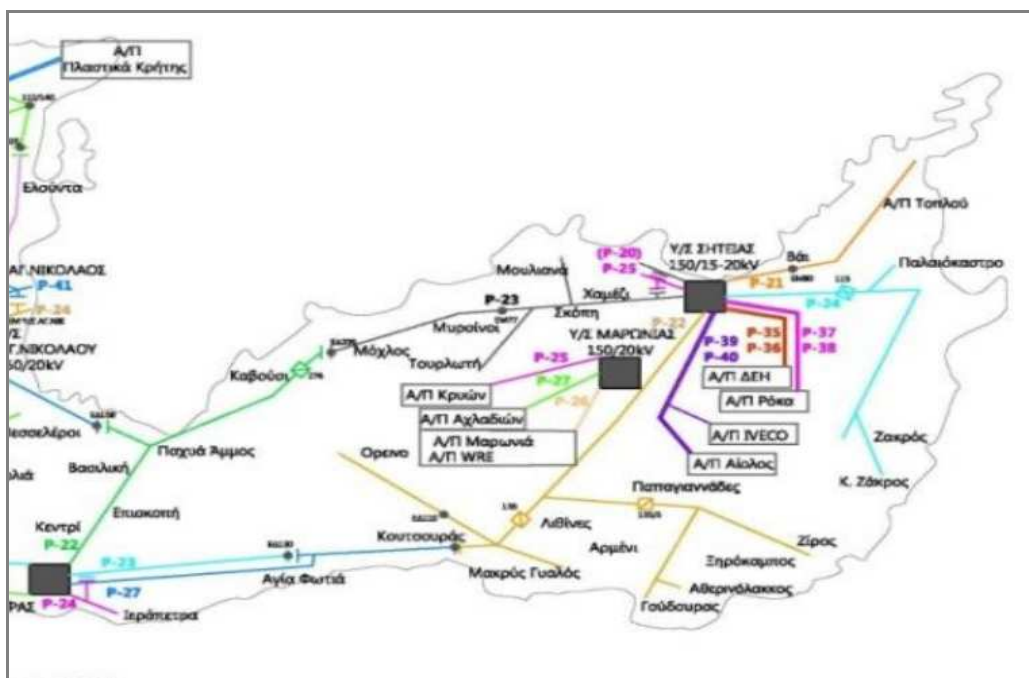
➔ Ο Δήμος Σητείας εντάσσεται στο ηλεκτρικό σύστημα της Κρήτης που αποτελείται από τους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας στους οποίους περιλαμβάνονται οι συμβατικοί σταθμοί παραγωγής, οι σταθμοί παραγωγής ανανεώσιμων πηγών ενέργειας καθώς και οι υποσταθμοί ανύψωσης. Στη Δημοτική Ενότητα Λεύκης και συγκεκριμένα στη θέση «Αθερινόλακκος» λειτουργεί Ατμοηλεκτρικός Σταθμός (ΑΗΣ) που σήμερα διαθέτει συνολική ισχύ 195,2 MW. Πρόκειται για κεντρικό σταθμό ολόκληρου του ηλεκτρικού συστήματος της Κρήτης που κατασκευάστηκε στο πλαίσιο της Στρατηγικής Παραγωγής της ΔΕΗ για εξασφάλιση πλήρους επάρκειας ηλεκτρικής ενέργειας στην Κρήτη. Το Επιχειρησιακό Σχέδιο της ΔΕΗ προβλέπει την περαιτέρω ενίσχυση του παραγωγικού δυναμικού του Ατμοηλεκτρικού Σταθμού Αθερινόλακκου με την προσθήκη νέας ισχύος 100 MW. Πλησίον του Ατμοηλεκτρικού Σταθμού Αθερινόλακκου λειτουργεί Φ/Β σταθμός της ΔΕΗ που αποτελείται από 6 Φ/Β σταθμούς συνολικής ισχύος 476,1 kWp.¹⁵ Επίσης, η ΔΕΗ διαθέτει δύο αιολικά πάρκα στην περιοχή, το πρώτο στην περιοχή Τοπλού της Δημοτικής Ενότητας Ιτάνου, συνολικής ισχύος 5,1 MW και το δεύτερο στη θέση Ξηρολίμνη της Δημοτικής Ενότητας Ιτάνου, συνολικής ισχύος 13,2 MW.

Η διανομή ηλεκτρικής ενέργειας γίνεται από το δίκτυο του ΔΕΔΔΗΕ¹⁶, το οποίο εκτείνεται σε όλη την περιοχή του Δήμου και αποτελείται από δίκτυα υψηλής, μέσης και χαμηλής τάσης. Η παροχή ηλεκτρικής ενέργειας στην περιοχή της πρώην επαρχίας Σητείας δίδεται από ένα υποσταθμό υψηλής τάσης (150 kv) που βρίσκεται κοντά στην πόλη της Σητείας. Από εκεί μέσω των δικτύων διανομής, η ηλεκτρική ενέργεια φθάνει στους τελικούς καταναλωτές.

¹⁵ ΔΕΗ Ανανεώσιμες, <http://www.ppcr.gr/>

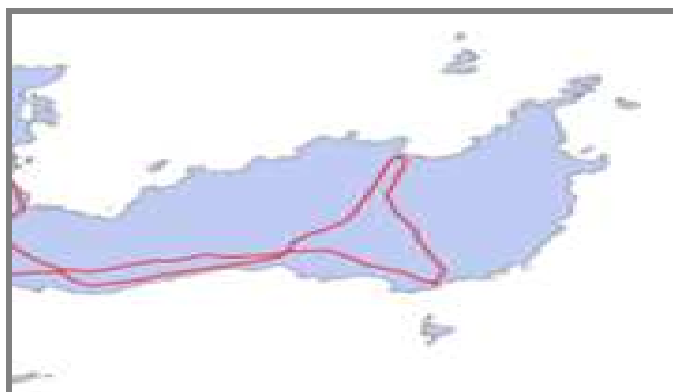
¹⁶ Διαχειριστής του Ελληνικού Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας

ΗΛΕΚΤΡΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΜΕΣΗΣ ΤΑΣΗΣ ΔΗΜΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ

Πηγή: ΔΕΔΔΗΕ

ΗΛΕΚΤΡΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΥΨΗΛΗΣ ΤΑΣΗΣ ΔΗΜΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ

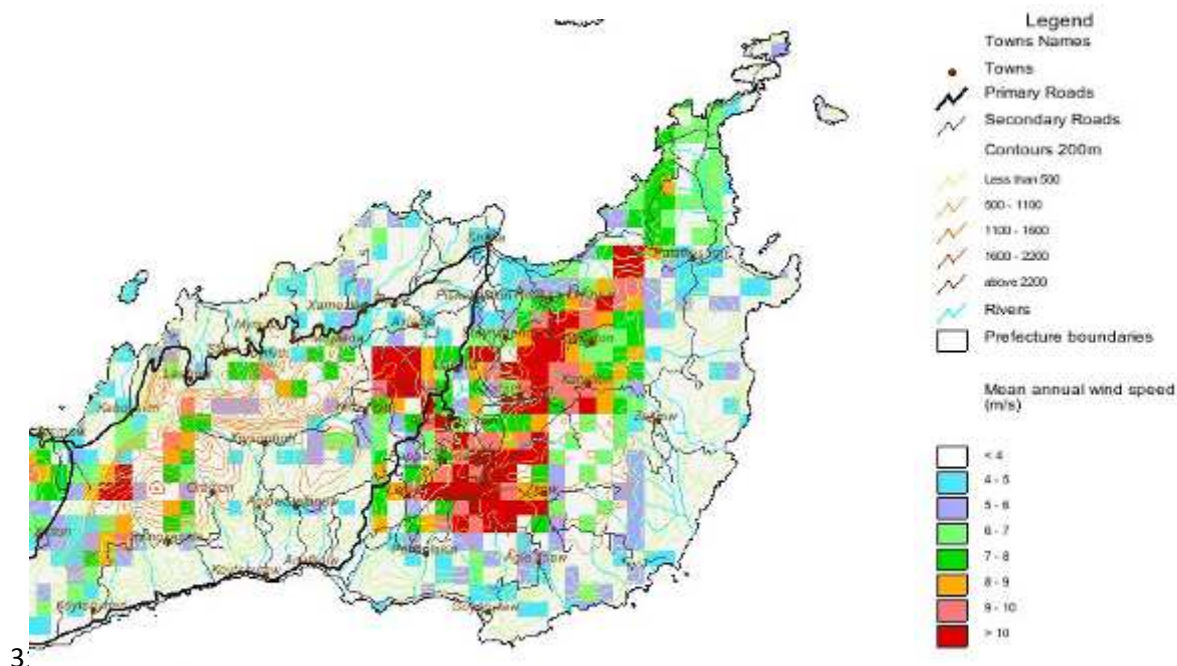

Πηγή: ΔΕΔΔΗΕ

Στον τομέα των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) και ειδικά σε ότι αφορά την αιολική ενέργεια, η ευρύτερη περιοχή της Σητείας θεωρείται πρωτοπόρος σε επίπεδο χώρας, λόγω του σημαντικού αιολικού δυναμικού που διαθέτει και των επενδύσεων που ξεκίνησαν στην περιοχή ήδη από τη δεκαετία του 1990. Σύμφωνα με μετρήσεις της ΔΕΗ, του Κέντρου Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΚΑΠΕ), του Πανεπιστημίου Κρήτης και του Οργανισμού Ανάπτυξης Σητείας (ΟΑΣ Α.Ε.), έχει διαπιστωθεί ότι οι μέσες ετήσιες τιμές των ταχυτήτων του ανέμου κυμαίνονται μεταξύ των 8 m/sec και 10 m/sec, τιμές που θεωρούνται με τα διεθνή δεδομένα ως λίαν υψηλές.

ΑΙΟΛΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΔΗΜΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ

Πηγή: ΥΠΕΚΑ, Εθνικό Πληροφοριακό Σύστημα για την Ενέργεια, 2009

Εξαιρετικά υψηλό είναι όμως και το ηλιακό δυναμικό της Σητείας, το οποίο ανέρχεται στα 2220kWh/m²/y (METEOSAT, HELIOCLIM3) και καθιστά την αξιοποίηση της ηλιακής ενέργειας για την παραγωγή ηλεκτρισμού ιδιαίτερα αποδοτική. Αξίζει να σημειωθεί ότι με εξαίρεση τα Δωδεκάνησα, η Κρήτη γενικά διαθέτει το υψηλότερο ηλιακό δυναμικό της χώρας.

Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία (Δεκέμβριος 2014) του Μητρώου Πληροφοριών Λειτουργούντων Σταθμών ΑΠΕ¹⁷ στα διοικητικά όρια του Δήμου Σητείας λειτουργούν 138 εγκαταστάσεις ΑΠΕ (δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις σε αιολικά και φωτοβολταϊκά) συνολικής ισχύος 96MW. Εξ αυτών οι 18 εγκαταστάσεις είναι αιολικά πάρκα συνολικής ισχύος 86,6MW και τα υπόλοιπα 120 είναι φωτοβολταϊκά (πλην προγράμματος στεγών) συνολικής ισχύος 9,4MW. Επίσης, από επενδύσεις που έχουν πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο του Προγράμματος «Φ/Β στις Στέγες», υπολογίζεται τη διετία 2012-2014 ότι λειτούργησαν Φ/Β συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 42,2MW.

Αξίζει να σημειωθεί ο πρωτοπόρος ρόλος του Οργανισμού Ανάπτυξης Σητείας (ΟΑΣ ΑΕ) σε ότι αφορά την αξιοποίηση της αιολικής ενέργειας ήδη από το 1993, όταν προχώρησε στην εγκατάσταση μιας ανεμογεννήτριας 0,5 MW, στη θέση «Καμινάκια Χορδάκι» της Ζήρου, μέσω του επιδεικτικού ανταγωνιστικού προγράμματος της Ε.Ε. THERMIE. Επρόκειτο για τη μεγαλύτερη τότε και πιο επιτυχημένη ανεμογεννήτρια στη Νότια Ευρώπη, η οποία συνέβαλε αποφασιστικά στο να ανοίξει ο δρόμος της δημιουργίας των αιολικών πάρκων σε τοπικό και εθνικό επίπεδο, και να καταστεί η

¹⁷ ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ, <http://www.resoffice.gr/>

Σητεία το πρώτο (χωρικά) κέντρο ανάπτυξης αιολικής ενέργειας στη χώρα και η Κρήτη το πρώτο νησί σε αξιοποίηση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας. Η συγκεκριμένη ανεμογεννήτρια λειτουργεί με επιτυχία επί 21 έτη, παράγοντας ετησίως συνολικά 670.679kWh και θεωρείται ιστορικό έργο στον τομέα της αιολικής ενέργειας στην Ελλάδα και την ευρύτερη περιοχή. Το 2009 ο ΟΑΣ Α.Ε. εγκατέστησε στη θέση «Μάρε» Ζήρου δύο ανεμογεννήτριες ισχύος 0,9MW και μία 0,3 MW, αντίστοιχα, που παράγουν ετησίως συνολικά 3.154.399kWh. Εκτός από τα δύο αιολικά πάρκα στην περιοχή της Ζήρου, ο ΟΑΣ λειτουργεί ακόμα τρία στην ευρύτερη περιοχή της Σητείας δυναμικότητας 5 MW, 2,5 MW και 2,4 MW αντίστοιχα, τα οποία χρηματοδοτήθηκαν από τον Αναπτυξιακό Νόμο και το Πρόγραμμα THERMIE της Ε.Ε.

Με σκοπό την αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων του στον τομέα των ΑΠΕ, την εξοικονόμηση πόρων, τη διεθνή δικτύωση και την απόκτηση περαιτέρω τεχνογνωσίας, ο Δήμαρχος Σητείας συνυπέγραψε το «Σύμφωνο των Δημάρχων» (Covenant of Mayors) τον Απρίλιο του 2013, βάσει της υπ. αριθμ . 56/2013 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου. Οι συμμετέχοντες δήμοι στη συγκεκριμένη ευρωπαϊκή πρωτοβουλία δεσμεύονται να εκπονήσουν και να εφαρμόσουν Σχέδιο Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια στην περιοχή τους.

Τέλος, ο Δήμος Σητείας συγκαταλέγεται στους επτά (7) δήμους της χώρας που επιλέχθηκαν από το ΚΑΠΕ στο πλαίσιο του Προγράμματος «Πράσινες Αγροτικές και Νησιωτικές Κοινότητες-Νέο Πρότυπο Ανάπτυξης» για την υλοποίηση πιλοτικών παρεμβάσεων εξοικονόμησης ενέργειας στους οικισμούς Ζήρος και Ξερόκαμπος συνολικού προϋπολογισμού 4,7 εκατ. ευρώ. Παρά την προέγκριση χρηματοδότησης τους από το Ε.Π. Περιβάλλον – Αειφόρος Ανάπτυξη 2007-2013, οι σχετικές παρεμβάσεις δε χρηματοδοτήθηκαν τελικά λόγω έλλειψης πόρων, ενώ πρόθεση του δήμου είναι η εξασφάλιση χρηματοδότησης στο πλαίσιο της νέας προγραμματικής περιόδου 2014-2020.

1.3 Δημογραφικά, κοινωνικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά

1.3.1 Πληθυσμιακές μεταβολές και σύνθεση πληθυσμού

Την τελευταία δεκαετία ο πληθυσμός του Δήμου Σητείας (με βάση τη σημερινή διοικητική του διάρθρωση) υπέστη μια μικρή πληθυσμιακή μείωση της τάξης του -2,5%, η οποία όμως ήταν μεγαλύτερη από την πληθυσμιακή μείωση σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας (-0,5%). Η τάση αυτή δεν συμβαδίζει με τη γενικότερη τάση σε επίπεδο Περιφέρειας Κρήτης που δείχνει μια αύξηση πληθυσμού την ίδια περίοδο κατά 4,8%. Σε ότι αφορά την περιοχή του Δήμου Σητείας παρατηρείται μεταξύ των δύο απογραφών μια σημαντική μείωση πληθυσμού στην ενδοχώρα του δήμου και συγκεκριμένα στις Δημοτικές Ενότητες Ιτάνου και Λεύκης, συνολικά κατά 28,7%. Επίσης, παρατηρείται μια μικρή αύξηση κατά 3,8% του πληθυσμού της Δημοτικής Ενότητας Σητείας και των Τοπικών Κοινοτήτων της Δημοτικής Ενότητας Μακρύ Γιαλού, οι οποίες ανήκουν πλέον στο Δήμο

Σητείας. Σε τοπικό επίπεδο οι μεγαλύτερες θετικές μεταβολές καταγράφονται στις Τοπικές Κοινότητες Μητάτου (Δ.Ε. Ιτάνου) και Χρυσοπηγής (Δ.Ε. Μακρύ Γιαλού) και οι μεγαλύτερες αρνητικές μεταβολές στις Τοπικές Κοινότητες Κρυών και Έξω Μουλιανών (Δ.Ε. Σητείας) και Ζήρου (Δ.Ε. Λεύκης). Τέλος, σε ότι αφορά το αστικό κέντρο της Σητείας καταγράφεται μια πληθυσμιακή αύξηση της τάξης του 7,1%.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΔΗΜΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ 2001 & 2011 (ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ)

Διοικητική Ενότητα	2001	2011	Μεταβολή 2001-2011 (%)
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΙΤΑΝΟΥ	2.429	2.108	-13,2
Τοπική Κοινότητα Ζάκρου	912	747	-18,1
Τοπική Κοινότητα Καρυδίου	111	86	-22,5
Τοπική Κοινότητα Μητάτου	26	48	84,6
Τοπική Κοινότητα Παλαικάστρου	1.380	1.227	-11,1
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΕΥΚΗΣ	2.009	1.697	-15,5
Τοπική Κοινότητα Αγίας Τριάδος	98	77	-21,4
Τοπική Κοινότητα Απιδίων	333	342	2,7
Τοπική Κοινότητα Αρμένων	365	322	-11,8
Τοπική Κοινότητα Ζήρου	619	462	-25,4
Τοπική Κοινότητα Παππαγιαννάδων	310	268	-13,5
Τοπική Κοινότητα Χανδρά	284	226	-20,4
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΗΤΕΙΑΣ	14.418	14.513	0,7
Δημοτική Κοινότητα Σητείας	9.257	9.912	7,1
Τοπική Κοινότητα Αγίου Γεωργίου Σητείας	221	182	-17,6
Τοπική Κοινότητα Αχλαδίων	317	274	-13,6
Τοπική Κοινότητα Έξω Μουλιανών	332	247	-25,6
Τοπική Κοινότητα Κατσιδωνίου	126	96	-23,8
Τοπική Κοινότητα Κρυών	241	128	-46,9
Τοπική Κοινότητα Λάστρου	135	157	16,3
Τοπική Κοινότητα Μαρωνίας	197	152	-22,8
Τοπική Κοινότητα Μέσα Μουλιανών	272	238	-12,5
Τοπική Κοινότητα Μυρσίνης	168	147	-12,5
Τοπική Κοινότητα Πισκοκεφάλου	824	781	-5,2
Τοπική Κοινότητα Πραισού	73	56	-23,3
Τοπική Κοινότητα Ρούσσας Εκκλησίας	167	213	27,5
Τοπική Κοινότητα Σκοπής	822	774	-5,8
Τοπική Κοινότητα Σταυρωμένου	204	161	-21,1
Τοπική Κοινότητα Σφάκας	376	322	-14,4
Τοπική Κοινότητα Τουρλωτής	437	420	-3,9
Τοπική Κοινότητα Χαμεζίου	249	253	1,6
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΝΑΛΗΨΗΣ	1.360	1.402	3,1
Τοπική Κοινότητα Πεύκων	763	763	0,0
Τοπική Κοινότητα Χρυσοπηγής	137	190	38,7

Διοικητική Ενότητα	2001	2011	Μεταβολή 2001-2011 (%)
Τοπική Κοινότητα Λιθινών	374	346	-7,5
Τοπική Κοινότητα Περιβολακίων	86	103	19,8
ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ	20.216	19.720	-2,5
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΑΣΙΘΙΟΥ	75.736	75.381	-0,5
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ	594.368	623.065	4,8

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ, Απογραφές Πληθυσμού 2001 & 2011 (Αναθεωρημένα αποτελέσματα)

Το δημογραφικό προφίλ του Δήμου Σητείας χαρακτηρίζεται από σημάδια έντονης γήρανσης, ακολουθώντας τη γενικότερη τάση που επικρατεί στο Νομό Λασιθίου. Συγκεκριμένα, το ποσοστό των ατόμων άνω των 65 ετών είναι πολύ υψηλό στο σύνολο του πληθυσμού (27%) και σε σχέση με το ποσοστό των ατόμων ηλικίας 0-14 ετών (13,1%), γεγονός που υπογραμμίζει το έντονο δημογραφικό πρόβλημα της περιοχής και τη δυσκολία ανανέωσης του πληθυσμού. Σημειώνεται ότι το αντίστοιχο ποσοστό των ατόμων άνω των 65 ετών σε επίπεδο Περιφέρειας Κρήτης είναι κατά πολύ χαμηλότερο, ήτοι 17,6%, ενώ το ποσοστό των ατόμων ηλικίας 0-14 ετών αγγίζει το 16,7,2%.

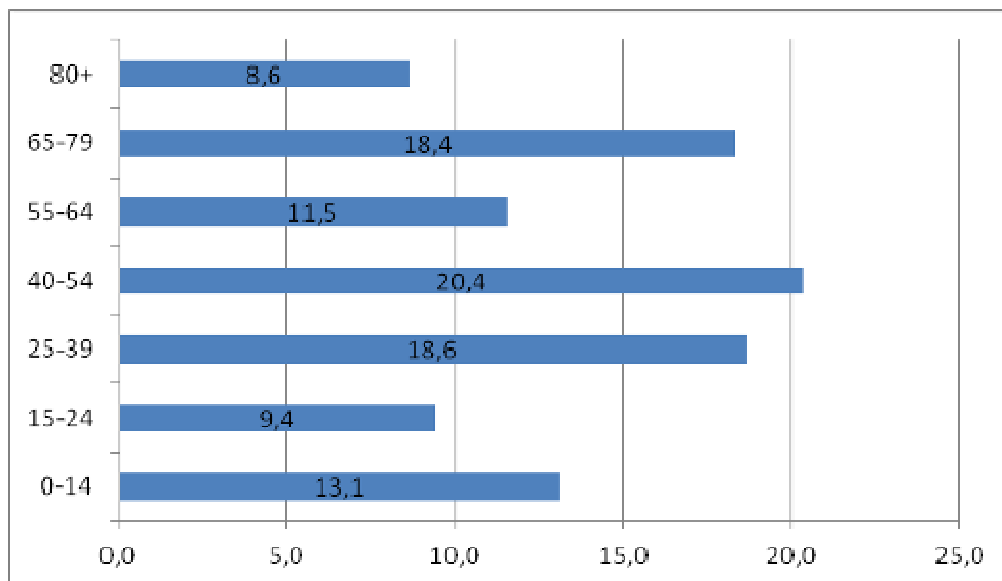
ΣΥΝΘΕΣΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ¹⁸ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΗΛΙΚΙΑ (ΑΠΟΓΡΑΦΗ 2011)

Ομάδες Ηλικιών	Άνδρες		Γυναίκες		Σύνολο Δήμου	
	Αριθμός	%	Αριθμός	%	Αριθμός	%
0-14	1175	13,1	1226	13,2	2401	13,1
15-24	864	9,6	861	9,2	1725	9,4
25-39	1725	19,2	1686	18,1	3411	18,6
40-54	1923	21,4	1807	19,4	3730	20,4
55-64	1054	11,7	1057	11,3	2111	11,5
65-79	1587	17,6	1775	19,1	3362	18,4
80+	675	7,5	903	9,7	1578	8,6
Σύνολο	9003	100	9315	100	18318	100

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ, Απογραφή Πληθυσμού 2011

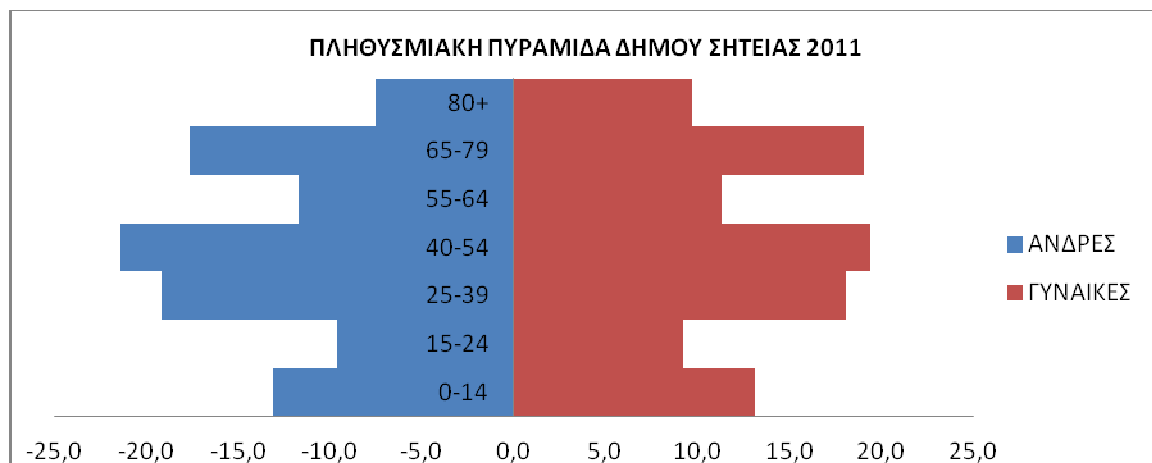
¹⁸ Δεν περιλαμβάνονται οι Τοπικές Κοινότητες της Δημοτικής Ενότητας Μακρύ Γιαλού

ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ ΚΑΤΑ ΟΜΑΔΕΣ ΗΛΙΚΙΩΝ (2011)

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ, Απογραφή Πληθυσμού 2011

Όσο αφορά τη σύνθεση του πληθυσμού κατά φύλο, οι άντρες υπερτερούν στις ηλικιακές ομάδες 25-39 ετών και 40-54, ενώ ο γυναικείος πληθυσμός υπερτερεί στις ομάδες ηλικιών 65 ετών και άνω. Στις υπόλοιπες ομάδες ηλικιών διαπιστώνεται μια ισόρροπη κατάσταση ως προς τη σύνθεση του πληθυσμού.

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ, Απογραφή Πληθυσμού 2011

Η ένταση του δημογραφικού προβλήματος στο δήμο τεκμηριώνεται και από τους αρνητικούς δημογραφικούς δείκτες, με το δείκτη γήρανσης να είναι πολύ υψηλός, της τάξης του 205,75% σε αντίθεση με το δείκτη νεανικότητας που φθάνει μόλις το 13,1%. Ο δείκτης εξάρτησης που δηλώνει την επιβάρυνση που δέχεται ο ενεργός πληθυσμός από τον παιδικό και γεροντικό πληθυσμό αγγίζει

το 66,87%. Είναι χαρακτηριστική η δυσμενής εξέλιξη των συγκεκριμένων δεικτών μεταξύ των Απογραφών 2001 & 2011, με πιο χαρακτηριστική τη σημαντική αύξηση του δείκτη γήρανσης.

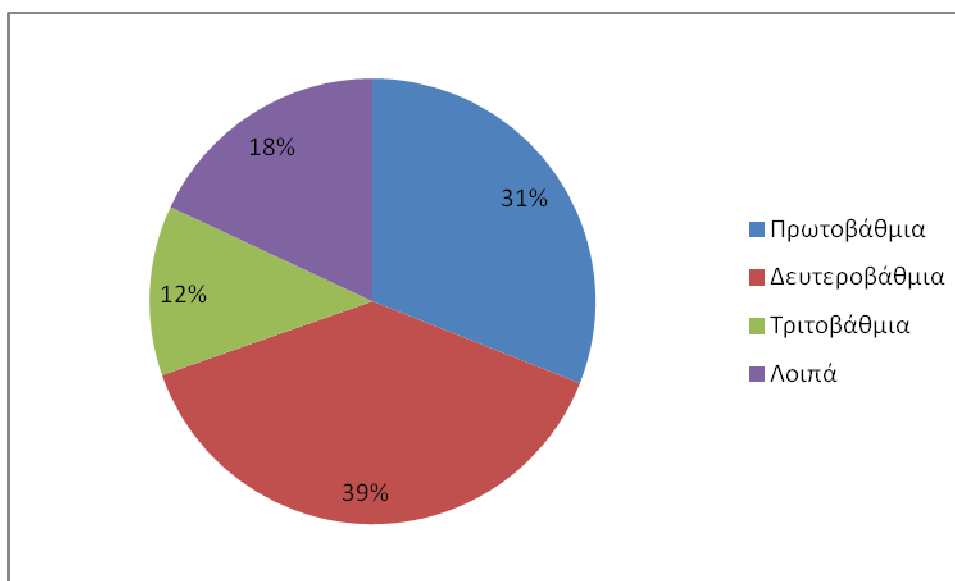
ΕΞΕΛΙΞΗ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ ΔΗΜΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ

	2011	2001
ΔΕΙΚΤΗΣ ΝΕΑΝΙΚΟΤΗΤΑΣ¹⁹	13,1	14,53
ΔΕΙΚΤΗΣ ΓΗΡΑΝΣΗΣ²⁰	205,75	164,45
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ²¹	66,87	62,39

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ, Επεξεργασία στοιχείων

Συμπερασματικά, ο Δήμος Σητείας εμφανίζει δυσμενή δημογραφική εικόνα με την πυραμίδα ηλικιών να είναι διογκωμένη στις μεγάλες ομάδες ηλικιών και να συρρικνώνεται προς τις μικρότερες ηλικίες.

ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ

Πηγή: ΕΛ. ΣΤΑΤ., Απογραφή πληθυσμού 2011

¹⁹ Δείκτης Νεανικότητας : (πληθυσμός 0-14 ετών) / (συνολικό πληθυσμό) X 100

²⁰ Δείκτης Γήρανσης: (πληθυσμός 65+ / πληθυσμό 0-14 ετών) X 100

²¹ Δείκτης Εξάρτησης: [(πληθυσμός 0-14 ετών) + (πληθυσμός 65+)] / (πληθυσμό 15-64 ετών) X 100

ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ

Διοικητική Ενότητα	Σύνολο Πληθυσμού	Επίπεδο εκπαίδευσης			
		Τριτοβάθμια	Δευτεροβάθμια	Πρωτοβάθμια	Λοιπά
Δημοτική Ενότητα Σητείας	14513	2065	5832	4092	2524
Δημοτική Ενότητα Ιτάνου	2108	183	716	783	426
Δημοτική Ενότητα Λεύκης	1697	64	521	743	369
Τοπική Κοινότητα Λιθινών+Τοπική Κοινότητα Περιβολακίων	449	22	140	189	98
Τοπική Κοινότητα Πεύκων	763	75	340	233	115
Τοπική Κοινότητα Χρυσοπηγής	190	22	70	71	27
Σύνολο Δήμου	19720	2431	7619	6111	3559

Πηγή: ΕΛ. ΣΤΑΤ., Απογραφή πληθυσμού 2011

Τέλος, η εικόνα του δήμου ως προς το μορφωτικό επίπεδο δεν είναι καθόλου ικανοποιητική, καθώς ένα πολύ σημαντικό ποσοστό του πληθυσμού (31%) είναι απόφοιτοι δημοτικού, ενώ ταυτόχρονα υψηλό είναι το ποσοστό των ατόμων που είτε εγκατέλειψαν το δημοτικό, αλλά γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση, είτε είναι αναλφάβητοι (ένδειξη «Λοιπά»). Το ποσοστό των τελευταίων ξεπερνά μάλιστα, σε επίπεδο Δήμου, το αντίστοιχο ποσοστό αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Συνεπώς προκύπτει ένας τοπικός πληθυσμός με χαμηλά τυπικά προσόντα και επίπεδο εξειδίκευσης.

1.3.2 Υποδομές εκπαίδευσης

Σε ότι αφορά την πρωτοβάθμια εκπαίδευση, λειτουργούν τέσσερα δημοτικά σχολεία, έξι νηπιαγωγεία και ένα ειδικό σχολείο στην πόλη της Σητείας, ενώ στις υπόλοιπες περιοχές λειτουργούν δημοτικά στο Γούδουρα, στη Ζάκρο, στο Παλαίκαстро, στο Πισκοκέφαλο, στη Σκοπή, στους Αρμένους, στην Ανάληψη και στη Σφάκα και νηπιαγωγεία στο Πισκοκέφαλο, στη Ζάκρο, στη Ζήρο, στη Σφάκα, στη Σκοπή, στο Γούδουρα και στο Παλαίκαстро.

Σε επίπεδο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο Δήμο Σητείας λειτουργούν σήμερα το Γενικό Λύκειο Σητείας, το Εσπερινό Γενικό Λύκειο Σητείας, το 1^ο και το 2^ο Γυμνάσιο Σητείας και τα Γυμνάσιο Χανδρά, Τουρλωτής και Παλαικάστρου. Επίσης, στην πόλη της Σητείας λειτουργούν Τεχνικό Επαγγελματικό Λύκειο και Ειδικό Εργαστήριο Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης. Γενικά, διαπιστώνεται η ανάγκη μετακίνησης των μαθητών από τον τόπο διαμονής τους στους οικισμούς όπου υπάρχουν υποδομές εκπαίδευσης.

Μεταδευτεροβάθμια κατάρτιση παρέχεται από το Ι.Ε.Κ. Σητείας και τα Κ.Ε.Κ. στα Εξώ Μουλιανά, στη Σκοπή και στο Πισκοκέφαλο, ενώ σε ό,τι αφορά την τριτοβάθμια εκπαίδευση στην πόλη λειτουργεί από το 2000 το Τμήμα Διατροφής και Διαιτολογίας του ΤΕΙ Κρήτης, το οποίο έχει συμβάλει σε σημαντικότατο βαθμό στην ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και κοινωνίας. Ο Δήμος Σητείας έχει διατυπώσει αίτημα περί ίδρυσης και δεύτερου τμήματος ΤΕΙ στην πόλη της Σητείας.

Τέλος, στη Σητεία λειτουργεί Κέντρο Δια Βίου Μάθησης στις εγκαταστάσεις του Κέντρου Νεότητας της πόλης, που προσφέρουν προγράμματα γενικής εκπαίδευσης ενηλίκων, ανεξαρτήτως εθνικής προέλευσης, ηλικίας και μόρφωσης.

Όλο το προηγούμενο διάστημα ο δήμος, στα πλαίσια των δυνατοτήτων του, ανάλαβε πρωτοβουλίες για τη συντήρηση των σχολικών κτιρίων και τη βελτίωση των υποδομών τους με την προμήθεια του απαραίτητου εξοπλισμού πληροφορικής, τη δημιουργία cafe-net στο 4ο Δημοτικό Σχολείο, την προμήθεια εξοπλισμού των Ειδικών Σχολείων και των Τμημάτων Ένταξης (αθλητικά όργανα, παιδαγωγικά είδη, υπολογιστές κ.α.) και την υλοποίηση δράσεων εξοικονόμησης ενέργειας στο 2ο Δημοτικό Σχολείο.

1.3.3 Δομές υγείας, πρόνοιας & κοινωνικής στήριξης

Στις δομές υγείας που λειτουργούν στα διοικητικά όρια του Δήμου, υπό την εποπτεία της 7^{ης} Υγειονομικής Περιφέρειας Κρήτης, περιλαμβάνεται το Γενικό Νοσοκομείο-Κέντρο Υγείας Σητείας, τα Περιφερειακά Ιατρεία Τουρλωτής, Έξω Μουλιανών, Καρυδίου, Ζάκρου, Χανδρά και Λιθινών. Το Γενικό Νοσοκομείο-Κέντρο Υγείας Σητείας διαθέτει 75 κλίνες, προσφέρει υπηρεσίες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας φροντίδας υγείας και διασυνδέεται με το Γενικό Νοσοκομείο Αγίου Νικολάου ως δευτερεύων νοσοκομείο. Ιδιαίτερα σημαντική θεωρείται η συμβολή του δήμου στην αποτροπή της συγχώνευσης-κατάργησης του Γενικού Νοσοκομείου Σητείας κατά τη διάρκεια της τελευταίας διοικητικής αναδιάρθρωσης στον τομέα της υγείας. Επίσης, με πρωτοβουλία του δήμου δημιουργήθηκε κατάλληλος χώρος για το αγροτικό ιατρείο Μαρωνιάς (έργο προϋπολογισμού 80.000 €), όλα τα αγροτικά ιατρεία του δήμου απέκτησαν σύνδεση στο Internet με σκοπό την ομαλή λειτουργία τους, και δρομολογήθηκε η ίδρυση πολυδύναμων περιφερειακών ιατρείων στο Μακρύ Γιαλό και στο Παλαίκαστρο.

Οι ανάγκες στον τομέα της Ψυχικής Υγείας καλύπτονται μονάχα από το Νοσοκομείο Ημέρας στη Σητεία. Γενικά, ο βαθμός κάλυψης των υγειονομικών αναγκών ειδικά των κατοίκων της ενδοχώρας του δήμου χαρακτηρίζεται χαμηλός, με αποτέλεσμα πολλοί κάτοικοι να αναγκάζονται να μετακινηθούν στη Σητεία ή στο Ηράκλειο για την εξυπηρέτησή τους.

Στον τομέα της πρόνοιας και κοινωνικής στήριξης, η Δημοτική Κοινοφελής Επιχείρηση Σητείας (ΔΗ.Κ.Ε.Σ) διαχειρίζεται τέσσερις (4) Μονάδες «Βοήθεια στο Σπίτι» στην πόλη της Σητείας, στη Σκοπή (Μονάδα Κοινωνικής Μέριμνας), στην Τουρλωτή (Μονάδα Κοινωνικής Μέριμνας) και στο Πισκοκέφαλο, οι οποίες καλύπτουν και άλλους οικισμούς της Δημοτικής Ενότητας Σητείας. Το πρόγραμμα έχει επεκταθεί το τελευταίο διάστημα και στους οικισμούς Λιθινών, Πεύκων, Περβολακίων, Χρυσοπηγής, Ανάληψης, Πιλαλημάτων, Καλού Νερού της Δημοτικής Ενότητας Μακρού Γιαλού. Η φροντίδα των ηλικιωμένων περιορίζεται μόνο στο Κέντρο Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων (ΚΑΠΗ) που βρίσκεται στην πόλη της Σητείας και διατηρεί παραρτήματα σε Σκοπή και Τουρλωτή, με αποτέλεσμα η απόσταση και η απουσία αστικής συγκοινωνίας να λειτουργεί εις βάρος των κατοίκων απομακρυσμένων οικισμών. Πρόσφατα θεμελιώθηκε το Γηροκομείο Σητείας, το οποίο αναμένεται να συμβάλει στη βελτίωση της κοινωνικής πρόνοιας και προσφοράς υπηρεσιών στην τρίτη ηλικία.

Υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας παρέχουν επιπλέον δύο φορείς που είναι εγγεγραμμένοι στο Εθνικό Μητρώο Φορέων Ιδιωτικού Τομέα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα Παροχής Κοινωνικής Φροντίδας²². Πρόκειται για το Σύλλογο Πολυτέκνων Σητείας και το Φιλανθρωπικό Σωματείο Στήριξης Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες Επαρχίας Σητείας, το οποίο ανακοίνωσε πρόσφατα τη δημιουργία του Κοινωνικού Συνεταιρισμού Ένταξης (ΚΟΙΝ.ΣΕΠ.) με την επωνυμία «Κυψέλη» στη Σητεία. Στις προθέσεις του Σωματείου περιλαμβάνεται η λειτουργία προστατευμένου παραγωγικού εργαστηρίου, με αντικείμενο τη συσκευασία αρωματικών φυτών, τη παρασκευή κεριού-σαπουνιού, χρηστικών αντικειμένων, αλλά και εποχικών ειδών και η λειτουργία κέντρου δημιουργικής απασχόλησης παιδιών με αναπηρίες ΚΔΑΠ.²³

Επίσης, υπό την αιγίδα του Δημοτικού Οργανισμού Κοινωνικοπολιτιστικής Ανάπτυξης Σητείας (Δ.Ο.Κ.Α.Σ.) λειτουργούν ο Βρεφικός - Παιδικός Σταθμός Σητείας και ο Παιδικός Σταθμός Παλαικάστρου, οι οποίοι συμμετέχουν στη Δράση "Εναρμόνιση Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής" του ΕΣΠΑ 207-2013 (ΕΕΤΑΑ ΑΕ). Στο δήμο ανήκει ένας ακόμα παιδικός σταθμός στη Ζάκρο που όμως βρίσκεται προσωρινά εκτός λειτουργίας.

Σε ότι αφορά τη στήριξη των ατόμων που αντιμετωπίζουν προβλήματα διαβίωσης εξαιτίας της οικονομικής κρίσης, λειτουργεί από το Δεκέμβριο του 2012 στην πόλη της Σητείας το Δημοτικό Κοινωνικό Παντοπωλείο, το οποίο έχει προσφέρει μέχρι σήμερα είδη πρώτης ανάγκης (τρόφιμα & ρουχισμό) σε περίπου 250 οικογένειες της περιοχής. Επίσης, στο κτίριο του ΚΑΠΗ Σητείας λειτουργεί το τελευταίο διάστημα Κοινωνικό Ιατρείο και Φαρμακείο για τη στήριξη των οικονομικά

²² Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, <http://www.moh.gov.gr/> και Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης <http://www.ekka.org.gr/>

²³ Εφημερίδα Ανατολή, 28.11.2014

ασθενέστερων και ανασφάλιστων κατοίκων του δήμου. Σε όλες αυτές τις κοινωνικές δομές πολύτιμη είναι η στήριξη που προσφέρουν οι εθελοντές του δήμου, ενώ ο εξοπλισμός του Ιατρείου προήλθε από δωρεά. Επίσης, με την αρωγή της Εκκλησίας, κοινωνικών φορέων και συλλόγων ο δήμος οργανώνει τη διανομή φαγητού και ρουχισμού σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες και ενισχύει εθελοντικές πρωτοβουλίες δωρεάν ανταλλαγής προϊόντων και υπηρεσιών.

Τέλος, στη Σητεία υλοποιείται τα τελευταία χρόνια «Πρόγραμμα Προαγωγής Αυτοβοήθειας» υπό την εποπτεία του Τομέα Κοινωνικής και Κλινικής Ψυχολογίας του Τμήματος Ψυχολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Α.Π.Θ.) και τη χρηματοδότηση αρχικά της Αστικής μη Κερδοσκοπικής Εταιρίας «Κόντρα» και του Δήμου Σητείας και στη συνέχεια του Υπουργείου Υγείας σε συνεργασία με τον ΟΚΑΝΑ. Βασική δράση του Προγράμματος είναι η παροχή ψυχοκοινωνικής υποστήριξης σε χρήστες ψυχοτρόπων ουσιών και στις οικογένειές του. Επίσης, με πρωτοβουλία του Δήμου και σε συνεργασία με άλλους φορείς υλοποιούνται στη Σητεία προγράμματα προληπτικού ιατρικού ελέγχου σε παιδιά και ενήλικες.

1.3.4 Πολιτιστικοί πόροι και δραστηριότητες

Ο Δήμος Σητείας διαθέτει ένα ξεχωριστό πολιτιστικό απόθεμα, το οποίο διαμορφώνεται από την ίδια την ιστορία του τόπου, τα μνημεία του και την άυλη πολιτιστική του κληρονομιά.²⁴ Η περιοχή φημίζεται για τα σημαντικά δείγματα του Μινωϊκού πολιτισμού (π.χ. Μινωικό ανάκτορο της Ζάκρου, Μινωική πόλη του Παλαικάστρου, Μινωικούς οικισμούς-ναυτικά κέντρα του Μόχλου και της Ψείρας κ.α), της ελληνιστικής και ρωμαϊκής εποχής (π.χ. ελληνιστικοί οικισμοί Τρυπητού και Ξερόκαμπου, Ρωμαϊκή Λεύκη), καθώς και των μεσαιωνικών χρόνων (Βόϊλα, Ετιά, Καζάρμα Σητείας κ.α.). Στον πολιτιστικό πλούτο της περιοχής περιλαμβάνονται, επίσης, σπουδαία μοναστήρια (Τοπλού & Καψά) και βυζαντινές εκκλησίες με σπάνιες τοιχογραφίες και εικόνες, αρχαιολογικά, θρησκευτικά και λαογραφικά μουσεία, παραδοσιακοί οικισμοί και αγροτικά μνημεία (νερόμυλοι, ανεμόμυλοι, κρήνες κ.α.), διάσπαρτα στην ενδοχώρα του δήμου. Με γνώμονα την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών για την προβολή του πολιτιστικού αποθέματος της περιοχής, ο Δήμος ανέλαβε με ευρωπαϊκού πόρους τη δημιουργία ψηφιακών μουσείων στη Σητεία και στη Ζάκρο.

Η Σητεία πέραν των άλλων αποτελεί γνήσιο εκφραστή του Κρητικού πολιτισμού και μάλιστα του ιδιαίτερου (κατά πολλούς) πολιτισμού της ανατολικής Κρήτης καθώς και τόπο συνάντησης πολιτισμών και δραστηριοτήτων. Η περιοχή έχει να επιδείξει ένα ιδιαίτερα αξιόλογο πολιτιστικό απόθεμα σε όλους τους τομείς. Στον τομέα των γραμμάτων και των τεχνών πρώτα και κύρια τον Βιτσέντζο Κορνάρο, έναν από τους κυριότερους (ίσως τον σπουδαιότερο) εκπροσώπους της κρητικής

²⁴Σύμφωνα με την UNESCO, η Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά αποτελεί ένα από τα τρία είδη πολιτιστικής κληρονομιάς και αφορά παραδόσεις ή ζωντανές εκφράσεις που έχουν κληροδοτηθεί από τους προγενέστερους με τον προφορικό λόγο, όπως οι λαϊκές παραδόσεις, οι γιορτές και τελετές, χοροί, οι παραστατικές τέχνες, οι κοινωνικές πρακτικές, οι γνώσεις και οι τεχνικές.

λογοτεχνίας και συγγραφέα του αφηγηματικού ποιήματος «Ερωτόκριτος», και το νεώτερο αλλά εξίσου σημαντικό εκπρόσωπο της κρητικής λογοτεχνίας, τον ποιητή και πεζογράφο Κωστής Φραγκούλης.

Στον τομέα των τεχνών, σημείο αναφοράς για τη Σητεία αποτελεί η παραδοσιακή μουσική και ειδικότερα το βιολί με επίκεντρο (αφετηρία) δύο από τους σημαντικότερους δεξιότεχνες του, τους Γιάννη Δερμιτζάκη (Δερμιτζογιάννης) και Στρατή Καλογερίδη. Οι δύο αυτοί μουσικοί μαζί με πλήθος άλλων (ανώνυμων ως επί το πλείστον) δημιούργησαν και εξακολουθούν και σήμερα να αποτελούν μια ξεχωριστή σχολή για τα μουσικά δεδομένα της Κρήτης (μουσική σχολή της ανατολικής Κρήτης). Μάλιστα, στην πόλη της Σητείας λειτουργεί Δημοτικό Ωδείο με την επωνυμία «Στρατής Καλογερίδης» καθώς και Φιλαρμονική του δήμου.

Στον τομέα της διατροφής η Σητεία είναι γνωστή παγκοσμίως για την καλλιέργεια της ελιάς και την παραγωγή ελαιολάδου μοναδικής ποιότητας, γεγονός που τεκμηριώνεται από την ένταξη του στο Ευρωπαϊκό Μητρώο Προϊόντων Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ), με την επωνυμία «Σητεία Λασιθίου Κρήτης», και το πλήθος των διακρίσεων και βραβείσεων που έχει αποσπάσει σε διεθνείς και εθνικούς διαγωνισμούς. Η καλλιέργεια της ελιάς αποτελεί πανάρχαια δραστηριότητα όπως έχουν δείξει οι ανασκαφές στο μινωικό ανάκτορο της Ζάκρου όπου βρέθηκαν ελαιουργικές εγκαταστάσεις καθώς και το περίφημο μικρό κωνικό κύπελλο, γεμάτο με πολύ καλά διατηρημένες μαύρες κρητικές ελιές. Εκτός από το ελαιόλαδο, στα φημισμένα τοπικά προϊόντα υψηλής ποιότητας περιλαμβάνονται επίσης το κρασί, το οποίο επίσης έχει αποσπάσει διεθνείς διακρίσεις, η τσικουδιά, τα τοπικά παραδοσιακά γλυκά, τα αρωματικά φυτά, το μέλι και τα γαλακτοκομικά προϊόντα.

Η πολιτιστική κληρονομιά του τόπου διατηρείται, προβάλλεται, εμπλουτίζεται και μεταλαμπαδεύεται στις νέες γενιές μέσα από την έντονη πολιτιστική δραστηριότητα που αναπτύσσεται στην περιοχή, η οποία υπογραμμίζει το δυναμισμό των νέων καλλιτεχνών και των κατοίκων και το ενδιαφέρον τους για τον τόπο και την πολιτιστική τους ταυτότητα. Τόσο στην πόλη της Σητείας όσο και σε περιοχές της ενδοχώρας πραγματοποιούνται, κυρίως με πρωτοβουλία των πολιτιστικών συλλόγων, όλο το χρόνο αξιόλογες εκθέσεις, θεατρικές παραστάσεις, συναυλίες, πανηγύρια και χορευτικές εκδηλώσεις, στις οποίες παρουσιάζονται έργα τόσο από τον χώρο της παράδοσης όσο και από τις σύγχρονες αναζητήσεις ντόπιων και ξένων καλλιτεχνών και ομάδων. Στο πλαίσιο αυτό καθιερωμένες πλέον πρωτοβουλίες του δήμου αποτελούν τα «Κορνάρεια», η Ναυτική Εβδομάδα αλλά και το Φεστιβάλ προβολής και προώθησης των τοπικών προϊόντων και της Κρητικής Διατροφής «Τόπων Ευφορία». Για την καλύτερη φιλοξενία των εκδηλώσεων στην πόλη της Σητείας, ο δήμος ανέλαβε την κατασκευή ανοικτού θεάτρου χωρητικότητας 500 ατόμων στην περιοχή «Ξεροκαμάρες». Επίσης, ο Δήμος προωθεί την ίδρυση Κέντρου Ερευνών & Μελετών Κρητικού

Πολιτισμού, με τη συγχρηματοδότηση του ΕΣΠΑ 2007-2014, για την ανάδειξη και προβολή της λαϊκής παράδοσης της Ανατολικής Κρήτης.

1.3.5 Αθλητισμός

Οι εγκαταστάσεις που λειτουργούν στο Δήμο Σητείας και οι παρεχόμενες υπηρεσίες καταδεικνύουν το έντονο ενδιαφέρον των κατοίκων για τον αθλητισμό. Συγκεκριμένα, στην πόλη της Σητείας λειτουργούν το Εθνικό Στάδιο Σητείας, χωρητικότητας 1600 θέσεων και με αγωνιστικό χώρο από τεχνητό χλοοτάπητα τελευταίας τεχνολογίας, ανοικτό κολυμβητήριο, κλειστό γυμναστήριο, ανοικτά γήπεδα μπάσκετ, βόλεϊ και τένις και δύο γήπεδα ποδοσφαίρου 5x5 στο Πισκοκέφαλο και στην Τουρλωτή. Αθλητικά γήπεδα υπάρχουν και σε άλλες περιοχές της ενδοχώρας του δήμου, π.χ. στο Χανδρά και στο Παλαίκαστρο, ενώ και οι αυλές πολλών σχολικών μονάδων μπορούν να φιλοξενήσουν αθλητικές δραστηριότητες. Παράλληλα, τα τελευταία χρόνια δημιουργούνται και ιδιόκτητες αθλητικές εγκαταστάσεις και γυμναστήρια ενώ σταδιακά αναπτύσσονται και νέες υπηρεσίες π.χ. στο πλαίσιο αξιοποίησης του φυσικού περιβάλλοντος του δήμου, το οποίο όπως έχει ήδη σημειωθεί παρέχει σημαντικές δυνατότητες για την ανάπτυξη αθλητικών δραστηριοτήτων στην ενδοχώρα του δήμου, π.χ. ιστιοσανίδα, πεζοπορία, αναρρίχηση και ποδηλασία.

Σημαντικό είναι το έργο που προσφέρουν οι αθλητικοί σύλλογοι και τα σωματεία που λειτουργούν στη Σητεία και οι οποίοι ικανοποιούν τη διάθεση των κατοίκων και ειδικά των νέων για γυμναστική και εν γένει αθλητική δραστηριότητα. Ενδεικτικά αναφέρονται ο Σητειακός Αθλητικός Όμιλος, ο Όμιλος Αντισφαίρισης Σητείας, ο Σύλλογος Ρυθμικής Γυμναστικής, ο Ναυτικός Όμιλος Σητείας, ο Ορειβατικός Όμιλος Σητείας κ.α.

Τέλος, στη Σητεία έχουν καθιερωθεί πλήθος αθλητικών εκδηλώσεων, οι οποίες διοργανώνονται επί σειρά ετών π.χ. η Βράβευση των Καλύτερων Αθλητών και το Διεθνές Τουρνουά Τένις με αμαξίδιο, ενώ ιδιαίτερα ανεπτυγμένος είναι και ο Μαζικός Αθλητισμός, που προωθείται από το Δημοτικό Οργανισμό Κοινωνικοπολιτιστικής Ανάπτυξης Σητείας (Δ.Ο.Κ.Α.Σ.) σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού. Τα προγράμματα που υλοποιούνται καλύπτουν όλες τις ηλικίες και δίνουν την ευκαιρία για δημιουργική αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου και για προώθηση ενός πιο υγιεινού τρόπου ζωής. Για το 2015 τα Προγράμματα αυτά ενδεικτικά περιλαμβάνουν: Αθλητισμός και Γυναίκα, Άσκηση στην Τρίτη Ηλικία, Άσκηση για ΑΜΕΑ και Άσκηση στην Προσχολική Ηλικία.

1.4 Τοπική Οικονομία και Απασχόληση

1.4.1 Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός

Ως οικονομικά ενεργός πληθυσμός νοείται το άθροισμα των απασχολούμενων και των ανέργων. Ως ποσοστό στο σύνολο του μόνιμου πληθυσμού (2011), ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός του Δήμου Σητείας ανέρχεται σε 39,6% (έναντι 41,4% το 2001), γεγονός που υπογραμμίζει την ανάγκη ενίσχυσης του εργατικού δυναμικού. Σε επίπεδο Κοινοτήτων, το εργατικό δυναμικό εντοπίζεται κυρίως στη Δημοτική Κοινότητα Σητείας και δευτερευόντως στις Τοπικές Κοινότητες Πισκοκέφαλου, Σκοπής, Παλαικάστρου, Ζάκρου και Πευκών.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΔΗΜΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ (2011)

Δημοτική Ενότητα/Τοπική Κοινότητα	Πληθυσμός	%
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΗΤΕΙΑΣ	5731	73,3
Δημοτική Κοινότητα Σητείας	4252	54,4
Τοπική Κοινότητα Αγίου Γεωργίου Σητείας	79	1,0
Τοπική Κοινότητα Αχλαδίων	84	1,1
Τοπική Κοινότητα Έξω Μουλιανών	43	0,5
Τοπική Κοινότητα Κατσιδωνίου	22	0,3
Τοπική Κοινότητα Κρυών	18	0,2
Τοπική Κοινότητα Λάστρου	45	0,6
Τοπική Κοινότητα Μαρωνίας	45	0,6
Τοπική Κοινότητα Μέσα Μουλιανών	67	0,9
Τοπική Κοινότητα Μυρσίνης	41	0,5
Τοπική Κοινότητα Πισκοκέφαλου	289	3,7
Τοπική Κοινότητα Ρούσσας Εκκλησίας+Κοινότητα Πραισού	88	1,1
Τοπική Κοινότητα Σκοπής	311	4,0
Τοπική Κοινότητα Σταυρωμένου	41	0,5
Τοπική Κοινότητα Σφάκας	85	1,1
Τοπική Κοινότητα Τουρλωτής	149	1,9
Τοπική Κοινότητα Χαμεζίου	72	0,9
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΙΤΑΝΟΥ	766	9,8
Τοπική Κοινότητα Παλαικάστρου	463	5,9
Τοπική Κοινότητα Ζάκρου	268	3,4
Τοπική Κοινότητα Μητάτου+Καρυδίου	35	0,4
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΕΥΚΗΣ	596	7,6
Τοπική Κοινότητα Ζίρου	151	1,9

Δημοτική Ενότητα/Τοπική Κοινότητα	Πληθυσμός	%
Τοπική Κοινότητα Αγίας Τριάδος	16	0,2
Τοπική Κοινότητα Απιδίων	151	1,9
Τοπική Κοινότητα Αρμένων	135	1,7
Τοπική Κοινότητα Παππαγιαννάδων	87	1,1
Τοπική Κοινότητα Χανδρά	56	0,7
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΝΑΛΗΨΗΣ	727	9,3
Τοπική Κοινότητα Λιθινών	149	1,9
Τοπική Κοινότητα Περιβολακίων	42	0,5
Τοπική Κοινότητα Πεύκων	316	4,0
Τοπική Κοινότητα Σχινοκαψάλων+Χρυσοπηγής	220	2,8
ΣΥΝΟΛΟ	7820	100,0

Πηγή: ΕΣΥΕ απογραφή 2011

1.4.2 Απασχόληση

Το μέγεθος της απασχόλησης εξελίσσεται πολύ θετικά τόσο σε επίπεδο Δήμου, όσο και σε επίπεδο δημοτικών διαμερισμάτων. Συγκεκριμένα στο σύνολο του Δήμου οι απασχολούμενοι ανέρχονται στο 85% κατά την Απογραφή 2011. Σε επίπεδο Κοινοτήτων ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό απασχόλησης παρουσιάζουν οι Τοπικές Κοινότητες Αγίου Γεωργίου, Έξω Μουλιανών, Κατσιδωνίου, Κρυών, Ρούσσας Εκκλησίας, Πραισού, Σφάκας, Ζήρου, Απιδίων, Παππαγιαννάδων, Πευκών και Χρυσοπηγής.

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΣΗΤΕΙΑΣ (2011)

Δημοτική Ενότητα/Τοπική Κοινότητας	Απασχολούμενοι	%
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΗΤΕΙΑΣ	4799	83,7
Δημοτική Κοινότητα Σητείας	3565	83,8
Τοπική Κοινότητα Αγίου Γεωργίου Σητείας	74	93,7
Τοπική Κοινότητα Αχλαδίων	58	69,0
Τοπική Κοινότητα Έξω Μουλιανών	39	90,7
Τοπική Κοινότητα Κατσιδωνίου	22	100,0
Τοπική Κοινότητα Κρυών	18	100,0
Τοπική Κοινότητα Λάστρου	40	88,9
Τοπική Κοινότητα Μαρωνίας	34	75,6
Τοπική Κοινότητα Μέσα Μουλιανών	57	85,1
Τοπική Κοινότητα Μυρσίνης	35	85,4
Τοπική Κοινότητα Πισκοκεφάλου	221	76,5
Τοπική Κοινότητα Ρούσσας Εκκλησίας+Κοινότητα Πραισού	82	93,2

Δημοτική Ενότητα/Τοπική Κοινότητα	Απασχολούμενοι	%
Τοπική Κοινότητα Σκοπής	257	82,6
Τοπική Κοινότητα Σταυρωμένου	35	85,4
Τοπική Κοινότητα Σφάκας	78	91,8
Τοπική Κοινότητα Τουρλωτής	128	85,9
Τοπική Κοινότητα Χαμεζίου	56	77,8
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΙΤΑΝΟΥ	662	86,4
Τοπική Κοινότητα Παλαικάστρου	392	84,7
Τοπική Κοινότητα Ζάκρου	241	89,9
Τοπική Κοινότητα Μητάτου+Καρυδίου	29	82,9
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΕΥΚΗΣ	531	89,1
Τοπική Κοινότητα Ζήρου	141	93,4
Τοπική Κοινότητα Αγίας Τριάδος	8	50,0
Τοπική Κοινότητα Απιδίων	138	91,4
Τοπική Κοινότητα Αρμένων	116	85,9
Τοπική Κοινότητα Παππαγιαννάδων	82	94,3
Τοπική Κοινότητα Χανδρά	46	82,1
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΝΑΛΗΨΗΣ	658	90,5
Τοπική Κοινότητα Λιθινών	129	86,6
Τοπική Κοινότητα Περιβολακίων	37	88,1
Τοπική Κοινότητα Πεύκων	285	90,2
Τοπική Κοινότητα Σχινοκαψάλων+Χρυσοπηγής	207	94,1
ΣΥΝΟΛΟ	6650	85,0

Πηγή: ΕΣΥΕ απογραφή 2011

1.4.3 Ανεργία

Οι κάτοικοι του Δήμου αντιμετωπίζουν πρόβλημα ανεργίας, το οποίο εντείνεται όσο διαρκεί και διογκώνεται η οικονομική κρίση που μαστίζει τη χώρα τα τελευταία χρόνια. Η ανεργία στο σύνολο του δήμου ανήλθε στο 15% το 2011, σήμερα όμως το ποσοστό αυτό αναμένεται να είναι ακόμα υψηλότερο, δεδομένης της συνέχισης της οικονομικής ύφεσης. Αρκεί να σημειωθεί ότι στην Κρήτη συνολικά το 4^ο τρίμηνο του 2014 η ανεργία άγγιξε το 25,3%²⁵, γεγονός που υπογραμμίζει τη γενικότερη τάση που επικρατεί ως προς το ζήτημα της ανεργίας στο νησί και βοηθά να εξαχθούν συμπεράσματα και για το Δήμο Σητείας.

²⁵ Ελληνική Στατιστική Αρχή, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, 12 Μαρτίου 2015

ΑΝΕΡΓΙΑ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΣΗΤΕΙΑΣ (2011)

Δημοτική Ενότητα/Τοπική Κοινότητα	Άνεργοι	%
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΗΤΕΙΑΣ	932	16,3
Δημοτική Κοινότητα Σητείας	687	16,2
Τοπική Κοινότητα Αγίου Γεωργίου Σητείας	5	6,3
Τοπική Κοινότητα Αχλαδίων	26	31,0
Τοπική Κοινότητα Έξω Μουλιανών	4	9,3
Τοπική Κοινότητα Κατσιδωνίου	0	0,0
Τοπική Κοινότητα Κρυών	0	0,0
Τοπική Κοινότητα Λάστρου	5	11,1
Τοπική Κοινότητα Μαρωνίας	11	24,4
Τοπική Κοινότητα Μέσα Μουλιανών	10	14,9
Τοπική Κοινότητα Μυρσίνης	6	14,6
Τοπική Κοινότητα Πισκοκεφάλου	68	23,5
Τοπική Κοινότητα Ρούσσας Εκκλησίας+Κοινότητα Πραισού	6	6,8
Τοπική Κοινότητα Σκοπής	54	17,4
Τοπική Κοινότητα Σταυρωμένου	6	14,6
Τοπική Κοινότητα Σφάκας	7	8,2
Τοπική Κοινότητα Τουρλωτής	21	14,1
Τοπική Κοινότητα Χαμεζίου	16	22,2
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΙΤΑΝΟΥ	104	13,6
Τοπική Κοινότητα Παλαικάστρου	71	15,3
Τοπική Κοινότητα Ζάκρου	27	10,1
Τοπική Κοινότητα Μητάτου+Καρυδίου	6	17,1
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΕΥΚΗΣ	65	10,9
Τοπική Κοινότητα Ζήρου	10	6,6
Τοπική Κοινότητα Αγίας Τριάδος	8	50,0
Τοπική Κοινότητα Απιδίων	13	8,6
Τοπική Κοινότητα Αρμένων	19	14,1
Τοπική Κοινότητα Παππαγιαννάδων	5	5,7
Τοπική Κοινότητα Χανδρά	10	17,9
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΝΑΛΗΨΗΣ	69	9,5
Τοπική Κοινότητα Λιθινών	20	13,4
Τοπική Κοινότητα Περιβολακίων	5	11,9
Τοπική Κοινότητα Πεύκων	31	9,8
Τοπική Κοινότητα Σχινοκαψάλων+Χρυσοπηγής	13	5,9
ΣΥΝΟΛΟ	1170	15,0

Πηγή: ΕΣΥΕ απογραφή 2011

Μεγαλύτερο πρόβλημα ανεργίας αντιμετωπίζουν οι Τοπικές Κοινότητες Αχλαδίων, Μαρωνίας, Πισκοκεφάλου και Αγίας Τριάδος.

1.4.4 Παραγωγικοί τομείς και αναπτυξιακές τάσεις

Με βάση τα στοιχεία της Απογραφής πληθυσμού του 2011 η παραγωγική δομή του Δήμου Σητείας στηρίζεται πρωτίστως στον τριτογενή τομέα όπου απασχολείται το 63,08% των εργαζομένων και ακολουθούν από πλευράς βαρύτητας ο πρωτογενής τομέας όπου απασχολείται το 23,15% και ο δευτερογενής τομέας, ο οποίος είναι ο λιγότερο ανεπτυγμένος από πλευράς απασχόλησης, καθώς απασχολεί το 13,77% περίπου των κατοίκων,. Ανά τομέα διαπιστώνονται τα εξής:

→ Πρωτογενής τομέας

Ο πρωτογενής τομέας παρά τα όποια διαρθρωτικά προβλήματα αντιμετωπίζει διαχρονικά π.χ. πολυτεμαχισμό, μικρό μέγεθος κλήρου, χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης και γήρανση εργατικού δυναμικού, καταφέρνει ωστόσο να διαδραματίσει ζωτικό ρόλο στην οικονομία της Σητείας διαμορφώνοντας σε μεγάλο βαθμό τα μεγέθη του προϊόντος και της απασχόλησης. Οι κλάδοι αιχμής είναι η γεωργία, με την ελαιοκαλλιέργεια και την αμπελοκαλλιέργεια και σε μικρότερο βαθμό η κτηνοτροφία και η μελισσοκομία. Όπως έχει ήδη σημειωθεί, η Σητεία ξεχωρίζει για τα μοναδικά, άριστης ποιότητας αγροτικά και κτηνοτροφικά προϊόντα, ορισμένα από τα οποία μάλιστα είναι χαρακτηρισμένα ως ΠΟΠ, Π.Γ.Ε και ΟΠΑΠ και έχουν αποσπάσει σημαντικές διακρίσεις / βραβεύσεις, όπως το ελαιόλαδο²⁶, το κρασί, το ξύγαλο και η τσικουδιά. Επίσης, υψηλής ποιότητας είναι το θυμαρίσιο μέλι, ενώ δυναμική καλλιέργεια με ευοίωνες προοπτικές αποτελούν τα αρωματικά φυτά. Τα προϊόντα αυτά, με κυριότερο το ελαιόλαδο, συνιστούν τη βάση της κρητικής δίαιτας, της οποίας η συμβολή στην καλή υγεία και τη μακροβιότητα των Κρητικών είναι διεθνώς αναγνωρισμένη.

Η άριστη ποιότητα του ελαιολάδου, των κρασιών και των άλλων προϊόντων της περιοχής οφείλεται στα συστατικά του εδάφους, στο ξηροθερμικό κλίμα, στις γεωργικές πρακτικές και στο ενδιαφέρον των αγροτών της Σητείας προς τη γη και τον τόπο τους. Αξιόλογες είναι οι προσπάθειες που πραγματοποιούνται τα τελευταία χρόνια από ανεξάρτητους παραγωγούς της περιοχής για κοινές πρωτοβουλίες, που έχουν ως στόχο, μεταξύ άλλων, την προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας, την τυποποίηση του αγροτικού προϊόντος και την ενίσχυση των εξαγωγών.

Σε ότι αφορά την ελαιοκαλλιέργεια η ποικιλία που καλλιεργείται είναι σχεδόν αποκλειστικά η Κορωνέικη, πολύ καλής απόδοσης, με παραγωγή εξαιρετικής ποιότητας ελαιολάδου. Το ελαιόλαδο

²⁶ Το ελαιόλαδο «SITIA» της Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών Σητείας τα τελευταία χρόνια έχει βραβευθεί με 29 Παγκόσμια Βραβεία Ποιότητας, από τα οποία τα τρία εξ' αυτών έχουν απονεμηθεί από το Διεθνές Συμβούλιο Ελαιόλαδου.

που παράγεται στη Σητεία ανήκει σε ποσοστό σχεδόν 100% στην κατηγορία του εξαιρετικού παρθένου και έχει αναγνωρισθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση ως Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ) με την ένδειξη «ΣΗΤΕΙΑ ΛΑΣΙΘΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ». Η σημαντική επιρροή της παραγωγής ελαιολάδου στην τοπική οικονομία της περιοχής της Σητείας υπογραμμίζεται, επιπλέον, και από την έκταση που καλύπτουν τα ελαιόδεντρα και τον αριθμό αυτών. Συγκεκριμένα, το 2007 79.400 στρέμματα ήταν καλυμμένα από 1.589.000 ελαιόδεντρα στο Δήμο Σητείας, σύμφωνα με το πρόγραμμα δακοκτονίας που εφαρμόστηκε από την Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Σητείας. Με σκοπό την απεξάρτηση του πρωτογενή τομέα από τη μονοκαλλιέργεια της ελιάς ο Δήμος Σητείας ανέθεσε στο ΤΕΙ Κρήτης την εκπόνηση μελέτης για την ανάπτυξη συμπληρωματικών καλλιεργειών στην περιοχή.

Το ορεινό οικοσύστημα της Επαρχίας Σητείας συγκαταλέγεται ανάμεσα στα καλύτερα της Μεσογείου για την καλλιέργεια αμπέλου. Με ελάχιστες θερμοκρασιακές μεταπτώσεις και σχετικά σταθερή υγρασία, σε συνδυασμό με τη διαρκή ηλιοφάνεια, αποτελεί το ιδανικό περιβάλλον για τις ποικιλίες Βιλάνα, Μοσχάτο, Θραψαθήρι και Λιάτικο. Οι αμπελοκαλλιέργειες, εντοπίζονται σε τρεις περιοχές: α) στις βόρειες πλαγιές (περιοχή Αγριλού) σε υψόμετρο 300 – 500 μ., όπου ευδοκimei η ερυθρή ποικιλία Λιάτικο, β) στο Οροπέδιο της Ζήρου όπου καλλιεργούνται οι λευκές ποικιλίες Βηλάνα και Θραψαθήρι και γ) στην περιοχή της Μονής Τοπλού όπου πέρα των παραπάνω καλλιεργούνται και ερυθρές ποικιλίες.

Η Σητειακή μελισσοκομία παρά τα προβλήματα που αντιμετωπίζει (λειψυδρία, μείωση μελισσοβοσκών, ερημοποίηση λόγω υπερβόσκησης κ.ά.) έχει μια δυναμική που επιτρέπει στους παραγωγούς τη συμπλήρωση του οικογενειακού εισοδήματος. Η μοναδικότητα του Σητειακού μελιού εστιάζεται στην ύπαρξη χαρακτηριστικών που το καθιστούν ποιοτικά ανώτερο από μέλια που παράγονται σε άλλες περιοχές. Σημειώνεται ότι το Σητειακό μέλι και ειδικότερα το θυμαρόμελο έχει αποσπάσει το ασημένιο βραβείο στην κατηγορία του σε διεθνή διαγωνισμό (BIOMIEL) που έγινε το 2011 στην Καλάμπρια της Ιταλίας καθιστώντας το ακόμη πιο γνωστό για την ποιότητα του.

Επίσης, η περιοχή της Σητείας έχει μακράιωνα παράδοση στην κτηνοτροφία και την παραγωγή γαλακτοκομικών προϊόντων όπως τυριά, γιαούρτι και άλλα προϊόντα όπως ξύγαλο, στάκα κ.ά. Η ζωική παραγωγή διαμορφώνεται από την εκτροφή πουλερικών, προβατοειδών, κουνελιών και αιγών, ενώ εκτρέφονται, αν και σε πολύ μικρό αριθμό, χοίροι και βοοειδή.

Στο δήμο λειτουργούν συνολικά 28 επιχειρήσεις του πρωτογενή τομέα, οι οποίες συγκεντρώνονται στον κλάδο της φυτικής και ζωικής παραγωγής, θήρας και συναφών δραστηριοτήτων. Το 57% των επιχειρήσεων αυτών εδρεύει στη Δ.Ε. Σητείας, το 28 % στη Δ.Ε. Λεύκης και το υπόλοιπο 15% στη Δ.Ε.

Ιτάνου.²⁷ Τα βασικότερα ζητήματα για τις επιχειρήσεις της Σητείας αλλά και ευρύτερα της Κρήτης, συνεχίζουν να αποτελούν το χαμηλό επίπεδο εξειδίκευσης και εκπαίδευσης, η έλλειψη επιχειρηματικής οργάνωσης και νοοτροπίας σύμπραξης και συνεργασίας (ειδικότερα για τις μονάδες μικρού μεγέθους), το υψηλό κόστος παραγωγής, η περιορισμένη σύνδεση με το δευτερογενή και τον τριτογενή τομέα και η απουσία φιλοπεριβαλλοντικής πρακτικής και ορθολογικής διαχείρισης φυσικών πόρων.

→ Δευτερογενής τομέας

Πρόκειται για τον τομέα με το μικρότερο μερίδιο απασχόλησης και τη μικρότερη βαρύτητα στη συνολική οικονομική δραστηριότητα στο Δήμο Σητείας. Τα βασικά προβλήματα που αντιμετωπίζει αφορούν κυρίως το μεγάλο μεταφορικό κόστος, λόγω των μεγάλων αποστάσεων από τα καταναλωτικά κέντρα και την ανεπάρκεια των μεταφορικών δικτύων, την έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού και τα περιορισμένα αναπτυξιακά κίνητρα για την περιοχή, ώστε να δημιουργηθούν νέες μονάδες αλλά και να εκσυγχρονιστούν οι υπάρχουσες. Οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην περιοχή ανέρχονται στις 283 και χαρακτηρίζονται κυρίως από το μικρό τους μέγεθος, τον οικογενειακό τους χαρακτήρα, την τοπική τους εμβέλεια, το χαμηλό επίπεδο οργάνωσης και την ελλιπή διασύνδεση με ακαδημαϊκά-ερευνητικά κέντρα. Η πλειονότητα των επιχειρήσεων (83,7%) εδρεύει στη Δημοτική Ενότητα Σητείας, ενώ ο κύριος όγκος τους αφορά σε εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες (48,94%), σε κατασκευές κτιρίων (6,75%) και στη βιομηχανία τροφίμων (12,36%)²⁸. Ωστόσο, η οικονομική κρίση των τελευταίων ετών έχει σημαντικό αντίκτυπο στον κατασκευαστικό κλάδο, ο οποίος υφίσταται τα τελευταία χρόνια ισχυρή ύφεση, γεγονός που έχει λειτουργήσει αρνητικά σε όρους απασχολησιμότητας, τόσο για εξειδικευμένα επαγγέλματα όσο και για άτομα με χαμηλά τυπικά προσόντα που εργάζονταν ως οικοδόμοι, βοηθοί τεχνικών κ.λπ.

→ Τριτογενής τομέας

Ο τριτογενής είναι ο τομέας εκείνος που κατέχει κυρίαρχη θέση στην τοπική οικονομία και κυρίως οι κλάδοι του λιανικού εμπορίου (33%), των καταλυμάτων (12%) και των υπηρεσιών εστίασης (18%)²⁹. Συνολικά στο δήμο λειτουργούν 837 επιχειρήσεις με την πλειοψηφία τους (85)% να συγκεντρώνεται στη Δ.Ε. Σητείας. Στις υπόλοιπες δύο δημοτικές ενότητες οι λιγιστές επιχειρήσεις που λειτουργούν περιλαμβάνουν σχεδόν αποκλειστικά εμπορικά καταστήματα, ξενοδοχεία και εστιατόρια-ταβέρνες, γεγονός που συνεπάγεται για τους επιχειρηματίες κατά κύριο λόγο εποχική απασχόληση, η οποία συνδυάζεται με παράλληλη ενασχόληση στον πρωτογενή τομέα. Τα βασικότερα προβλήματα που καταγράφονται αφορούν στη χαμηλή ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, στην αδυναμία ανάπτυξης καινοτομιών και στο χαμηλό βαθμό εξειδίκευσης επιχειρηματιών και εργαζομένων.

²⁷ Ελληνική Στατιστική Αρχή, Μητρώο Επιχειρήσεων 2010

²⁸ Ο.π.

²⁹ Ο.π.

Ο κλάδος του τουρισμού διατηρεί διαχρονικά τις περισσότερες προοπτικές ανάπτυξης, συγκριτικά με τους υπόλοιπους κλάδους. Σε ότι αφορά τις ξενοδοχειακές υποδομές, στη Σητεία καταγράφονται με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία (2011) περίπου 2.500 κλίνες, ήτοι μόλις το 11 % των κλινών του Νομού Λασιθίου. Η πλειοψηφία τους συγκεντρώνεται σε ξενοδοχεία κλασικού τύπου, κυρίως 2 και 4 αστέρων, και δευτερευόντως σε επιπλωμένα δωμάτια, ξενοδοχεία και διαμερίσματα. Η πόλη της Σητείας, το Παλαίκαстро και ο Μόχλος συγκεντρώνουν το 91% των κλινών του δήμου ενώ οι υπόλοιπες εντοπίζονται σε άλλες περιοχές όπως η Ζάκρος, το Τοπλού κ.α.

ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟΥ ΤΥΠΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ (2011)

	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΚΛΑΣΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΤΥΠΟΥ ΕΠΙΠΛ. ΔΩΜΑΤΙΩΝ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ	ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΕΠΙΠΛ. ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ	Σύνολο
ΜΟΝΑΔΕΣ	22	7	1	2	32
ΔΩΜΑΤΙΑ	991	338	13	23	1365
ΚΛΙΝΕΣ	1893	562	25	41	2521

Πηγή: Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδας

ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟΥ ΤΥΠΟΥ ΑΝΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΔΗΜΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ (2011)

	ΜΟΝΑΔΕΣ	ΔΩΜΑΤΙΑ	ΚΛΙΝΕΣ
ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ	1	25	40
ΑΝΑΛΗΨΗ ΠΕΥΚΩΝ	1	27	46
ΑΣΠΡΟΣ ΠΟΤΑΜΟΣ	1	13	21
ΖΑΚΡΟΣ	1	24	42
ΜΟΧΛΟΣ	1	168	322
ΠΑΛΑΙΚΑΣΤΡΟ	5	137	252
ΣΗΤΕΙΑ	20	932	1.720
ΤΟΠΛΟΥ ΠΑΛΑΙΚΑΣΤΡΟΥ	1	10	20
ΤΡΥΠΗΤΟΣ	1	29	58
Σύνολο	32	1.365	2.521

Πηγή: Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδας

Η αύξηση των τουριστικών κλινών εξαρτάται από πολλούς παράγοντες που σχετίζονται κυρίως με την υλοποίηση μεγάλων επενδυτικών σχεδίων που σχεδιάζονται στην περιοχή, την εξασφάλιση των αναγκαίων επενδυτικών κινήτρων και βέβαια τη βελτίωση των μεταφορικών υποδομών και

συνδέσεων. Ζητούμενο ωστόσο παραμένει η προστασία του περιβάλλοντος και η διατήρηση της ήπιας τουριστικής ανάπτυξης της περιοχής.

Συμπερασματικά, η οικονομική βάση του Δήμου Σητείας εντοπίζεται κυρίως στην πόλη της Σητείας και στις περιαστικές της περιοχές και είναι προσανατολισμένη στον τριτογενή τομέα, με έμφαση στο εμπόριο και στον τουρισμό και δευτερευόντως στον πρωτογενή, με έμφαση στη γεωργία και κυρίως στην παραγωγή ελαιολάδου και κρασιού και σε μικρότερο βαθμό στην κτηνοτροφία, στην αλιεία και στη μελισσοκομία. Σημαντικές προοπτικές ανάπτυξης εμφανίζονται στον κλάδο της παραγωγής και τυποποίησης αγροτικών προϊόντων, συμπεριλαμβανομένων των βιολογικών, με έμφαση κυρίως στο ελαιόλαδο και το κρασί, τα οποία έχουν ήδη αποκτήσει σημαντικές εξαγωγικές επιδόσεις και στον κλάδο του τουρισμού με ήπια χαρακτηριστικά, ο οποίος συνδυάζει και αξιοποιεί τα ιδιαίτερα φυσικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά της περιοχής. Απαραίτητη προϋπόθεση παραμένει κυρίως η βελτίωση των μεταφορικών υποδομών και δικτύων επικοινωνίας της περιοχής, γεγονός που διευκολύνει την προσβασιμότητα και περιορίζει τον απομονωτισμό.

1.4.5 Υποστηρικτικά σχήματα και δομές

Η αναπτυξιακή διαδικασία στην περιοχή της Σητείας υποστηρίζεται κατά κύριο λόγο από τον ίδιο το δήμο και τα νομικά του πρόσωπα αλλά και από άλλους φορείς με κυριότερους τον Οργανισμό Ανάπτυξης Σητείας (ΟΑΣ ΑΕ), αναπτυξιακή ανώνυμη εταιρία των πρώην τεσσάρων δήμων της Επαρχίας Σητείας και την Αναπτυξιακή Λασιθίου Α.Α.Ε. ΟΤΑ, με σκοπό την ενημέρωση και συμβουλευτική υποστήριξη των ΟΤΑ, των επιχειρήσεων και των ιδιωτών της περιοχής για την ένταξή τους σε διάφορα επενδυτικά προγράμματα. Στους αναπτυξιακούς φορείς που δραστηριοποιούνται στην περιοχή και στηρίζουν εν γένει την τοπική οικονομία περιλαμβάνονται η Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Σητείας, Ανεξάρτητες Ομάδες Παραγωγών, ο Εμπορικός Σύλλογος Σητείας, η Ένωση Ξενοδόχων Σητείας και η Ένωση Επιχειρηματιών Τουριστικών Δωματίων-Διαμερισμάτων Σητείας-Εστία.

Ειδικά σε ότι αφορά την πρόληψη και αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού των ευπαθών κοινωνικά ομάδων, που πλήττονται ιδιαίτερα από την οικονομική κρίση, μέσω της στήριξης της απασχόλησης, ο Δήμος Σητείας εντάσσεται στην περιοχή εφαρμογής του Τοπικού Ολοκληρωμένου Προγράμματος για τις Ευάλωτες Ομάδες (ΤΟΠ-ΕΚΟ) με τίτλο «Συνεργασίες» που υλοποιείται από την αναπτυξιακή σύμπραξη «Ο Τροχός» (συντονιστής εταίρος ΟΑΣ Α.Ε.), στο πλαίσιο του Ε.Π. Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού (ΕΣΠΑ)³⁰. Σκοπός του προγράμματος, που συντονίζεται από τον ΟΑΣ, είναι η προσφορά υπηρεσιών π.χ. κατάρτιση και επιμόρφωση, πρακτική άσκηση και συμβουλευτικές υπηρεσίες σε άνεργους ωφελουμένους ώστε να αποκτήσουν περισσότερες ευκαιρίες απασχόλησης

³⁰ Ειδική Υπηρεσία για την Κοινωνική Ένταξη και την Κοινωνική Οικονομία, Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, <http://www.keko.gr/>

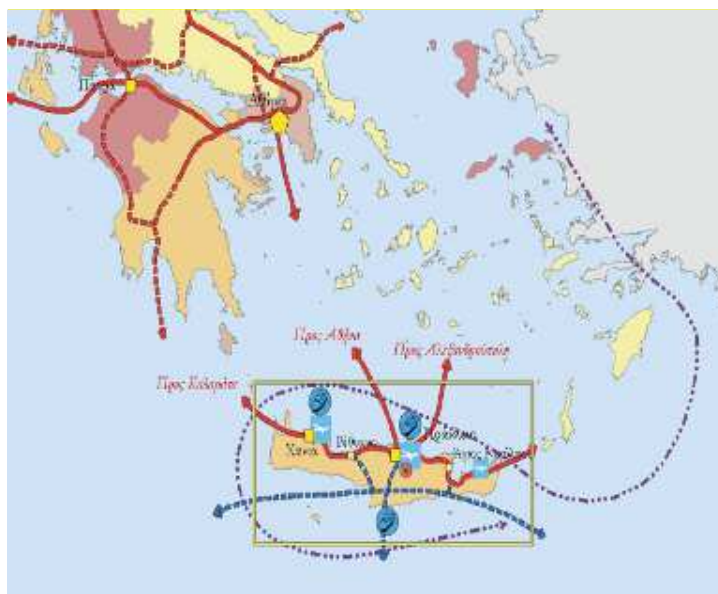
στην τοπική αγορά εργασίας. Επίσης, για τη στήριξη της απασχόλησης υλοποιείται ένα Τοπικό Σχέδιο για την απασχόληση, προσαρμοσμένο στις ανάγκες των τοπικών αγορών εργασίας (ΤΟΠΣΑ), με τίτλο «Στηρίζουμε την εργασία και την ανάπτυξη» με συντονιστή εταίρο επίσης τον ΟΑΣ, στο πλαίσιο του Ε.Π. Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού (ΕΣΠΑ). Το σχέδιο στοχεύει στην προετοιμασία των ανέργων ωφελουμένων και περιλαμβάνει όλες τις απαραίτητες ενέργειες, από τη διαδικασία επιλογής μέχρι και την επιβεβαίωση της εξασφάλισης της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης και τη διατήρηση αυτών τουλάχιστον για 3 μήνες, βάσει διάγνωσης εξειδικευμένων τοπικών αναγκών και ανάδειξης των αναπτυξιακών δυνατοτήτων στην περιοχή παρέμβασης. Ο Δήμος Σητείας συμμετέχει και στις δύο αναπτυξιακές συμπράξεις (ΤΟΠΣΑ & ΤΟΠΕΚΟ).

1.5 Αναπτυξιακή φυσιογνωμία της περιοχής

Η αναπτυξιακή φυσιογνωμία και οι προοπτικές που διαμορφώνονται για το δήμο καθορίζονται εν πολλοίς από παράγοντες που σχετίζονται με τη γεωγραφική θέση, τα φυσικά και τεχνικά χαρακτηριστικά του δήμου, την παραγωγική βάση και το δημογραφικό προφίλ.

Η Σητεία αποτελεί διαχρονικά ένα οικονομικό και διοικητικό κέντρο στην ανατολική Κρήτη. Η πόλη διαθέτει κομβική γεωγραφική θέση, καθώς βρίσκεται στο ανατολικό άκρο του βορείου άξονα ανάπτυξης της Κρήτης που ταυτίζεται με το Βόρειο Οδικό Άξονα Κρήτης (Β.Ο.Α.Κ.). Στον άξονα αυτό βρίσκονται τα μεγάλα αστικά κέντρα του νησιού, ο πυρήνας της τουριστικής ανάπτυξης και οι πύλες εισόδου – εξόδου του νησιού. Επίσης, στην πόλη της Σητείας καταλήγουν ο οδικός άξονας Σητεία-Παλαίκαστρο- Ζάκρος και ο υπό διαμόρφωση Νότιος Οδικός Άξονας Κρήτης, ο οποίος μελλοντικά μπορεί να ταυτιστεί με ένα δευτερεύον αναπτυξιακό άξονα της Κρήτης που σχεδιάζεται να αναπτυχθεί στα νότια παράλια του νησιού. Ο λιμένας και το αεροδρόμιο Σητείας που έχουν χαρακτηριστεί διαπεριφερειακής εμβέλειας, με τις όποιες βελτιώσεις έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια και με αυτές που προγραμματίζονται, μπορούν να αναδείξουν τη Σητεία σε συγκοινωνιακό κόμβο, καθώς συνδέουν την ανατολική Κρήτη με τον Πειραιά και την Αθήνα αντίστοιχα, τα Δωδεκάνησα, τις Κυκλάδες, τα νησιά του Βόρειου Αιγαίου, την Κύπρο και τα παράλια της Μικράς Ασίας. Επίσης, η ένταξη της Σητείας στο υπό ανάπτυξη δίκτυο υδατοδρομίων της Ελλάδας, είναι βέβαιο πως θα δημιουργήσει νέες προοπτικές και δυνατότητες για την περιοχή όχι μόνο για την τουριστική αλλά και την ευρύτερη ανάπτυξη της περιοχής.

ΟΙ ΑΞΟΝΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ

Πηγή: ΠΠΧΣΑΑ Περιφέρεια Κρήτης (ΦΕΚ 1486, τ.Β', 10.10.2003)

Με βάση την πρόταση αναθεώρησης του Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Κρήτης (Νοέμβριος 2014), η Σητεία εμφανίζει τάσεις ανάδειξης σε πρωτεύοντα πόλο περιφερειακής εμβέλειας με κομβικό ρόλο όσο αφορά την επέκταση του βόρειου χερσαίου άξονα ανάπτυξης της Κρήτης προς τα ανατολικά, με τη δημιουργία θαλάσσιου άξονα ανάπτυξης προς τα νησιά της Δωδεκανήσου, τις Κυκλάδες, την Κύπρο και τα παράλια της Μικράς Ασίας, με το λιμάνι της Σητείας να αποτελεί την ανατολική πύλη του άξονα αυτού. Σύμφωνα με την ίδια πρόταση, ολόκληρη η περιοχή του Δήμου Σητείας χαρακτηρίζεται ως «Βιώσιμη Αναπτυξιακή Ενότητα», ενώ ειδικά το ανατολικό τμήμα του συνιστά ενιαίο δίκτυο φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος με πλήθος σημαντικών μεμονωμένων στοιχείων φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και τοπίου και τοπότητα εθνικού και διεθνούς ενδιαφέροντος. Επίσης, σε ότι αφορά το ανατολικό και το νότιο τμήμα του δήμου προτείνονται ευρείες ζώνες ανάπτυξης του τριτογενή τομέα καθώς και μεμονωμένες μονάδες ανάπτυξης του δευτερογενή. Τέλος, η περιοχή του Αθερινόλακκου χαρακτηρίζεται ως «Ενεργειακός Κόμβος» που δύναται να αποτελέσει αφετηρία για την ανάπτυξη ενεργειακού δικτύου με κατεύθυνση προς το νότο.

Η παραγωγική βάση της περιοχής είναι κυρίως προσανατολισμένη στον τριτογενή τομέα, με έμφαση στο εμπόριο και στον τουρισμό, που απορροφά περίπου το 65% των απασχολούμενων και δευτερευόντως προς τον πρωτογενή, δηλαδή προς τη γεωργία και κυρίως την παραγωγή ελαιολάδου και κρασιού και σε μικρότερο βαθμό την κτηνοτροφία, την αλιεία και τη μελισσοκομία. Ο πρωτογενής τομέας, παρά το μικρό μερίδιο στην απασχόληση, διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην οικονομία της περιοχής καθώς στη Σητεία παράγονται μοναδικά, άριστης ποιότητας αγροτικά και κτηνοτροφικά προϊόντα ορισμένα από τα οποία μάλιστα είναι χαρακτηρισμένα ως ΠΟΠ και ΟΠΑΠ και έχουν αποσπάσει σημαντικές διακρίσεις / βραβεύσεις όπως το ελαιόλαδο, το κρασί, το ξύγαλο και η τσικουδιά. Επίσης υψηλής ποιότητας είναι το θυμαρίσιο μέλι, ενώ δυναμική καλλιέργεια με ευοίωνες προοπτικές αποτελούν τα αρωματικά φυτά. Γενικά, η Σητεία εμφανίζει σημαντικές δυνατότητες στο λεγόμενο «αγροτοδιατροφικό» τομέα, ο οποίος θεωρείται ότι μπορεί να αποτελέσει σημαντικό όχημα για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης και την ενίσχυση των εξαγωγών, ενώ μπορεί να συμβάλει και στη διασύνδεση του πρωτογενή τομέα με τον τριτογενή (τουρισμός). Σημαντικό ρόλο προς αυτή την κατεύθυνση διαδραματίζει το Τμήμα Διατροφής και Διαιτολογίας του Τ.Ε.Ι. Κρήτης που εδρεύει στη Σητεία.

Ο δευτερογενής τομέας εμφανίζει τη μικρότερη βαρύτητα στη συνολική οικονομική δραστηριότητα. Χαρακτηρίζεται από το μικρό μέγεθος των επιχειρήσεων, τον περιορισμένο αριθμό μεγάλων μονάδων με την πλειονότητα των επιχειρήσεων να είναι οικογενειακές, τοπικής εμβέλειας, με χαμηλό επίπεδο οργάνωσης. Εξαίρεση αποτελεί ο κλάδος της παραγωγής ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, καθώς η Σητεία είναι πρωτοπόρος σε ότι αφορά την αξιοποίηση της αιολικής ενέργειας όχι μόνο σε Εθνικό αλλά και Ευρωπαϊκό επίπεδο.

Επίσης, ο δήμος έχει να επιδείξει ένα ξεχωριστής ομορφιάς και οικολογικής αξίας φυσικό περιβάλλον που διαμορφώνεται από πλούσια πανίδα και χλωρίδα, καθώς και από αξιόλογους φυσικούς σχηματισμούς όπως φαράγγια, σπήλαια και οροπέδια και μια ιδιαίτερα μεγάλη ακτογραμμή. Να σημειωθεί ότι στη Σητεία καταγράφονται περιοχές χαρακτηρισμένες ως τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους (Μονή Τοπλού, Ίτανος, Βάι, Ζάκρος, Βόυλα, Ψείρα, Μόχλος), περιοχές ενταγμένες στο δίκτυο προστατευόμενων περιοχών NATURA 2000 και το Πρόγραμμα CORINE, καταφύγια άγριων ζώων, ενώ στη Σητεία βρίσκεται και το μοναδικής φυσικής ομορφιάς φοινικόδασος του Βάι.

Στα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής κατατάσσεται και το μοναδικό πολιτιστικό απόθεμα που διαμορφώνεται από σημαντικούς αρχαιολογικούς χώρους, μουσεία, μοναστήρια, παραδοσιακούς οικισμούς, πλήθος αγροτικών μνημείων, που συνιστούν πόλο έλξης επισκεπτών αλλά και τα ιδιαίτερα στοιχεία της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς που περιλαμβάνουν τα ήθη και τα έθιμα, τη διατροφή και την τοπική κουζίνα, τις τέχνες και τα γράμματα. Γενικά, το αναπτυξιακό προφίλ της

Σητείας διαθέτει σημαντικά χαρακτηριστικά που εντάσσονται στο **τρίπτυχο «ύπαιθρος-τοπικά προϊόντα-τουρισμός (ήπιος)»**, τα οποία υπό το πρίσμα της λεγόμενης «έξυπνης εξειδίκευσης» μπορούν να εξελιχθούν σε σημαντικούς μοχλούς ανάπτυξης της περιοχής τα επόμενα χρόνια.

Παρά τις αναπτυξιακές δυνατότητες που προδιαγράφονται για τη Σητεία, η περιοχή συνεχίζει και σήμερα να υφίστανται μια σχετική απομόνωση από τα άλλα αστικά κέντρα και τις αγορές της Κρήτης, γεγονός που πιθανά, από τη μια πλευρά να της έχει επιτρέψει να διατηρήσει σχεδόν αναλλοίωτη τη φυσική και πολιτιστική της ταυτότητα, από την άλλη όμως να περιορίζει την πλήρη αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της. Βασική αιτία είναι η κατάσταση του οδικού δικτύου που εξακολουθεί να παραμένει ανεπαρκές, με έμφαση στο Βόρειο Οδικό Άξονα, με αποτέλεσμα να περιορίζεται η προσπελασιμότητα από και προς την περιοχή αλλά και η μεγαλύτερη αξιοποίηση των αεροπορικών και θαλάσσιων συνδέσεων της Σητείας από τους κατοίκους και τους επισκέπτες των υπόλοιπων αστικών κέντρων της Κρήτης. Το ελλιπές οδικό δίκτυο επηρεάζει και την εσωτερική συγκοινωνιακή εξυπηρέτηση και την ανάπτυξη των επί μέρους περιοχών του δήμου ιδιαίτερα των πιο απομακρυσμένων. Γενικά, η Σητεία παρόλο που είναι το νοτιοανατολικότερο σημείο του Ελληνικού και ολόκληρου του Ευρωπαϊκού χώρου, εν τούτοις δεν έχει καταφέρει μέχρι σήμερα να λειτουργήσει ως πύλη επικοινωνίας της Κρήτης και της χώρας γενικά με τον ευρύτερο χώρο της ανατολικής Μεσογείου όπως συνέβαινε σε άλλες περιόδους και κυρίως στη Μινωική.

Στους ανασταλτικούς παράγοντες που επηρεάζουν την αναπτυξιακή φυσιογνωμία της Σητείας θα πρέπει να προσθέσει κανείς το αρνητικό δημογραφικό προφίλ, το οποίο υπογραμμίζει από τη μια τη γήρανση του πληθυσμού και από την άλλη τη χαμηλή πληθυσμιακή πυκνότητα που υποδεικνύει την εγκατάλειψη της ενδοχώρας του δήμου και γενικά τη μειονεκτικότητα της περιοχής.

1.6 Σχέσεις και αλληλεξαρτήσεις του Δήμου Σητείας με τους γειτονικούς ΟΤΑ και την ευρύτερη περιοχή

Ο Δήμος Σητείας, ο οποίος μετά την τελευταία διοικητική μεταρρύθμιση ταυτίζεται χωρικά και διοικητικά με την πρώην Επαρχία Σητείας, αποτελεί μια ξεχωριστή και ενιαία γεωοικονομική, διοικητική, λειτουργική και κοινωνική αναπτυξιακή ενότητα που λόγω της γεωγραφικής απομόνωσης της έχει αποκτήσει σημαντικό βαθμό διοικητικής, λειτουργικής και αναπτυξιακής αυτοτέλειας, που τα τελευταία χρόνια έχει ενισχυθεί περαιτέρω με τη βελτίωση των λιμενικών και αεροπορικών υποδομών της Σητείας. Η εξυπηρέτηση των κατοίκων της περιοχής της Σητείας γίνεται κατά κύριο λόγο στον τόπο της κατοικίας τους (τοπικές κοινότητες) ή στην πόλη της Σητείας, που αποτελεί το οικιστικό, διοικητικό και οικονομικό κέντρο του Δήμου και στην οποία εδρεύουν υποκαταστήματα δημόσιων υπηρεσιών, τραπεζών και ασφαλιστικών ταμείων.

Ωστόσο, το Ηράκλειο εξακολουθεί να αποτελεί μέχρι και σήμερα τον κύριο κόμβο συγκοινωνιακής εξυπηρέτησης της Σητείας αλλά και το πλησιέστερο ανωτέρου επιπέδου κέντρο παροχής εμπορικών, οικονομικών και λοιπών υπηρεσιών (π.χ. τριτοβάθμια περίθαλψη, εκπαίδευση κ.λ.π.). Για υπηρεσίες νομαρχιακού επιπέδου, οι κάτοικοι της Σητείας απευθύνονται στον Άγιο Νικόλαο, όπου εδρεύει η Περιφερειακή Ενότητα Λασιθίου καθώς και υπηρεσίες της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης.

Η Σητεία συνδέεται οδικά με την υπόλοιπη Κρήτη μέσω του Βόρειου Οδικού Άξονα και του υπό διαμόρφωση νότιου άξονα, αεροπορικά με την Αθήνα, την Αλεξανδρούπολη, το Άκτιο, την Κάσο, την Κάρπαθο και τη Ρόδο και ακτοπλοϊκά με τον Πειραιά και με νησιά των Κυκλάδων και των Δωδεκανήσων. Οι συγκοινωνιακές συνδέσεις ειδικά με τα Δωδεκάνησα έχουν συμβάλει τα τελευταία χρόνια στην ανάπτυξη οικονομικών και εμπορικών σχέσεων κυρίως με την Κάσο, την Κάρπαθο και τη Ρόδο.

1.7 Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής του Δήμου

Στην ενότητα αυτή καταγράφονται οι σημαντικότεροι παράγοντες που αναστέλλουν αλλά και εκείνοι που ενισχύουν την αναπτυξιακή προοπτική του Δήμου Σητείας και τα συμπεράσματα που προκύπτουν με τη μορφή κρίσιμων ζητημάτων ανάπτυξης, τα οποία θα πρέπει να αντιμετωπιστούν από το Δήμο Σητείας, κατά την επόμενη πενταετία.

1.7.1 Προβλήματα και απειλές

Με τον όρο «Προβλήματα» (ή Μειονεκτήματα) λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες του Δήμου που προκύπτουν από εγγενή προβλήματα και ενδογενείς παράγοντες της ίδιας της γεωγραφικής περιοχής.

Με τον όρο «Απειλές» (ή Περιορισμοί) λαμβάνονται υπόψη οι παράγοντες, αλλαγές και εξελίξεις στο εξωτερικό περιβάλλον που αξιολογούνται αρνητικά, διότι αποτελούν εμπόδια ή απειλές στην εκπλήρωση του σκοπού του δήμου.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ	ΑΠΕΙΛΕΣ
Θεματικός τομέας 1: Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ο δήμος με τη μεγαλύτερη έκταση στην Κρήτη, με εξαιρετικά μεγάλο αριθμό αστικών υποδοχέων – οικισμών και μεγάλο αριθμό χιλιομέτρων δικτύων που απαιτούν διαρκή συντήρηση και εκσυγχρονισμό. ▪ Σημαντική απόσταση και ανεπαρκείς διασυνδέσεις με την υπόλοιπη Κρήτη και την Ελλάδα με επιπτώσεις στην οικονομική και κοινωνική συνοχή της περιοχής. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Περιβαλλοντική υποβάθμιση από την άναρχη δόμηση και άλλες ανθρώπινες δραστηριότητες. ▪ Επιβάρυνση του υδροφόρου ορίζοντα από υγρά απόβλητα με βλαβερές συνέπειες για το περιβάλλον και τη δημόσια υγεία. ▪ Υποβάθμιση του τοπίου και μείωση της ελκυστικότητας του Δήμου, από ασύμβατες ανθρώπινες δραστηριότητες και

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ	ΑΠΕΙΛΕΣ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Προβλήματα χάραξης και ασφάλειας σε τμήματα του οδικού δικτύου. ▪ Επιβάρυνση των ευαίσθητων περιβαλλοντικά περιοχών από την ανάπτυξη διαφόρων ανθρώπινων δραστηριοτήτων (π.χ. ελαιοτριβεία, λιπάσματα κ.α.). ▪ Κορεσμός του ΧΥΤΑ Σητείας. ▪ Μεγάλες ποσότητες αστικών απορριμμάτων ιδιαίτερα τους καλοκαιρινούς μήνες. ▪ Ανεξέλεγκτη διάθεση μπαζών και άλλων ογκωδών απορριμμάτων. ▪ Έλλειμμα περιβαλλοντολογικής συνείδησης στη συμπεριφορά δημοτών. ▪ Αυξημένη κίνηση οχημάτων, ειδικά κατά τους καλοκαιρινούς μήνες και έλλειψη χώρων στάθμευσης. ▪ Ελλείψεις και ανεπάρκειες στα δίκτυα και τις υποδομές υδάτων και αποχέτευσης. ▪ Σημαντική εξάρτηση των οικισμών της ενδοχώρας από τη Σητεία και τα πλησιέστερα αστικά κέντρα (π.χ. Ιεράπετρα, Άγιος Νικόλαος). ▪ Υψηλή ενεργειακή κατανάλωση και χαμηλές επιδόσεις σε ότι αφορά στην εξοικονόμηση ενέργειας. 	<ul style="list-style-type: none"> εκμεταλλεύσεις (υπερβόσκηση, πυρκαγιές, εκχερσώσεις κ.α). ▪ Εμφάνιση συνεπειών της κλιματικής αλλαγής π.χ. διάβρωση ακτών, μείωση υδάτινων πόρων, επικίνδυνα καιρικά φαινόμενα κ.α. ▪ Περαιτέρω μείωση των πόρων της Αυτοδιοίκησης. ▪ Διατήρηση της γραφειοκρατίας και της πολυπλοκότητας της δημόσιας διοίκησης για την εκπόνηση των μελετών και την έκδοση των αδειοδοτήσεων στα δημόσια έργα. ▪ Έλλειψη κεφαλαίων και πολιτικής βούλησης για την ολοκλήρωση του ΒΟΑΚ έως τη Σητεία. ▪ Εγκατάσταση ΑΠΕ στο Δήμο Σητείας
Θεματικός τομέας 2: Κοινωνική πολιτική, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Αρνητικό δημογραφικό προφίλ (αύξηση των δεικτών γήρανης και εξάρτησης). ▪ Χαμηλή πληθυσμιακή πυκνότητα. ▪ Χαμηλό μορφωτικό επίπεδο. ▪ Σχετική αδυναμία εξυπηρέτησης και επαρκούς κάλυψης των αναγκών των ηλικιωμένων ατόμων κυρίως λόγω της γεωγραφικής απομόνωσης. ▪ Πληθυσμός που βιώνει τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Περαιτέρω γήρανη του πληθυσμού, εγκατάλειψη της ενδοχώρας του δήμου και μετεγκατάσταση στους παραλιακούς οικισμούς ή σε μεγαλύτερα πληθυσμιακά κέντρα. ▪ Περαιτέρω μείωση των πόρων της Αυτοδιοίκησης. ▪ Αύξηση των ατόμων που απειλούνται από την φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό. ▪ Αύξηση της γραφειοκρατίας και της πολυπλοκότητας της δημόσιας διοίκησης. ▪ Περαιτέρω συγχώνευση δομών εκπαίδευσης, φροντίδας και πρόνοιας λόγω συνέχισης της οικονομικής κρίσης. ▪ Αύξηση των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων και των κοινωνικοοικονομικών ανισοτήτων.
Θεματικός τομέας 3: Τοπική οικονομία και απασχόληση	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Εξάρτηση του τοπικού εισοδήματος από τη γεωργία και τον τουρισμό. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Περαιτέρω εγκατάλειψη του πρωτογενούς τομέα.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ	ΑΠΕΙΛΕΣ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Πολυτεμαχισμός των αγροτικών εκμεταλλεύσεων. ▪ Δραστηριότητες χαμηλής προστιθέμενης αξίας και μικρό οικογενειακό μέγεθος των επιχειρήσεων. ▪ Αδυναμία ενσωμάτωσης νέων τεχνολογιών ΤΠΕ και καινοτόμων πρακτικών στις παραγωγικές διαδικασίες. ▪ Χαμηλό επίπεδο εξειδίκευσης των απασχολούμενων. ▪ Υψηλή εποχικότητα των κύριων οικονομικών δραστηριοτήτων και της απασχόλησης. ▪ Ελλιπείς μεταφορικές συνδέσεις που επηρεάζουν την τουριστική κίνηση και την εξαγωγική δραστηριότητα της τοπικής παραγωγής. ▪ Μειωμένη συμμετοχή γυναικών στο εργατικό δυναμικό . ▪ Έντονη τάση συγκέντρωσης της γυναικείας απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα. ▪ Χαμηλός βαθμός τυποποίησης αγροτικών προϊόντων. ▪ Έλλειψη επιχειρηματικής οργάνωσης και νοοτροπίας σύμπραξης και συνεργασίας (ειδικότερα και τις μονάδες μικρού μεγέθους), και γενικά αδυναμία προσαρμογής στο σύγχρονο επιχειρηματικό περιβάλλον. ▪ Υψηλό κόστος παραγωγής. ▪ Περιορισμένη διασύνδεση των τριών τομέων παραγωγής . ▪ Χαμηλό επίπεδο ανάπτυξης των ηλεκτρονικών υπηρεσιών. ▪ Περιορισμένη κάλυψη ευρυζωνικού δικτύου και δικτύου ασύρματης πρόσβασης στο διαδίκτυο. ▪ Χαμηλός βαθμός διασύνδεσης έρευνας και επιχειρηματικότητας ▪ Έλλειψη μηχανισμών προβολής και απουσία οργανωμένων δικτύων προώθησης προϊόντων και υπηρεσιών. ▪ Υψηλός βαθμός εξάρτησης από αγροτικές και άλλες επιδοτήσεις. ▪ Χαμηλός βαθμός κινητοποίησης των ιδιωτικών κεφαλαίων και στασιμότητας της επιχειρηματικής πρωτοβουλίας λόγω της οικονομικής κρίσης. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Υιοθέτηση μοντέλου μαζικού τουρισμού με μεγάλες τουριστικές εγκαταστάσεις με δυσμενείς συνέπειες στο περιβάλλον και όχι μόνο. ▪ Αδυναμία των διοικητικών και αναπτυξιακών δομών να στηρίξουν την τοπική οικονομία. ▪ Δυσκολία πρόσβασης σε κεφάλαια για τη στήριξη της τοπικής επιχειρηματικότητας και των νέων αγροτών. ▪ Περαιτέρω αύξηση του κόστους της αγροτικής παραγωγής. ▪ Πληθυσμιακή αποδυνάμωση. ▪ Παράταση της οικονομικής ύφεσης με περαιτέρω μείωση της ζήτησης ή περιορισμένη οικονομική ανάκαμψη. ▪ Περιορισμένη συμβολή της ακαδημαϊκής-ερευνητικής κοινότητας. ▪ Συρρίκνωση ή και εξαφάνιση παραδοσιακών αγροτικών προϊόντων ή και δραστηριοτήτων. ▪ Αλλαγή των καταναλωτικών προτύπων λόγω της μείωσης της αγοραστικής δύναμης, με επιπτώσεις στην εγχώρια ζήτηση τοπικών προϊόντων. ▪ Διατήρηση της μετανάστευσης του νέου ενεργού πληθυσμού και αποδυνάμωση του εργατικού δυναμικού.

1.7.2 Αναπτυξιακές δυνατότητες και ευκαιρίες

Με τον όρο «Δυνατότητες» (ή Πλεονεκτήματα) λαμβάνονται υπόψη οι δυνατότητες του δήμου που πηγάζουν από τα ίδια τα χαρακτηριστικά του, τους πόρους, το δυναμικό και τα συγκριτικά του πλεονεκτήματα.

Με τον όρο «Ευκαιρίες» λαμβάνονται υπόψη οι δυνατότητες του δήμου που προκύπτουν ως αποτέλεσμα εξωγενών παραγόντων και μπορούν να αξιοποιηθούν από τον ίδιο για την εκπλήρωση του σκοπού του.

ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ
Θεματικός τομέας 1: Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Κομβική γεωγραφική θέση πάνω σε υφιστάμενους και εν δυνάμει άξονες ανάπτυξης. ▪ Θεσμοθετημένος χωροταξικός σχεδιασμός (ΣΧΟΟΑΠ/ΓΠΣ). ▪ Ιδιαίτερο και ελκυστικό φυσικό ανάγλυφο που συνδυάζει εκτεταμένο παραλιακό μέτωπο με ορεινούς σχηματισμούς (σπήλαια και φαράγγια). ▪ Πλούσιο και μοναδικής οικολογικής αξίας φυσικό περιβάλλον (Φυσικό Πάρκο Σητείας). ▪ Ορειβατικές διαδρομές και Ευρωπαϊκό Μονοπάτι E4. ▪ Οριοθετημένες προστατευόμενες περιοχές NATURA. ▪ Ήπιο κλίμα. ▪ Ιδιαίτερα υψηλό αιολικό και ηλιακό δυναμικό. ▪ Μεγάλη εμπειρία και εγκατεστημένες επενδύσεις ΑΠΕ με έμφαση στην αιολική ενέργεια. ▪ Μεταφορικές υποδομές (διαπεριφερειακής εμβέλειας). ▪ Συμμετοχή του Δήμου στο Σύμφωνο των Δημάρχων και εκπόνηση ενεργειακού σχεδίου. ▪ Σύσταση και λειτουργία του Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου Σητείας. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Άρση της γεωγραφικής απομόνωσης με την ολοκλήρωση του Βόρειου Οδικού Άξονα και τη βελτίωση των θαλάσσιων και αεροπορικών συνδέσεων. ▪ Νέες χρηματοδοτικές ευκαιρίες (Διαρθρωτικά Ταμεία και Ανταγωνιστικά Προγράμματα περιόδου 2014-2020) για την προστασία-ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος και βελτίωση της ποιότητας ζωής. ▪ Αξιοποίηση ολοκληρωμένων προγραμμάτων αγροτικού χώρου. ▪ Η πολιτική της Γαλάζιας Ανάπτυξης της Ε.Ε. ▪ Η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία «Το Σύμφωνο των Δημάρχων».
Θεματικός τομέας 2: Κοινωνική πολιτική, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Μοναδικό πολιτιστικό απόθεμα που ενσαρκώνει τον πολιτισμό της ανατολικής Κρήτης 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Νέες χρηματοδοτικές ευκαιρίες για τη βελτίωση των υποδομών υγείας & πρόνοιας και των παρεχόμενων υπηρεσιών.

ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Σημαντικά ιστορικά και θρησκευτικά μνημεία και αρχαιολογική χώραι. ▪ Υποδομές κάλυψης πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας φροντίδας υγείας . ▪ Πολιτιστικοί σύλλογοι με αξιόλογη δράση και έργο. ▪ Λειτουργία δομών αντιμετώπισης της φτώχειας (Κοινωνικό Παντοπωλείο, Κοινωνικό Ιατρείο και Φαρμακείο). ▪ Αξιόλογες αθλητικές εγκαταστάσεις και αθλητική δραστηριότητα. ▪ Γηροκομείο Σητείας (υπό ανέγερση) ▪ Τμήμα Διατροφής και Τεχνολογίας του ΤΕΙ Κρήτης . 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Περιφερειακή στρατηγική για την αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. ▪ Αξιοποίηση ΤΠΕ για την ανάδειξη του πολιτιστικού αποθέματος. ▪ Αξιοποίηση εθνικού πλαισίου για την κοινωνική οικονομία και επιχειρηματικότητα.
Θεματικός τομέας 3: Τοπική οικονομία και απασχόληση	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Σημαντική αγροτική παραγωγή με δυνατότητα μεταποίησης (κυρίως ελαιόλαδο αλλά και οπωροκηπευτικά, οίνοι, αρωματικά –φαρμακευτικά φυτά, μέλι κ.α. ▪ Τοπικά γεωργοκτηνοτροφικά προϊόντα μοναδικής φήμης και άριστης ποιότητας με διεθνείς διακρίσεις και εξαγωγικές δυνατότητες. ▪ Οι εδαφοκλιματικές συνθήκες της περιοχής σε συνδυασμό με την αγάπη και το μεράκι των παραγωγών. ▪ Αξιόλογη προσπάθεια για την παραγωγή βιολογικών προϊόντων. ▪ Παραγωγή προϊόντων ΠΟΠ/ΠΓΕ/ΟΠΑΠ. ▪ Ποικιλία αρωματικών φυτών – ανάδειξη και εμπορική εκμετάλλευσή τους. ▪ Υποδομές φιλοξενίας σκαφών στη Σητεία. ▪ Θεσμοθέτηση εκδηλώσεων προβολής και προώθησης των τοπικών προϊόντων. ▪ Υποστηρικτικά σχήματα και δομές (π.χ. ΟΑΣ Α.Ε.) με εμπειρία στο σχεδιασμό και εφαρμογή αναπτυξιακών προγραμμάτων. ▪ Υπηρεσίες στήριξης οικολογικού και φυσιολατρικού τουρισμού. ▪ Σημαντική συγκέντρωση φυσικών, πολιτιστικών και ανθρωπογενών πόρων που μπορούν να ενισχύσουν το προσφερόμενο τουριστικό προϊόν. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Περιφερειακή Στρατηγική για την Έξυπνη Εξειδίκευση. ▪ Διεθνής αναγνωρισιμότητα των κρητικών προϊόντων και διεύθυνση σε νέες αγορές. ▪ Νέες χρηματοδοτικές ευκαιρίες για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και την εκπαίδευση-κατάρτιση. ▪ Βελτίωση οδικού άξονα Ιεράπετρα-Μακρύς Γιαλός-Σητεία. ▪ Η διεθνή απήχηση και καθιέρωση του προτύπου της Κρητικής Διατροφής και οι μεταβολές στα καταναλωτικά πρότυπα. ▪ Η ανάπτυξη της συμβολαιακής γεωργίας. ▪ Το ενδιαφέρον των εταιριών διατροφής, καλλυντικών και φαρμακοβιομηχανιών για αρωματικά –φαρμακευτικά φυτά και βότανα, αλλά και αιθέρια έλαια. ▪ Σχεδιαζόμενες τουριστικές επενδύσεις στην περιοχή (υπό τον όρο ότι δεν επιβαρύνουν το φυσικό περιβάλλον και δεν αλλοιώνουν την ταυτότητα της περιοχής). ▪ Πρωτοβουλίες σε περιφερειακό επίπεδο για τη στήριξη του αγροτοδιατροφικού τομέα και την τουριστική προβολή της Κρήτης. ▪ Αξιοποίηση των ερευνητικών και ακαδημαϊκών ιδρυμάτων της Κρήτης που έχουν δυνατότητα ανάπτυξης και διάχυσης καινοτόμων εφαρμογών. ▪ Ανάπτυξη εθνικού δικτύου υδατοδρομίων. ▪ Η στροφή της ζήτησης σε νέα τουριστικά προϊόντα (π.χ. οικολογικός-περιπατητικός τουρισμός, βιωματικός τουρισμός, κ.α.).

1.7.3 Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης

Από την ανάλυση και αξιολόγηση που προηγήθηκε προκύπτει ότι η περιοχή της Σητείας αποτελεί μια εδαφική ενότητα που διαθέτει σημαντικά αναπτυξιακά χαρακτηριστικά προς αξιοποίηση, όπως: κομβική γεωγραφική θέση πάνω σε υφιστάμενους και εν δυνάμει άξονες ανάπτυξης, μεταφορικές υποδομές διαπεριφερειακής εμβέλειας, ήπιο κλίμα, ιδιαίτερο και ελκυστικό φυσικό ανάγλυφο, πλούσια χλωρίδα και πανίδα, υψηλό αιολικό και ηλιακό δυναμικό, πλούσιο πολιτιστικό απόθεμα, τοπικά γεωργοκτηνοτροφικά προϊόντα μοναδικής φήμης και άριστης ποιότητας κ.α. Ταυτόχρονα, η Σητεία καλείται να αντιμετωπίσει ζητήματα, τα οποία μπορούν να αποτελέσουν τροχοπέδη της όποιας αναπτυξιακής προσπάθειας μπορεί να αναληφθεί από το δήμο και τους άλλους φορείς της περιοχής, όπως: οι ελλείψεις μεταφορικές συνδέσεις που εντείνουν το αίσθημα απομόνωσης, οι ελλείψεις σε δίκτυα και υποδομές, οι αρνητικοί δημογραφικοί δείκτες και το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, η εξάρτηση του τοπικού εισοδήματος και της απασχόλησης από τη γεωργία και τον τουρισμό, ο χαμηλός βαθμός ενσωμάτωσης νέων τεχνολογιών και καινοτομιών, η περιορισμένη διασύνδεση των τριών τομέων παραγωγής κ.α. Η αντιμετώπιση των ζητημάτων αυτών γίνεται ακόμα πιο επιτακτική, σε συνθήκες διαρκούς οικονομικής ύφεσης και ανεργίας, όπως αυτές που υφίσταται η χώρα τα τελευταία χρόνια.

Συμπερασματικά, τα κρίσιμα ζητήματα ανάπτυξης για τη Σητεία, ανά θεματικό τομέα, όπως προέκυψαν από την ανάλυση και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης στην περιοχή, είναι τα εξής:

Κρίσιμα ζητήματα ανάπτυξης ανά θεματικό τομέα	
Θεματικός τομέας 1: Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής	
☒	Ολοκλήρωση του Βόρειου Οδικού Άξονα έως τη Σητεία και βελτίωση του ενδοδημοτικού οδικού δικτύου.
☒	Ολοκλήρωση των εργασιών στις εγκαταστάσεις του λιμένα και του αεροδρομίου Σητείας.
☒	Προώθηση της εξοικονόμησης ενέργειας και της ενεργειακής απόδοσης σε όλους τους τομείς και τις δραστηριότητες.
☒	Εφαρμογή του εγκεκριμένου χωροταξικού σχεδιασμού του Δήμου και ολοκλήρωση των πολεοδομικών μελετών που εκκρεμούν.
☒	Προστασία και ορθολογική αξιοποίηση των φυσικών πόρων και των προστατευόμενων περιοχών του δήμου.
☒	Περιβαλλοντική ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των κατοίκων και των επιχειρήσεων.
☒	Βελτίωση της οδικής ασφάλειας στο οδικό δίκτυο του δήμου.
☒	Βελτίωση και εκσυγχρονισμός των υποδομών διαχείρισης υγρών και στερεών αποβλήτων και υδάτινων πόρων.
☒	Ορθολογική διαχείριση υδάτινων πόρων.
☒	Προστασία των ακτών του δήμου από τη διάβρωση.

Κρίσιμα ζητήματα ανάπτυξης ανά θεματικό τομέα**Θεματικός τομέας 2: Κοινωνική πολιτική, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός**

- Ενίσχυση των δομών για την αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και στήριξη των ευπαθών κοινωνικών ομάδων του δήμου.
- Στενή συνεργασία και συντονισμός με συλλόγους και φορείς στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής.
- Στήριξη και διασφάλιση της απρόσκοπτης και εύρυθμης λειτουργίας του Γενικού Νοσοκομείου Σητείας και των λοιπών μονάδων υγείας που λειτουργούν στην περιοχή του δήμου και κάλυψη των κενών που εντοπίζονται.
- Δημιουργία προϋποθέσεων για την παραμονή του πληθυσμού στην περιοχή και την προσέλκυση νέων κατοίκων, ειδικά στην ενδοχώρα του δήμου.
- Άρση της απομόνωσης μέσω και της αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών και του διαδικτύου.
- Ήπια αξιοποίηση της τοπικής ταυτότητας και των ιδιαίτερων πολιτιστικών πόρων της περιοχής και συνεργασία με τους πολιτιστικούς φορείς και τα καλλιτεχνικά σχήματα της περιοχής.
- Στήριξη της έρευνας και μελέτης του τοπικού πολιτιστικού κεφαλαίου.
- Βελτίωση και συντήρηση υφιστάμενων σχολικών μονάδων και ανέγερση νέων.
- Ενίσχυση των δομών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ΤΕΙ) και επιμόρφωσης ενηλίκων.
- Αξιοποίηση του εθελοντισμού σε συλλογικές πρωτοβουλίες και δράσεις.
- Στήριξη των αθλητικών σωματείων και διαρκής βελτίωση-ενίσχυση των αθλητικών υποδομών σε όλη την περιοχή του δήμου.

Θεματικός τομέας 3: Τοπική οικονομία και απασχόληση

- Στήριξη της διασύνδεσης του αγροτοδιατροφικού τομέα με τον τουριστικό κλάδο.
- Προώθηση της βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας και της τυποποίησης των προϊόντων.
- Ανάδειξη και προώθηση συμπληρωματικών καλλιεργειών.
- Βελτίωση των υποδομών του πρωτογενή τομέα (οδοποιία, δίκτυα άρδευσης, εγγειοβελτιωτικά έργα κ.α.).
- Διασφάλιση εντός μοντέλου ήπιας τουριστικής ανάπτυξης που θα σέβεται το περιβάλλον και θα αξιοποιεί τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής (γεωγραφική θέση και κλίμα, καθαρές ακτές, ενδοχώρα, τοπικά προϊόντα, πολιτισμός).
- Στήριξη της κοινωνικής επιχειρηματικότητας.
- Ενίσχυση των μηχανισμών προβολής και προώθησης του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος.
- Στήριξη ολοκληρωμένων σχεδίων για την τοπική ανάπτυξη και απασχόληση.
- Προώθηση των συμπράξεων και συνεργασιών με τα ακαδημαϊκά και ερευνητικά ιδρύματα της Κρήτης και άλλους φορείς, με σκοπό τη στήριξη της τοπικής επιχειρηματικότητας και την προώθηση της καινοτομίας σε όλα τα στάδια και διαδικασίες.
- Στήριξη της επιμόρφωσης και κατάρτισης και αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών σε όλους τους τομείς παραγωγής.
- Βελτίωση της πρόσβασης στο διαδίκτυο στην πόλη της Σητείας και στους υπόλοιπους οικισμούς του δήμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2**ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΩΝ****2.1 Ο Δήμος Σητείας ως Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ βαθμού****2.1.1 Διοίκηση, οργάνωση και λειτουργία**

Το πλαίσιο διοίκησης του Δήμου Σητείας, ως Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης α΄ βαθμού, διέπεται από τις διατάξεις του Νόμου 3852/2010 (ΦΕΚ 87Α– Πρόγραμμα Καλλικράτης). Συγκεκριμένα, ο Δήμος διοικείται από το Δημοτικό Συμβούλιο, την Οικονομική Επιτροπή, την Εκτελεστική Επιτροπή και το Δήμαρχο. Σε επίπεδο Τοπικών Κοινοτήτων τα όργανα διοίκησης είναι: α) το συμβούλιο και ο πρόεδρος ή ο εκπρόσωπος της τοπικής κοινότητας (προκειμένου για κοινότητες με λιγότερους από 300 κατοίκους). Ο δήμαρχος και οι δημοτικοί σύμβουλοι, οι σύμβουλοι της τοπικής κοινότητας και οι εκπρόσωποι της τοπικής κοινότητας εκλέγονται κάθε πέντε (5) χρόνια με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία. Η νέα δημοτική αρχή του Δήμου Σητείας που αναδείχτηκε με τις γενικές δημοτικές εκλογές της 18^{ης} Μαΐου 2014 εγκαταστάθηκε την 1/9/2014 και η θητεία της λήγει την 31/8/2019.

Όσο αφορά τις αρμοδιότητες των οργάνων διοίκησης, συνοπτικά αναφέρεται ότι ο **Δήμαρχος** προασπίζει τα τοπικά συμφέροντα, κατευθύνει τις δράσεις του δήμου για την υλοποίηση του σχεδίου ανάπτυξης, διασφαλίζει την ενότητα της τοπικής κοινωνίας και ασκεί τα καθήκοντά του με γνώμονα τις αρχές της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας. Το Δήμαρχο επικουρούν οι **Αντιδήμαρχοι** που είναι οι σύμβουλοι της πλειοψηφίας και ορίζονται από το Δήμαρχο, ο οποίος τους μεταβιβάζει την άσκηση αρμοδιοτήτων καθ' ύλην και κατά τόπο. Κάθε Αντιδήμαρχος αναλαμβάνει την ευθύνη για την εύρυθμη λειτουργία των Υπηρεσιών του Δήμου που ανήκουν στην αρμοδιότητά του και την παρακολούθηση της εξέλιξης των έργων και των εργασιών στους θεματικούς τομείς που τους αφορούν. Η νέα Δημοτική αρχή έχει ορίσει 4 αντιδημάρχους για θητεία 2,5 έτη με αρμοδιότητες αντίστοιχα:

- α) τη Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών και το Αυτοτελές Τμήμα Πολεοδομίας και κατά τόπο τις αρμοδιότητες στις δημοτικές ενότητες Ιτάνου και Λεύκης,
- β) τη Δ/ση Διοικητικών Υπηρεσιών και το Αυτοτελές Τμήμα Οικονομικής Ανάπτυξης και κατά τόπο τις αρμοδιότητες στη δημοτική ενότητα Ανάληψης,
- γ) την Δ/ση Οικονομικών Υπηρεσιών και το Αυτοτελές Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Πολιτισμού και κατά τόπο τις αρμοδιότητες στη δημοτική ενότητα Σητείας και

δ) τη Δ/ση Περιβάλλοντος -Πρασίνου και το Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής και κατά τόπο τις αρμοδιότητες στη δημοτική ενότητα Σητείας³¹.

Το **Δημοτικό Συμβούλιο** αποφασίζει για όλα τα θέματα που αφορούν το δήμο, εκτός από εκείνα που ανήκουν εκ του νόμου στην αρμοδιότητα του δημάρχου ή άλλου οργάνου του δήμου ή το ίδιο το δημοτικό συμβούλιο μεταβίβασε σε επιτροπή του. Η **Οικονομική Επιτροπή** είναι όργανο παρακολούθησης και ελέγχου της οικονομικής λειτουργίας του δήμου. Η **Εκτελεστική Επιτροπή** λειτουργεί ως συλλογικό επιχειρησιακό-εκτελεστικό όργανο του Δήμου, ενισχύοντας τη διαφάνεια της δημοτικής δράσης και προωθώντας το συντονισμό των δράσεων και των υπηρεσιών και των νομικών προσώπων του δήμου. Επίσης, στο Δήμο έχουν συσταθεί: **Επιτροπή Ποιότητας Ζωής**, με αποφασιστικό και εισηγητικό ρόλο στους τομείς της χωροταξίας, της πολεοδομίας και του περιβάλλοντος και **Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης** ως όργανο με συμβουλευτικές αρμοδιότητες. Τέλος, με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου συγκροτούνται ειδικές ομάδες εργασίας – επιτροπές, ως συμβουλευτικά όργανα, οι οποίες επεξεργάζονται συγκεκριμένα θέματα, γνωμοδοτούν επ' αυτών και είτε εισηγούνται για τον τρόπο χειρισμού του αντικειμένου ευθύνης τους είτε έχουν τη δικαιοδοσία να παίρνουν και τις σχετικές αποφάσεις επ' αυτών. Στο Δήμο Σητείας έχουν συσταθεί οι εξής επιτροπές: Διαχείρισης του Κοινωνικού Παντοπωλείου, Τουριστικής Ανάπτυξης, Κυκλοφοριακών Θεμάτων, Υγείας, Κοινωνικής Πολιτικής και Πρόνοιας.

Οι υπηρεσίες του Δήμου, με βάση τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας που ισχύει (ΦΕΚ 2714, τ. Β'/24.10.2013), διαρθρώνονται σε κεντρικές και αποκεντρωμένες ως εξής:

A. Κεντρικές Υπηρεσίες Δήμου Σητείας

Οι κεντρικές υπηρεσίες του δήμου είναι εγκατεστημένες στην πόλη της Σητείας (έδρα του δήμου) και περιλαμβάνουν Διευθύνσεις, Τμήματα και Γραφεία τα οποία εντάσσονται στις παρακάτω ενότητες ανάλογα με το σκοπό και το αντικείμενο τους.

ΕΝΟΤΗΤΑ Α: Υπηρεσίες υπαγόμενες απευθείας στο Δήμαρχο

ΕΝΟΤΗΤΑ Β: Επιτελικές Υπηρεσίες

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ: Αυτοτελές Τμήμα Οικονομικής Ανάπτυξης

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ: Αυτοτελές Τμήμα Πολεοδομίας (Τμήμα Υπηρεσίας Δόμησης)³²

ΕΝΟΤΗΤΑ Ε: Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Αθλητισμού

³¹ Αποφάσεις Δημάρχου με αριθμό 1441, 1440, 1439, 1438, /1-9-2014

³² Η Υπηρεσία Δόμησης (Πολεοδομικό γραφείο Σητείας) πριν ενταχθεί στις υπηρεσίες του Δήμου σύμφωνα με τη «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης» (ΦΕΚ 87Α/2010), ήταν τμήμα της Δ/σης Πολεοδομίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Λασιθίου.

ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΤ: Υπηρεσίες Περιβάλλοντος – Πρασίνου

ΕΝΟΤΗΤΑ Ζ: Υπηρεσίες Διοικητικών

ΕΝΟΤΗΤΑ Η: Υπηρεσίες Οικονομικών

ΕΝΟΤΗΤΑ Θ: Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών

Β. Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες Δήμου Σητείας

Οι Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες του δήμου είναι εγκατεστημένες στην έδρα της κάθε δημοτικής ενότητας, εξυπηρετούν τις δημοτικές/τοπικές κοινότητες της ενότητας και περιλαμβάνουν υπηρεσίες διοικητικών και οικονομικών θεμάτων, καθαριότητας και άρδευσης, οι οποίες υπάγονται διοικητικά σε αντίστοιχες Διευθύνσεις ή Τμήματα των Κεντρικών Υπηρεσιών του δήμου.

ΕΝΟΤΗΤΑ Α: Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες της Δημοτικής Ενότητας Άτονου με έδρα το Παλιόκαστρο

ΕΝΟΤΗΤΑ Β: Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες στη Δημοτική Ενότητα Λεύκης με έδρα τη Ζερό και στις Τ.Κ. Πεύκων, Λίθινων, Χρυσοπώλης και Υπερβολικών με έδρα την Ανάληψη Πεύκων.

Οι αρμοδιότητες των υπηρεσιών του Δήμου Σητείας περιγράφονται αναλυτικά στον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας, όπως ισχύει κάθε φορά, και συνάδουν με τις αρμοδιότητες των ΟΤΑ α΄ βαθμού που περιγράφονται στο άρθρο 75 του Ν. 3463/2006 (ΦΕΚ 114^Α - Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων), όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 94 του Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87^Α – Πρόγραμμα Καλλικράτης).

Ειδικότερα, η Δημοτική Αρχή διευθύνει και ρυθμίζει όλες τις τοπικές υποθέσεις, σύμφωνα με τις αρχές της επικουρικότητας και της εγγύτητας, με στόχο την προστασία, την ανάπτυξη και τη συνεχή βελτίωση των συμφερόντων και της ποιότητας ζωής της τοπικής κοινωνίας. Σε αυτό το πλαίσιο, οι αρμοδιότητες του Δήμου Σητείας καλύπτουν τους τομείς: α) Ανάπτυξης, β) Περιβάλλοντος, γ) Ποιότητας Ζωής και Εύρυθμης Λειτουργίας των Πόλεων και των Οικισμών, δ) Απασχόλησης, ε) Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης, στ) Παιδείας, Πολιτισμού και αθλητισμού, ζ) Πολιτικής Προστασίας και η) Αγροτικής Ανάπτυξης – Κτηνοτροφίας – Αλιείας. Επιπλέον, ο δήμος ασκεί, σε τοπικό επίπεδο, κρατικού χαρακτήρα αρμοδιότητες, οι οποίες του έχουν ανατεθεί για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών, σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία (δημοτολόγιο, ληξιαρχείο, χορήγηση βεβαιώσεων και αδειών κ.λπ.).

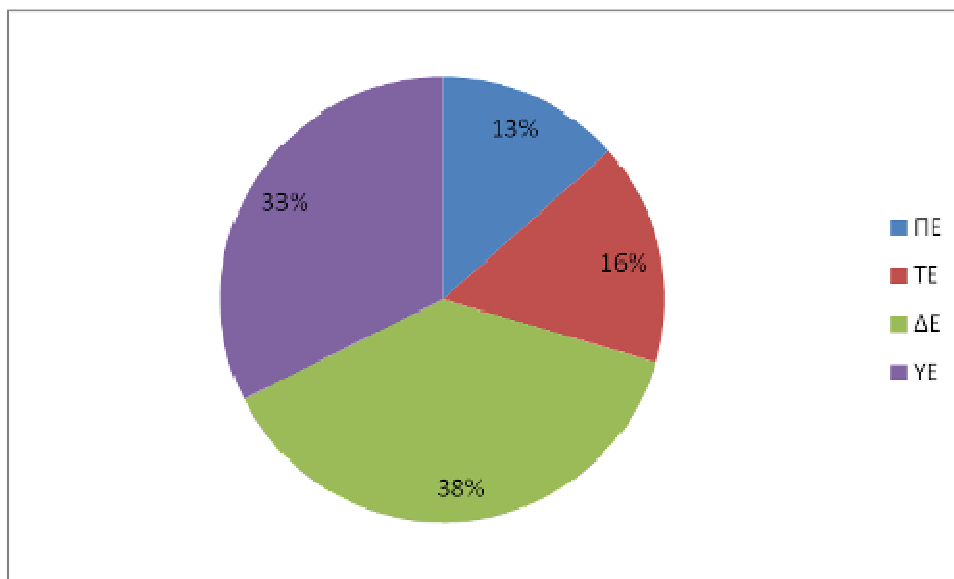
Σε ότι αφορά την εξυπηρέτηση του πολίτη, τα τελευταία χρόνια ο δήμος έχει προχωρήσει στην εξασφάλιση του απαραίτητου εξοπλισμού για την ηλεκτρονική εξυπηρέτηση των δημοτών και των επιχειρήσεων. Οι τελευταίοι έχουν τη δυνατότητα μέσω το portal του Δήμου www.sitia.gr για

πληροφόρηση, υποβολή ηλεκτρονικών αιτημάτων και αναζήτηση ηλεκτρονικών εγγράφων και αιτήσεων, ενώ περισσότερες δυνατότητες θα αναπτυχθούν στο μέλλον.

2.1.2 Στελέχωση υπηρεσιών

Στο Δήμο εργάζονται συνολικά 142 υπάλληλοι από τους οποίους, το 38% ανήκει στην κατηγορία ΔΕ, το 32,4% στην κατηγορία ΥΕ, το 16,2% στην κατηγορία ΤΕ και μόλις το 13,4% ανήκει στην κατηγορία ΠΕ.

ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ ΑΝΑ ΚΛΑΔΟ

Πηγή: Δ/ση Διοικητικών Υπηρεσιών Δήμου Σητείας, Μάρτιος 2015

Στον πίνακα που ακολουθεί φαίνεται ο αριθμός του απασχολούμενου προσωπικού ανά υπηρεσία και κατηγορία εκπαίδευσης.

ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ ΔΗΜΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ ΑΝΑ ΚΛΑΔΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Υπηρεσία	ΠΕ	ΤΕ	ΔΕ	ΥΕ	Σύνολο
A. ΑΥΤΟΤΕΛΗ ΤΜΗΜΑΤΑ	3	3	5	0	11
A.1 Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού Οργάνωσης και Πληροφορικής	0	1	2	0	3
A.2 Αυτοτελές Τμήμα Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης	1	0	1	0	2
A.3 Αυτοτελές Τμήμα (Πολοδομίας) Υπηρεσίας Δόμησης	2	0	2	0	4
A.4 Αυτοτελές Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας Παιδείας και Πολιτισμού	0	2	0	0	2
B. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	4	8	10	20	42
Προϊστάμενος	1	0	0	0	1

Υπηρεσία	ΠΕ	ΤΕ	ΔΕ	ΥΕ	Σύνολο
B.1 Τμήμα υποστήριξης πολιτικών οργάνων	0	0	3	0	3
B.2 Τμήμα Δημοτικής Κατάστασης, Ληξιαρχείου και Αλλοδαπών	0	2	2	0	4
B.3 Τμήμα Διοικητικής Μέριμνας	0	1	3	20	24
B.4 Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού	1	0	2	0	3
B.5 Τμήμα ΚΕΠ	2	5	0	0	7
Γ. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	6	4	6	0	16
Προϊστάμενος	0	1	0	0	1
Γ.1 Τμήμα Προϋπολογισμού	2	0	1	0	3
Γ.2 Τμήμα Εσόδων Περιουσίας και Ταμείου	0	2	5	0	7
Γ.3 Τμήμα Λογιστηρίου και Προμηθειών	4	1	0	0	5
Δ. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	4	3	13	3	23
Προϊστάμενος	1	0	0	0	1
Δ.1 Τμήμα Μελετών και Τεχνικών Έργων	2	2	5	0	9
Δ.2 Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Έργων και Συγκοινωνιών	0	1	4	0	5
Δ.3 Τμήμα Άρδευσης	1	0	4	3	8
Ε. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΠΡΑΣΙΝΟΥ	2	5	20	23	50
Προϊστάμενος	0	1	0	0	1
E.1 Τμήμα Περιβάλλοντος και Πολιτικής Προστασίας	2	0	1	0	3
E.2 Τμήμα Καθαριότητας και Ανακύκλωσης	0	2	18	19	39
E.3 Τμήμα Συντήρησης Πρασίνου	0	2	1	4	7
ΣΥΝΟΛΟ	19	23	54	46	142

Πηγή: Δ/ση Διοικητικών Υπηρεσιών Δήμου Σητείας, Μάρτιος 2015

Από το σύνολο των στελεχών του Δήμου Σητείας, το 82,4% ανήκει στο μόνιμο προσωπικό ενώ το υπόλοιπο ποσοστό αφορά υπαλλήλους αορίστου και ορισμένου χρόνου, κυρίως στη Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών.

ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ ΔΗΜΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ ΑΝΑ ΣΧΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Υπηρεσία	Μόνιμο	Υπάλληλος ΙΔΑΧ ³³	Υπάλληλος ΙΔΟΧ ³⁴	Σύνολο
A. ΑΥΤΟΤΕΛΗ ΤΜΗΜΑΤΑ	10	1	0	11
A.1 Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού Οργάνωσης και Πληροφορικής	3	0	0	3
A.2 Αυτοτελές Τμήμα Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης	2	0	0	2
A.3 Αυτοτελές Τμήμα (Πολοδομίας) Υπηρεσίας Δόμησης	3	1	0	4
A.4 Αυτοτελές Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας Παιδείας και Πολιτισμού	2	0	0	2
B. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	23	19	0	42
Προϊστάμενος	0	1	0	1
B.1 Τμήμα υποστήριξης πολιτικών οργάνων	3	0	0	3
B.2 Τμήμα Δημοτικής Κατάστασης, Ληξιαρχείου και Αλλοδαπών	4	0	0	4
B.3 Τμήμα Διοικητικής Μέριμνας	7	17	0	24
B.4 Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού	2	1	0	3
B.5 Τμήμα ΚΕΠ	7	0	0	7
Γ. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	15	1	0	16
Προϊστάμενος	1	0	0	1
Γ.1 Τμήμα Προϋπολογισμού	3	0	0	3
Γ.2 Τμήμα Εσόδων Περιουσίας και Ταμείου	7	0	0	7
Γ.3 Τμήμα Λογιστηρίου και Προμηθειών	4	1	0	5
Δ. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	22	1	0	23
Προϊστάμενος	1	0	0	1
Δ.1 Τμήμα Μελετών και Τεχνικών Έργων	9	0	0	9
Δ.2 Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Έργων και Συγκοινωνιών	5	0	0	5
Δ.3 Τμήμα Άρδευσης	7	1	0	8
Ε. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΠΡΑΣΙΝΟΥ	47	2	1	50
Προϊστάμενος	1	0	0	1
E.1 Τμήμα Περιβάλλοντος και Πολιτικής Προστασίας	2	0	1	3
E.2 Τμήμα Καθαριότητας και Ανακύκλωσης	38	1	0	39
E.3 Τμήμα Συντήρησης Πρασίνου	6	1	0	7
ΣΥΝΟΛΟ	117	24	1	142

Πηγή: Δ/ση Διοικητικών Υπηρεσιών Δήμου Σητείας, Μάρτιος 2015

³³ Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου

³⁴ Ιδιωτικού Δικαίου Ορισμένου Χρόνου

Με βάση τον Οργανισμό Εσωτερικών Υπηρεσιών (2013) οι κενές οργανικές θέσεις ανέρχονται συνολικά σε 24, με τις μισές περίπου να αφορούν προσωπικό πανεπιστημιακής εκπαίδευσης. Τα τελευταία 2 χρόνια έχουν προκύψει επιπλέον 2 κενές θέσεις λόγω συνταξιοδότησης (1 ΔΕ Διοικητικού και 1 ΔΕ Προσωπικού Η/Υ). Επίσης, μέσω της διαδημοτικής κινητικότητας προέκυψαν επιπλέον 3 κενές θέσεις (1 ΠΕ Πολιτικών Μηχανικών, 1 ΤΕ Τεχνολόγων Τοπογράφων από την Υπηρεσία Δόμησης και 1 ΔΕ Οδηγών από την Υπηρεσία καθαριότητας). Συνολικά λοιπόν οι κενές οργανικές θέσεις στο Δήμο ανέρχονται στις 29.

ΚΕΝΕΣ ΟΡΓΑΝΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΝΕΟ ΟΕΥ ΑΝΑ ΚΛΑΔΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

ΚΛΑΔΟΣ	ΚΕΝΕΣ ΟΡΓΑΝΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ	ΚΕΝΕΣ ΟΡΓΑΝΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΠΟΥ ΔΙΑΤΗΡΗΘΗΚΑΝ ΜΕ ΤΗΝ ΚΥΑ αρ. 14170/012 (ΦΕΚ 1244/012τ.Β')	ΣΥΝΟΛΟ ΚΕΝΩΝ ΟΡΓΑΝΙΚΩΝ ΘΕΣΕΩΝ
Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης	5	6	11
Τεχνολογικής Εκπαίδευσης	1	4	5
Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης	3	3	6
Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης	0	2	2
Σύνολο	9	15	24

Πηγή: ΟΕΥ Δήμου Σητείας (ΦΕΚ 2714, τ. Β'/24.10.2013)

2.1.3 Κινητή και ακίνητη περιουσία

Η ακίνητη περιουσία του Δήμου Σητείας αποτελείται από οικόπεδα, αγρούς και βοσκότοπους, κτίρια και κτιριακές εγκαταστάσεις και εγκαταστάσεις κοινής χρήσης (π.χ. πάρκα και πλατείες, γήπεδα κ.α.) τόσο στην πόλη της Σητείας όσο και στους υπόλοιπους οικισμούς του δήμου. Η δημοτική κινητή περιουσία περιλαμβάνει μηχανήματα ηλεκτρολογικό και μηχανολογικό εξοπλισμό, μηχανήματα δημοσίων έργων, αυτοκίνητα διαφόρων τύπων (π.χ. λεωφορεία, επιβατικά, φορτηγά κ.α.), μοτοποδήλατα, έπιπλα, μηχανήματα και εξοπλισμό γραφείου, software & hardware, εξοπλισμό τηλεπικοινωνιών κ.α. Ακολουθεί συγκεντρωτική αποτύπωση της δημοτικής περιουσίας με βάση την αξία και τις αποσβέσεις.

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΔΗΜΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ

Περιγραφή	Αξία κτήσης	Αποσβέσεις	Αναπόσβεστη αξία
Γήπεδα-οικόπεδα	12.581.261,95		12.581.261,95
Πλατείες – Πάρκα – Παιδότοποι κοινής χρήσης	2.898.695,01	765.470,63	2.133.224,38
Οδοί-Οδοστρώματα-κοινής χρήσης	22.334.731,91	15.168.017,53	7.166.714,38
Κτίρια & τεχνικά έργα	13.486.346,11	5.561.599,70	7.924.746,41
Εγκαταστάσεις ηλεκτροφωτισμού κοινής χρήσης	738.817,62	321.759,48	417.058,14
Μηχαν/τα-Τεχνικές εγκαταστάσεις και λοιπός μηχανολογικός εξοπλισμός	4.410.782,40	4.084.746,02	326.036,38
Μεταφορικά μέσα	2.246.727,69	2.101.686,74	145.040,95
Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	2.132.463,43	1.961.596,26	170.867,17
Ακινήτοποιήσεις υπό εκτέλεση και προκαταβολές	4.654.638,39		4.654.638,39
Πεζοδρόμια κοινής χρήσης	543.977,42	475.206,71	68.770,71
Ορυχεία-μεταλλεία-λατομεία -αγροί -φυτίες –δάση	23.984.592,92		23.984.592,92
Κτίρια Εγκαταστάσεις κοινής χρήσης	19.044,04	17.450,07	1.593,97
Λοιπές Εγκαταστάσεις κοινής χρήσης	3.597.527,34	1.465.420,76	2.132.106,58
Σύνολο	93.629.606,23	31.922.953,90	61.706.652,33

Πηγή: Οικονομική Υπηρεσία Δήμου Σητείας, Μάρτιος 2015

2.1.4 Οικονομικά αποτελέσματα 2012-2014

Η αξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης του Δήμου Σητείας βασίστηκε στα διαθέσιμα στοιχεία της Οικονομικής Υπηρεσίας. Ειδικότερα, η ανάλυση που ακολουθεί βασίστηκε στα απολογιστικά στοιχεία (έσοδα εισπραχθέντα και δαπάνες τιμολογημένες) για την περίοδο 2012-2014, καθώς και στις δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις (ισολογισμό και καταστάσεις αποτελεσμάτων χρήσεως) για τα έτη 2011,2012 και 2013.

2.1.4.1 Έσοδα

Αναλύοντας τα απολογιστικά στοιχεία του Δήμου Σητείας, διαπιστώνεται ότι τα εισπραχθέντα έσοδα διακρίνονται σε έξι (6) βασικές ομάδες:

- Τακτικά έσοδα (ομάδα 0)

- Έκτακτα έσοδα (ομάδα 1)
- Έσοδα Παρελθόντων Οικονομικών Ετών (Π.Ο.Ε.) που βεβαιώνονται για πρώτη φορά (ομάδα 2)
- Εισπράξεις από δάνεια & απαιτήσεις από Π.Ο.Ε. (ομάδα 3)
- Εισπράξεις Υπέρ του Δημοσίου & Τρίτων & Επιστροφές Χρημάτων (ομάδα 4)
- Χρηματικό υπόλοιπο (ομάδα 5)

Η διαχρονική εξέλιξη των εσόδων που εισπράχθηκαν από το Δήμο Σητείας κατά την τελευταία τριετία 2012-2014, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία των ταμειακών απολογισμών, παρουσιάζεται στον ακόλουθο πίνακα:

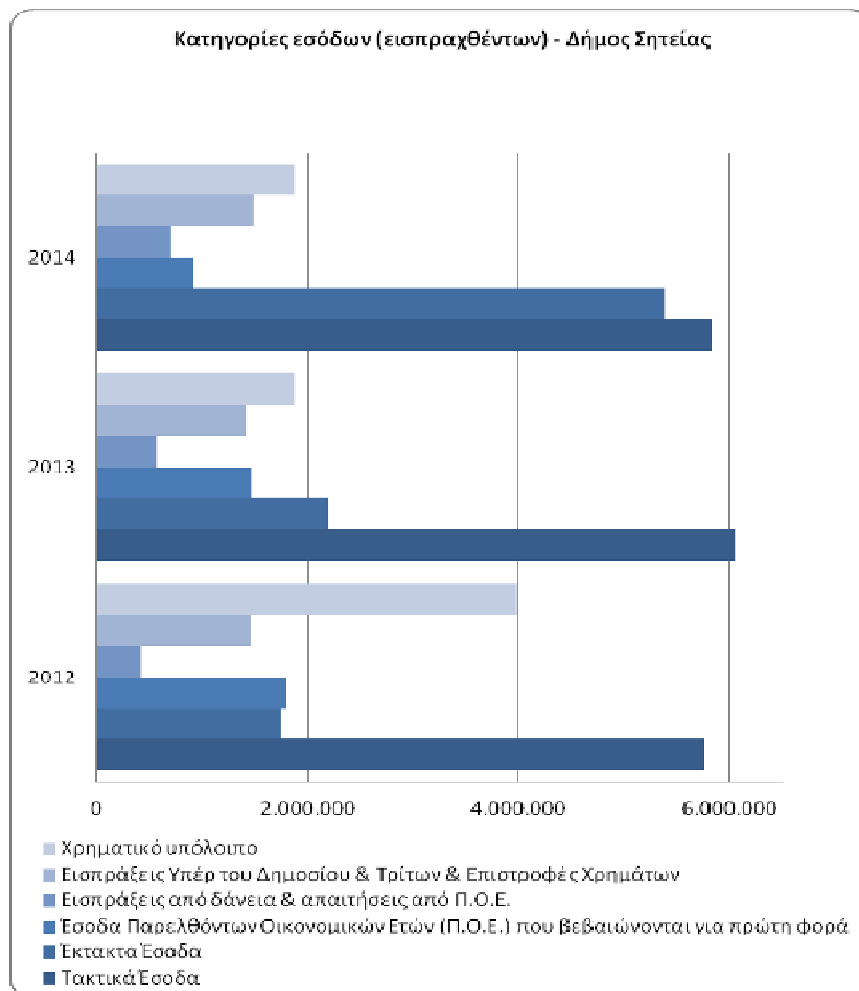
ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΗΜΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ				
Έσοδα εισπραχθέντα (σε ευρώ)				
		2012	2013	2014
0	Τακτικά Έσοδα			
1	Πρόσοδοι από ακίνητη περιουσία	42.733,06	8.346,16	9.516,31
2	Έσοδα από κινητή περιουσία	169.953,04	94.137,64	152.450,76
3	Έσοδα από ανταποδοτικά τέλη & δικαιώματα	1.715.099,40	2.266.601,54	1.777.450,08
4	Έσοδα από λοιπά τέλη δικαιώματα & παροχή υπηρεσιών	614.844,38	702.542,78	448.506,68
5	Φόροι & εισφορές	190.796,37	271.714,01	226.828,29
6	Έσοδα από επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες	2.964.615,72	2.645.713,77	3.171.860,98
7	Λοιπά τακτικά έσοδα	67.250,12	60.883,61	48.956,42
	Γενικό Σύνολο Τακτικών Εσόδων	5.765.292,09	6.049.939,51	5.835.569,52
1	Έκτακτα Έσοδα			
11	Έσοδα από εκποίηση κινητής και ακίνητης περιουσίας	0,00	147,35	0,00
12	Έκτακτες επιχορηγήσεις για κάλυψη λειτουργικών δαπανών	287.829,77	288.720,82	2.447.472,20
13	Επιχορηγήσεις για επενδύσεις	1.394.857,07	1.790.122,18	2.751.219,06
14	Δωρεές- κληρονομίες-κληροδοσίες	0,00	5.627,15	690,85
15	Προσαυξήσεις - πρόστιμα - παράβολα	64.936,60	109.445,96	176.210,64
16	Λοιπά έκτακτα έσοδα	3.230,00	4.657,07	7.478,18
	Γενικό Σύνολο Έκτακτων Εσόδων	1.750.853,44	2.198.720,53	5.383.070,93
2	Έσοδα Παρελθόντων Οικονομικών Ετών (Π.Ο.Ε.) που βεβαιώνονται για πρώτη φορά			
21	Έσοδα ΠΟΕ τακτικά	1.189.514,65	1.469.903,85	843.717,57

ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΗΜΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ				
Έσοδα εισπραχθέντα (σε ευρώ)				
		2012	2013	2014
22	Έσοδα Π.Ο.Ε έκτακτα	608.009,07	54,01	80.429,17
	Γενικό Σύνολο Έσοδα Παρελθόντων Οικονομικών Ετών (Π.Ο.Ε.) που βεβαιώνονται για πρώτη φορά	1.797.523,72	1.469.957,86	924.146,74
3	Εισπράξεις από δάνεια & απαιτήσεις από Π.Ο.Ε.			
31	Εισπράξεις από δάνεια	0,00	0,00	0,00
32	Εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα έσοδα κατά τα παρελθόντα έτη	421.490,72	571.638,93	703.476,99
	Γενικό Σύνολο Εισπράξεων από δάνεια & απαιτήσεις από Π.Ο.Ε.	421.490,72	571.638,93	703.476,99
4	Εισπράξεις Υπέρ του Δημοσίου & Τρίτων & Επιστροφές Χρημάτων			
41	Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου & τρίτων	1.408.508,89	1.361.179,57	1.449.775,62
42	Επιστροφές χρημάτων	50.453,35	50.965,76	38.933,37
	Γενικό Σύνολο Εισπράξεων υπέρ του Δημοσίου & Τρίτων & Επιστροφές Χρημάτων	1.458.962,24	1.412.145,33	1.488.708,99
5	Χρηματικό υπόλοιπο			
51	Χρηματικό υπόλοιπο προηγούμενης χρήσης	3.984.070,91	1.870.941,37	1.871.526,67
	Γενικό Σύνολο Χρηματικού Υπολοίπου	3.984.070,91	1.870.941,37	1.871.526,67
Ε1.	Γενικό Σύνολο Εσόδων (0+1+2+3+4+5)	15.178.193,12	13.573.343,53	16.206.499,84

Πηγή: Οικονομική Υπηρεσία Δήμου Σητείας, Μάρτιος 2015

Από τον παραπάνω πίνακα εύκολα εξάγεται το συμπέρασμα ότι τα εισπραχθέντα έσοδα του Δήμου Σητείας παρουσιάζουν αυξομειώσεις από έτος σε έτος, με τη μέση τιμή τους για την περίοδο 2012-2014 να ανέρχεται σε **14.986.012,16 ευρώ**. Κατά την τελευταία διαχειριστική χρήση τα εισπραχθέντα έσοδα αυξήθηκαν, κυρίως λόγω της εντυπωσιακής αύξησης των έκτακτων επιχορηγήσεων για την κάλυψη λειτουργικών δαπανών.

Στο γράφημα που ακολουθεί παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη των εισπραχθέντων εσόδων ανά ομάδα εσόδων:

Αναλυτικά, τα έσοδα που εισπράχθηκαν ανά ομάδα εμφάνισαν τις εξής μεταβολές:

Τακτικά έσοδα

Τα τακτικά έσοδα του Δήμου Σητείας προέρχονται από επτά (7) διαφορετικές πηγές εσόδων, η κάθε μια από τις οποίες παρουσίασε διαφορετική τάση κατά την περίοδο 2012-2014.

Κυριότερη πηγή τακτικών εσόδων για το Δήμο Σητείας αποτελούν τα **έσοδα από επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες**, η μέση τιμή των οποίων ανήλθε σε 2.927.396,82 ευρώ, για την εξεταζόμενη περίοδο, ποσό το οποίο αντιστοιχεί στο 49,75% των συνολικών τακτικών εσόδων του Δήμου για την εν λόγω περίοδο. Το συνολικό ποσό των εσόδων από επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες ανήλθε το 2014 σε 3.171.860,98 ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση της τάξης του 19,88% σε σχέση με το 2013, όπου η αντίστοιχη τιμή ήταν 2.645.713,77 ευρώ.

Η δεύτερη σημαντικότερη πηγή τακτικών εσόδων αποτελούν τα **έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα**, η μέση τιμή των οποίων ανήλθε σε 1.919.717,01 ευρώ για την τριετία 2012-2014, ποσό

το οποίο αντιστοιχεί στο 32,62% του συνόλου των τακτικών εσόδων της εξεταζόμενης περιόδου. Τα έσοδα την εν λόγω κατηγορίας παρουσιάζουν διακυμάνσεις από έτος σε έτος, καθώς ενώ το 2013 είχαν αυξηθεί προσεγγίζοντας τα 2.266.601,54 ευρώ, το 2014 μειώθηκαν κατά 21,5%, με την τιμή τους να διαμορφώνεται στα 1.777.450,08 ευρώ.

Πτωτική καταγράφεται και η τάση για την τρίτη σημαντικότερη πηγή των τακτικών εσόδων που είναι τα **έσοδα από λουπά τέλη, δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών**. Η εν λόγω κατηγορία εσόδων αντιστοιχεί στο 10,0% του συνόλου των τακτικών εσόδων, με το ύψος της να διαμορφώνεται σε 448.506,68 ευρώ το 2014, ποσό μειωμένο κατά 254.036,1 ευρώ σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

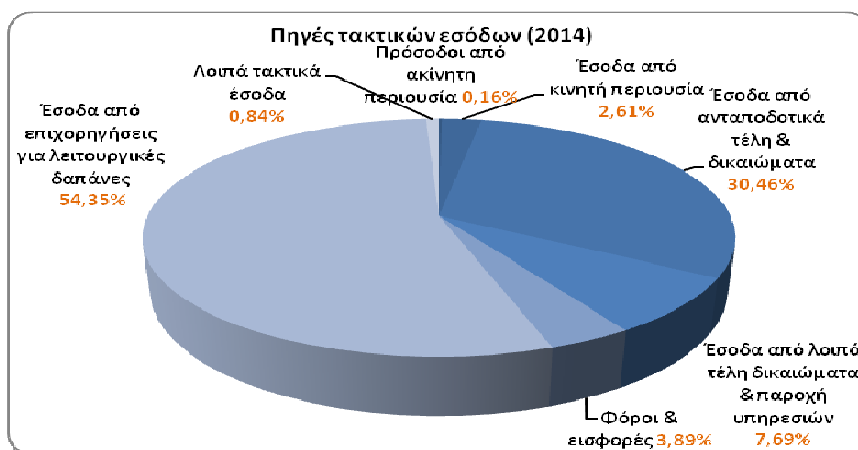
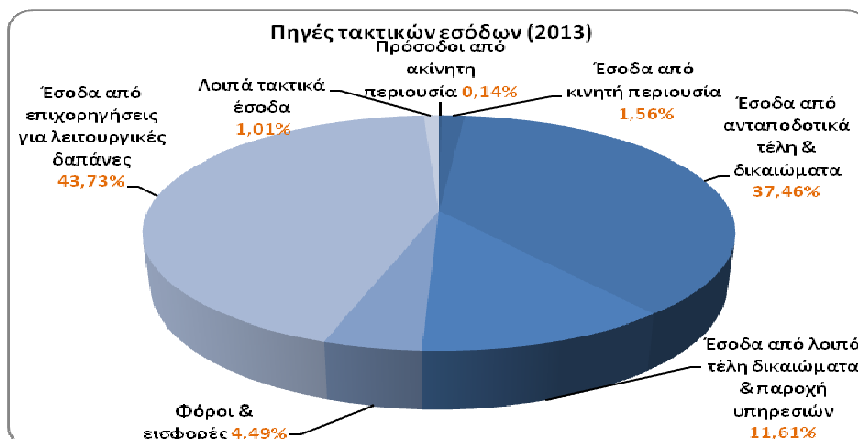
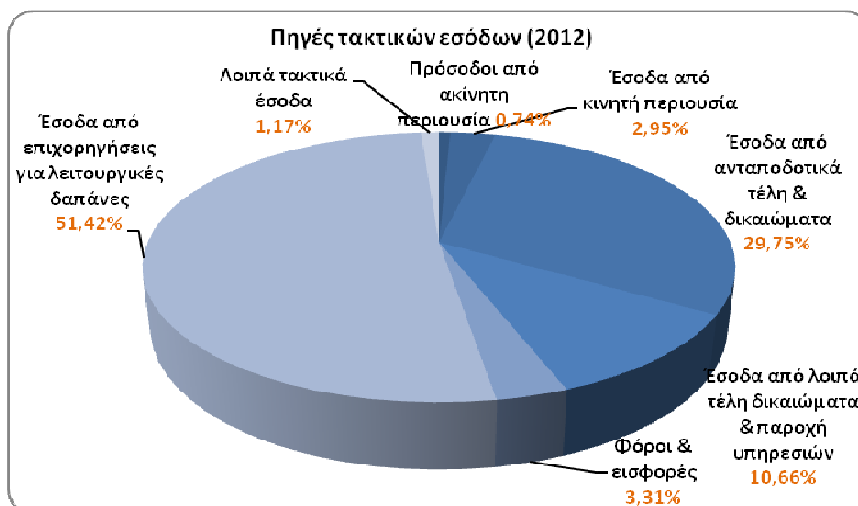
Αυξομειώσεις παρουσιάζουν και τα **έσοδα από φόρους και εισφορές**, με τη μέση τιμή της κατηγορίας για την περίοδο 2012-2014 να υπολογίζεται σε 229.779,56 ευρώ, ποσό το οποίο αντιστοιχεί στο 3,9% επί του συνόλου των τακτικών εσόδων της κατηγορίας. Τα εισπραχθέντα έσοδα από φόρους και εισφορές το 2014 ανήλθαν σε 226.828,29 ευρώ, όταν το 2013 ήταν 271.714,01 ευρώ και το 2012 ήταν 190.796,37 ευρώ.

Την 5^η σημαντικότερη κατηγορία τακτικών εσόδων αποτελούν τα **έσοδα από κινητή περιουσία**, τα οποία εμφανίζουν και αυτά διακυμάνσεις από έτος σε έτος, καθώς η τιμή της εν λόγω κατηγορίας εσόδων διαμορφώθηκε σε 152.450,76 ευρώ το 2014, όταν το προηγούμενο έτος ήταν 94.137,64 ευρώ και το 2012 ήταν 169.953,04 ευρώ. Τα εισπραχθέντα έσοδα από κινητή περιουσία αντιστοιχούν στο 2,4% του συνόλου των τακτικών εσόδων 2012-2014.

Μικρότερη συμβολή στη διαμόρφωση των τακτικών εσόδων έχουν τα **λοιπά τακτικά έσοδα**, με τη μέση τιμή τους να ανέρχεται σε 59.030,05 ευρώ, καταγράφοντας πτωτική τάση από έτος σε έτος, καθώς και οι πρόσοδοι από ακίνητη περιουσία, έσοδα τα οποία μειώθηκαν σημαντικά τα τελευταία χρόνια, αφού από 42.733,06 ευρώ το 2012, το 2014 δεν ξεπέρασαν τα 9.516,31 ευρώ.

Αναλυτικά, η διάρθρωση του συνόλου των τακτικών εσόδων ανά πηγή προέλευσης και ανά έτος παρουσιάζεται στα ακόλουθα γραφήματα:

Έκτακτα έσοδα

Η σημαντικότερη πηγή έκτακτων εσόδων για κάθε δήμο αποτελούν οι **επιχορηγήσεις για επενδύσεις** καθώς και οι **έκτακτες επιχορηγήσεις για κάλυψη λειτουργικών δαπανών**.

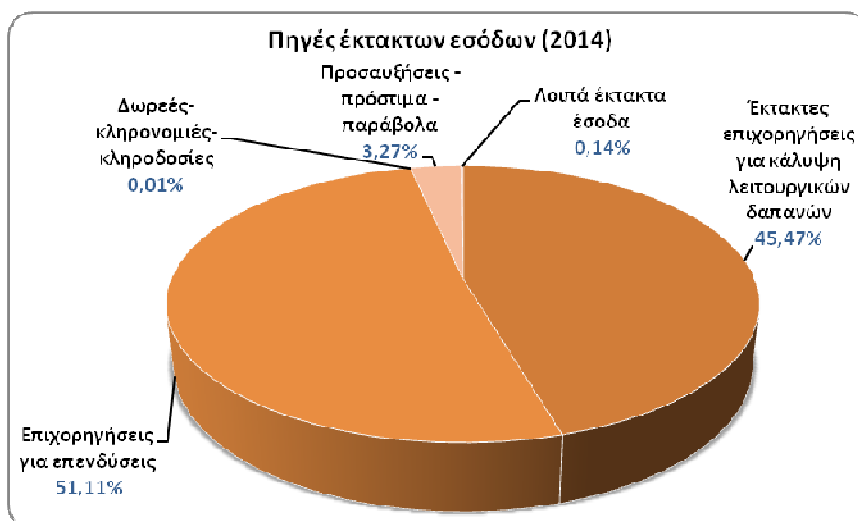
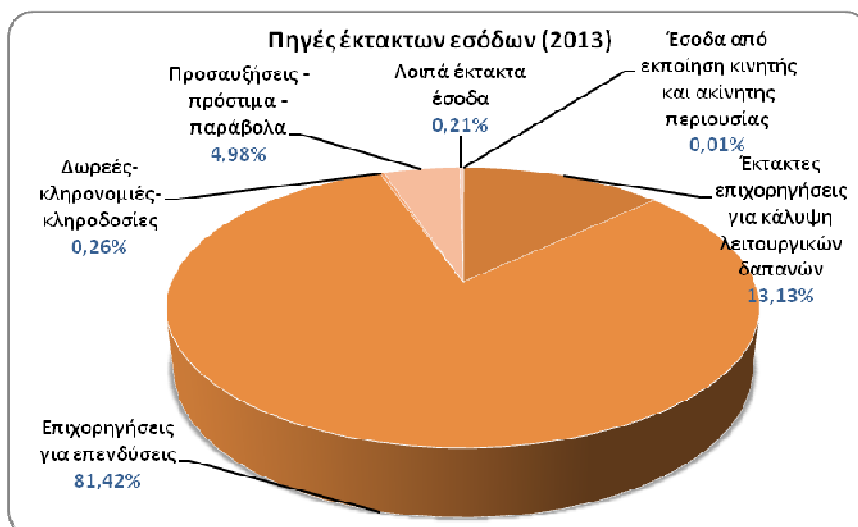
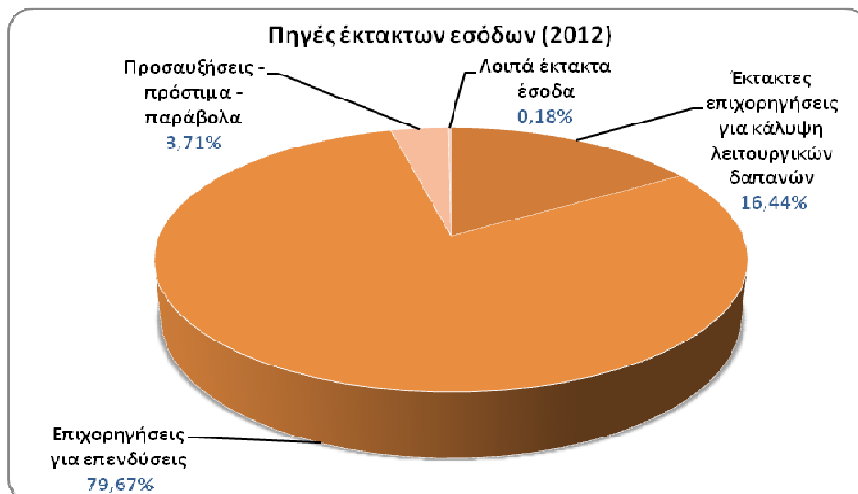
Οι επιχορηγήσεις για επενδύσεις καταγράφουν μια σταθερά ανοδική πορεία για το Δήμο Σητείας, καθώς από 1.394.857,07 ευρώ που ήταν το 2012, ανήλθαν σε 1.790.122,18 ευρώ το 2013 και σε 2.751.219,06 ευρώ το 2014. Η μέση τιμή τριετίας των εσόδων από επιχορηγήσεις ήταν 1.978.732,77 ευρώ, ποσό το οποίο αντιστοιχεί στο 63,61% του συνόλου των έκτακτων εσόδων του Δήμου για την περίοδο 2012-2014.

Εντυπωσιακή ήταν η αύξηση και των έκτακτων επιχορηγήσεων για την κάλυψη λειτουργικών δαπανών καθώς ενώ τα έτη 2012-2013 τα έσοδα της εν λόγω κατηγορίας κυμάνθηκαν περίπου σε 288.000 ευρώ/έτος, το 2014 τα έσοδα έκτακτων επιχορηγήσεων για κάλυψη λειτουργικών δαπανών ανήλθαν σε 2.447.472,20 ευρώ, γεγονός που συνετέλεσε και στην αύξηση του γενικού συνόλου εσόδων του Δήμου Σητείας για το έτος αυτό. Η μέση τιμή της συγκεκριμένης κατηγορίας έκτακτων εσόδων ήταν 1.008.007,60 ευρώ για την περίοδο 2012-2014, ποσό που αντιστοιχεί στο 32,4% των συνόλου των έκτακτων εσόδων της συγκεκριμένης περιόδου.

Αυξητική τάση καταγράφεται και στην κατηγορίας των έκτακτων εσόδων από προσαυξήσεις, πρόστιμα και παράβολα, καθώς το 2014 τα έσοδα που εισέπραξε ο δήμος από την εν λόγω κατηγορία ήταν 176.210,64 ευρώ, όταν το 2013 ήταν 109.445,96 ευρώ και το 2012 δεν ξεπέρασαν τα 64.936,60 ευρώ.

Στη διαμόρφωση του συνόλου των έκτακτων εσόδων πολύ μικρότερη ήταν η συμβολή των **λοιπών έκτακτων εσόδων**, με τη μέση τιμή τους για την περίοδο 2012-2014 να μην ξεπερνάει τα 5.121,75 ευρώ, ενώ μηδαμινή ήταν η συμβολή των εσόδων από δωρεές, κληρονομίες και κληροδοσίες καθώς και τα έσοδα από την εκποίηση κινητής και ακίνητης περιουσίας του δήμου. Ειδικότερα, τα έσοδα από δωρεές, κληρονομίες και κληροδοσίες ανήλθαν αθροιστικά σε 6.318 ευρώ για την περίοδο 2012-2014, ενώ για την ίδια περίοδο τα έσοδα από την εκποίηση κινητής και ακίνητης περιουσίας ανήλθαν μόλις σε 147,35 ευρώ.

Στα γραφήματα που ακολουθούν παρουσιάζεται η διάρθρωση του συνόλου των έκτακτων εσόδων του Δήμου Σητείας, ανά πηγή προέλευσης:

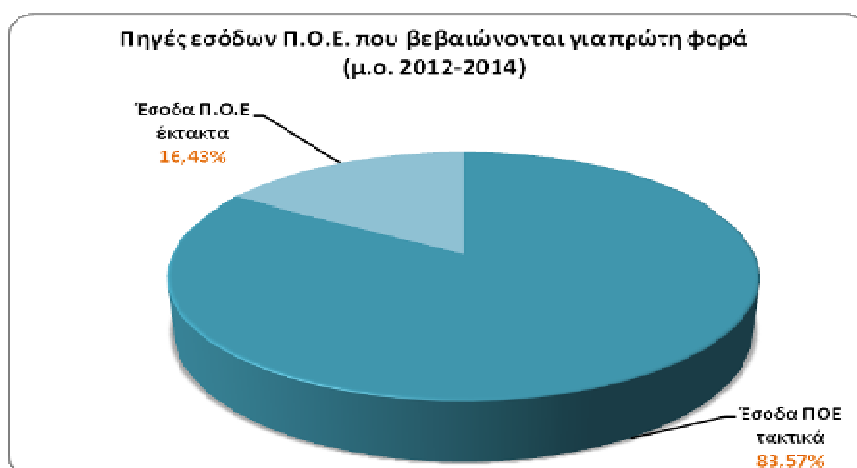
Έσοδα Παρελθόντων Οικονομικών Ετών (Π.Ο.Ε.) που βεβαιώνονται για πρώτη φορά

Τα έσοδα της συγκεκριμένης κατηγορίας αφορούν σχεδόν αποκλειστικά τακτικά έσοδα Π.Ο.Ε. καθώς η συμβολή των έκτακτων εσόδων Π.Ο.Ε. έχει μειωθεί σημαντικά κατά τις δύο τελευταίες διαχειριστικές χρήσεις.

Ειδικότερα, τα τακτικά έσοδα Π.Ο.Ε. αντιστοιχούν στο 83,57% των συνολικών εσόδων Π.Ο.Ε. κατά την περίοδο 2012-2014, εμφανίζοντας αυξομειώσεις από έτος σε έτος και καταγράφοντας μια σημαντική πτώση το 2014. Τα τακτικά έσοδα Π.Ο.Ε. το 2014 ανήλθαν σε 843.717,57 ευρώ, ενώ ένα χρόνο νωρίτερα είχαν ξεπεράσει τα 1.469.903 ευρώ.

Πτωτική χαρακτηρίζεται και η τάση των έκτακτων εσόδων Π.Ο.Ε. όπου ενώ το 2012 ήταν 608.009,07 ευρώ, το 2013 σχεδόν μηδενίστηκαν (54,01 ευρώ) και το 2014 ανήλθαν σε 80.429,17 ευρώ.

Η συμβολή των τακτικών και των έκτακτων εσόδων Π.Ο.Ε. στο σύνολο των εσόδων Π.Ο.Ε. για την περίοδο 2012-2014 καταγράφεται στο ακόλουθο γράφημα:

Εισπράξεις από δάνεια & απαιτήσεις από Π.Ο.Ε.

Ο Δήμος Σητείας δεν παρουσιάζει εισπράξεις από δάνεια, ενώ αυξητική τάση καταγράφουν οι εισπράξεις από τα εισπρακτέα υπόλοιπα βεβαιωθέντα έσοδα κατά τα παρελθόντα έτη. Ειδικότερα, οι απαιτήσεις από Π.Ο.Ε. ανήλθαν το 2014 σε 703.476,99 ευρώ, όταν το 2013 ήταν 571.638,93 ευρώ και το 2012 421.490,72 ευρώ, όπως παρουσιάζεται και στο ακόλουθο γράφημα:

Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων και επιστροφές χρημάτων

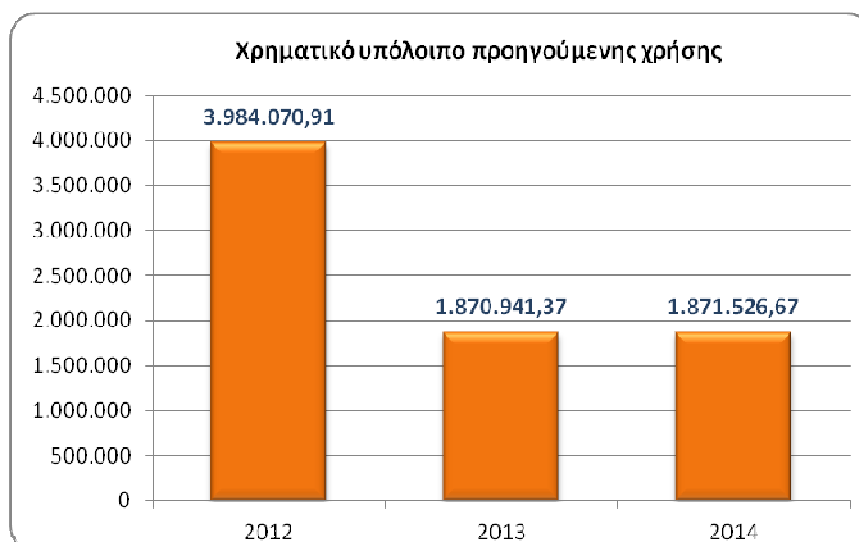
Οι εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων και οι επιστροφές χρημάτων παρουσιάζουν μικρές διακυμάνσεις από έτος σε έτος, με τη μέση τιμή της εν λόγω κατηγορίας εσόδων να ανέρχεται σε 1.453.272,19 ευρώ για την περίοδο 2012-2014. Το σημαντικότερο τμήμα εσόδων της συγκεκριμένης κατηγορίας αφορά εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων, έσοδα τα οποία ανήλθαν σε 1.449.775,62 ευρώ το 2014, παρουσιάζοντας αύξηση της τάξεως των 88.596,05 ευρώ, σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Η διάρθρωση της εν λόγω κατηγορίας εσόδων κατά την εξεταζόμενη περίοδο εμφανίζεται στο ακόλουθο γράφημα:

Χρηματικό υπόλοιπο

Το χρηματικό υπόλοιπο προηγούμενης χρήσης παρουσίασε μια σταθερότητα το 2014 σε σχέση με το 2013, περίπου στα 1.871.000 ευρώ, ενώ το 2012 ήταν υπερδιπλάσιο με την τιμή του να αντιστοιχεί σε 3.984.070,91 ευρώ, όπως φαίνεται και στο γράφημα που ακολουθεί:

2.1.4.2 Έξοδα

Η εξέλιξη των τιμολογηθέντων δαπανών στο Δήμο Σητείας για την περίοδο 2012-2014, σύμφωνα με τα επίσημα απολογιστικά στοιχεία, παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί, από τον οποίο προκύπτει ότι τα έξοδα των ταμειακών απολογισμών του δήμου διακρίνονται στις ακόλουθες τέσσερις (4) ομάδες:

- Έξοδα χρήσης (ομάδα 6)
- Επενδύσεις (ομάδα 7)
- Πληρωμές Π.Ο.Ε. αποδόσεις & προβλέψεις (ομάδα 8)
- Αποθεματικό (ομάδα 9)³⁵

ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΗΜΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ				
Δαπάνες - Τιμολογημένες (σε ευρώ)				
		2012	2013	2014
6	Έξοδα Χρήσης			
60	Αμοιβές & Έξοδα Προσωπικού	3.562.415,42	3.378.936,25	3.497.778,66

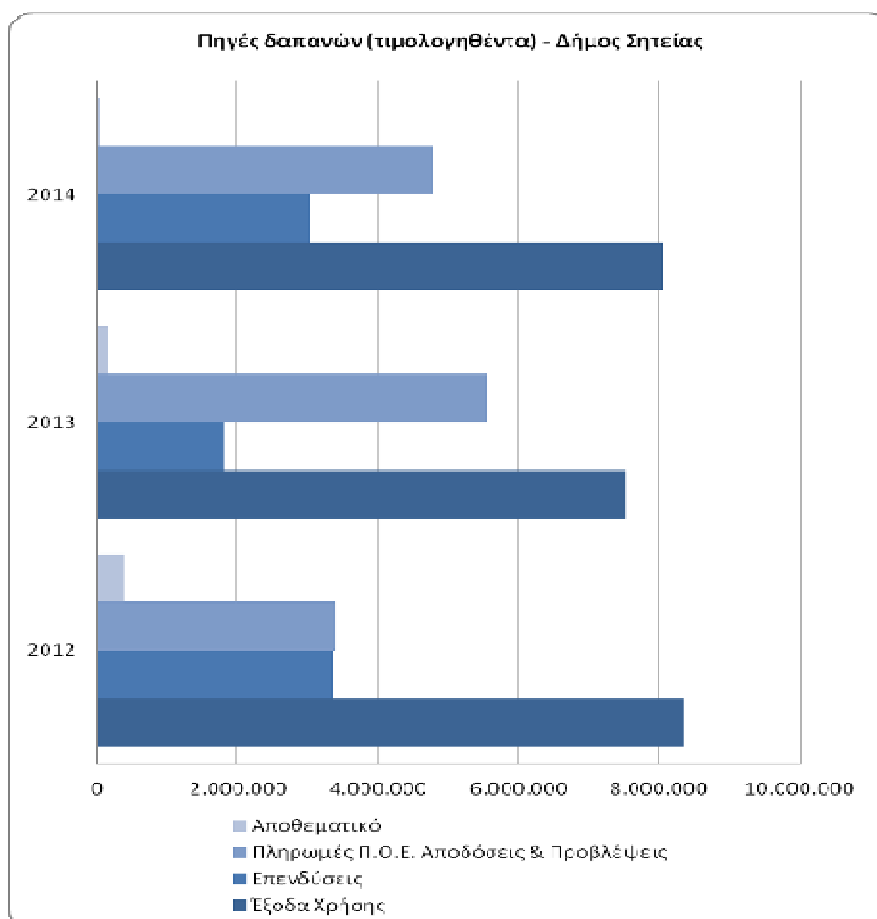
³⁵ Τα ποσά του 85 «Προβλέψεις μη είσπραξης εισπρακτέων υπολοίπων βεβαιωμένων κατά τα παρελθόντα οικονομικά έτη» καθώς και του 91 «αποθεματικό» δεν αφορούν «δαπάνες – τιμολογημένες» αλλά προϋπολογισθέντα ποσά ως είχαν διαμορφωθεί κατά τη διάρκεια κάθε χρήσης.

ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΗΜΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ				
Δαπάνες - Τιμολογημένες (σε ευρώ)				
		2012	2013	2014
61	Αμοιβές αιρετών & τρίτων	542.743,12	522.462,50	383.522,73
62	Παροχές Τρίτων	1.335.168,91	1.962.092,00	1.679.397,34
63	Φόροι - τέλη	14.509,62	15.585,71	17.006,97
64	Λοιπά γενικά έξοδα	66.095,02	62.737,90	111.507,51
65	Πληρωμές για την εξυπηρέτηση δημόσιας πίστης	449.583,24	448.883,92	449.293,85
66	Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων	390.679,23	345.242,54	408.040,39
67	Πληρωμές για μεταβιβάσεις εισοδημάτων σε τρίτους: παραχωρήσεις, παροχές, επιχορηγήσεις, επιδοτήσεις, δωρεές	1.092.556,50	785.341,41	1.506.559,97
68	Λοιπά έξοδα	907.720,02	888,00	13.983,55
	Σύνολο Κ.Α. 6 Εξόδων Χρήσης	8.361.471,08	7.522.170,23	8.067.090,97
7	Επενδύσεις			
71	Αγορές κτιρίων, τεχνικών έργων & προμηθειών παγίων	1.874.311,12	382.030,42	578.042,34
73	Έργα	1.414.009,42	1.322.071,15	2.454.343,44
74	Μελέτες, έρευνες, πειραματικές εργασίες & ειδικές δαπάνες	57.130,63	92.619,13	0,00
75	Τίτλοι πάγιας επένδυσης (συμμετοχές σε επιχειρήσεις)	0,00	10.695,00	0,00
	Σύνολο Κ.Α. 7 Επενδύσεις	3.345.451,17	1.807.415,70	3.032.385,78
8	Πληρωμές Π.Ο.Ε. Αποδόσεις & Προβλέψεις			
81	Πληρωμές Υποχρεώσεις (Π.Ο.Ε.)	1.951.076,56	2.140.125,80	1.794.684,24
82	Λοιπές αποδόσεις	1.438.358,70	1.393.117,10	1.479.737,21
83	Επιχορηγούμενες Πληρωμές Υποχρεώσεων Π.Ο.Ε.	0,00	456.284,07	0,00
85	Προβλέψεις μη είσπραξης εισπρακτέων υπολοίπων βεβαιωμένων κατά τα παρελθόντα οικονομικά έτη	0,00	1.539.160,00	1.498.656,88
	Σύνολο Κ.Α. 8 Πληρωμές Π.Ο.Ε. Αποδόσεις & Προβλέψεις	3.389.435,26	5.528.686,97	4.773.078,33
9	Αποθεματικό			
91	Αποθεματικό	383.788,18	152.687,37	47.440,48
	Σύνολο Κ.Α. 9 Αποθεματικό	383.788,18	152.687,37	47.440,48
E2.	Γενικό Σύνολο Δαπανών (6+7+8+9)	15.480.145,69	15.010.960,27	15.919.995,56

Πηγή: Οικονομική Υπηρεσία Δήμου Σητείας, Μάρτιος 2015

Οι δαπάνες που τιμολογήθηκαν την περίοδο 2012-2014 παρουσίασαν αυξομειώσεις όχι μεγαλύτερες από 6,5% από έτος σε έτος, με τη μέση τιμή τριετίας να ανέρχεται σε 15.470.367,17 ευρώ, και τη μεγαλύτερη τιμή να καταγράφεται το 2014, με τις τιμολογημένες δαπάνες να ανέρχονται σε 15.919.995,56 ευρώ.

Στο διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη της εκάστοτε κατηγορίας τιμολογημένων δαπανών:

Αναλυτικά, τα έξοδα που τιμολογήθηκαν ανά κατηγορία εμφάνισαν τις εξής μεταβολές:

Έξοδα χρήσης (λειτουργικές δαπάνες χρήσης)

Οι λειτουργικές δαπάνες χρήσης παρουσίασαν αυξομειώσεις από έτος σε έτος, με τις σημαντικότερες μεταβολές να τις καταγράφουν οι πληρωμές για μεταβιβάσεις εισοδημάτων σε τρίτους (παραχωρήσεις, παροχές, επιχορηγήσεις, επιδοτήσεις και δωρεές). Ειδικότερα, τα έξοδα χρήσης αποτελούν το 51,6% των συνολικών δαπανών που τιμολογήθηκαν από το Δήμο Σητείας, με τη μέση τιμή τριετίας για την εν λόγω κατηγορία δαπανών να ανέρχεται σε 7.983.577,43 ευρώ.

Το μεγαλύτερο τμήμα των εξόδων χρήσης αφορούσε τις **αμοιβές και τα έξοδα προσωπικού**, η μέση τιμή των οποίων ανήλθε σε 3.479.710,11 ευρώ, ποσό το οποίο αντιστοιχεί στο 43,59% του συνόλου των λειτουργικών δαπανών χρήσης. Οι αμοιβές προσωπικού ανήλθαν το 2014 σε 3.497.778,66 ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση της τάξης του 3,5% σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

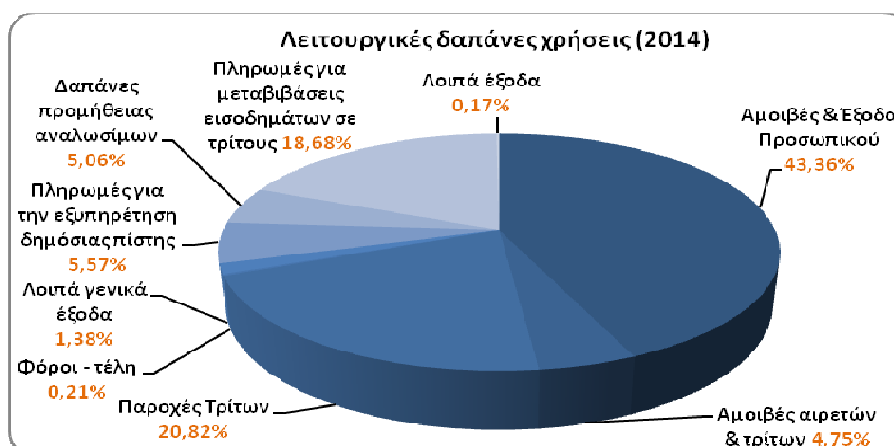
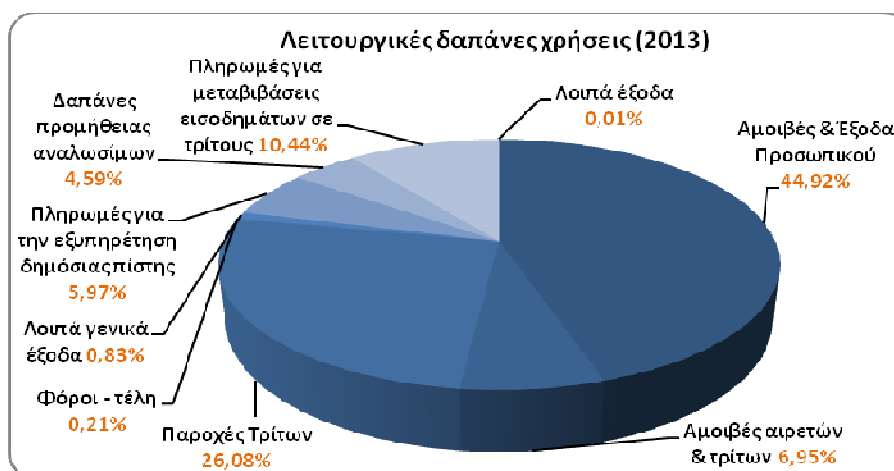
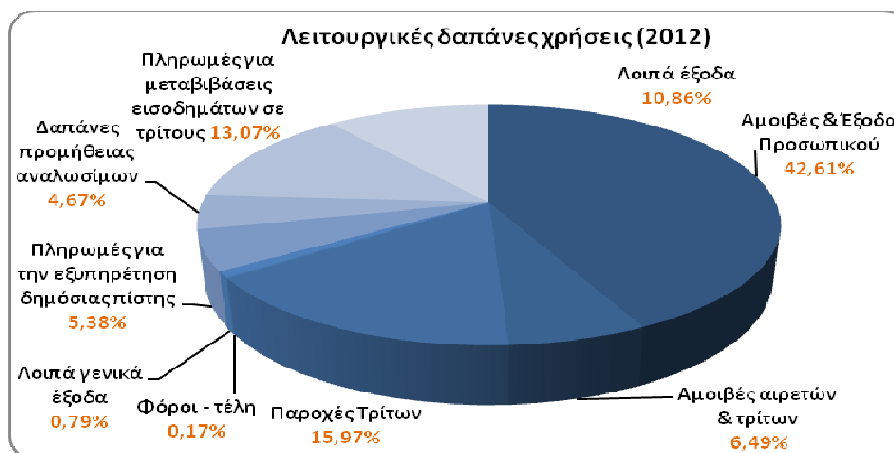
Σημαντικό τμήμα των εξόδων χρήσης αντιστοιχεί και στις **παροχές τρίτων**, οι οποίες παρουσιάζουν σημαντικές μεταβολές από έτος σε έτος. Ειδικότερα, στις παροχές τρίτων αντιστοιχεί το 20,77% του συνόλου των εξόδων χρήσης του Δήμου Σητείας, με τη μέση τιμή τριετίας για την εν λόγω κατηγορία δαπάνης να ανέρχεται σε 1.658.886,08 ευρώ.

Η τρίτη σημαντικότερη πηγή εξόδων χρήσης με ποσοστό 14,13%, αφορά τις **πληρωμές για μεταβιβάσεις εισοδημάτων σε τρίτους** (παραχωρήσεις, παροχές, επιχορηγήσεις, επιδοτήσεις, δωρεές), με τη μέση τιμή τριετίας να ανέρχεται σε 1.128.152,63 ευρώ. Η συγκεκριμένη κατηγορία δαπανών εμφανίζει σημαντικές μεταβολές από έτος σε έτος. Ενδεικτικά το έτος 2014 οι πληρωμές για μεταβιβάσεις εισοδημάτων σε τρίτους ήταν 1.506.559,97 ευρώ, ενώ το 2013 ήταν 785.341,41 ευρώ.

Μία άλλη σημαντική πηγή εξόδων χρήσης αποτελούν οι **αμοιβές αιρετών και τρίτων**, με ποσοστό 6,05% επί των συνολικών τιμολογημένων εξόδων χρήσης. Οι αμοιβές αιρετών και τρίτων εμφανίζουν πτωτική τάση τα τελευταία χρόνια, καθώς από 542.743,12 ευρώ που ήταν το 2012, έχουν μειωθεί στα 383.522,73 ευρώ το 2014.

Μικρές αυξομειώσεις εμφανίζουν οι **πληρωμές για την εξυπηρέτηση της δημόσιας πίστης**, με τη μέση τιμή του δείκτη να ανέρχεται σε 449.253,67 ευρώ κατά την περίοδο 2012-2014, όπως και οι **δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων**, των οποίων η μέση τιμή ανήλθε σε 381.320,72 ευρώ.

Στα γραφήματα που ακολουθούν παρουσιάζεται η διάρθρωση των εξόδων χρήσης ανά κατηγορία δαπάνης για τα έτη 2012, 2013 και 2014:

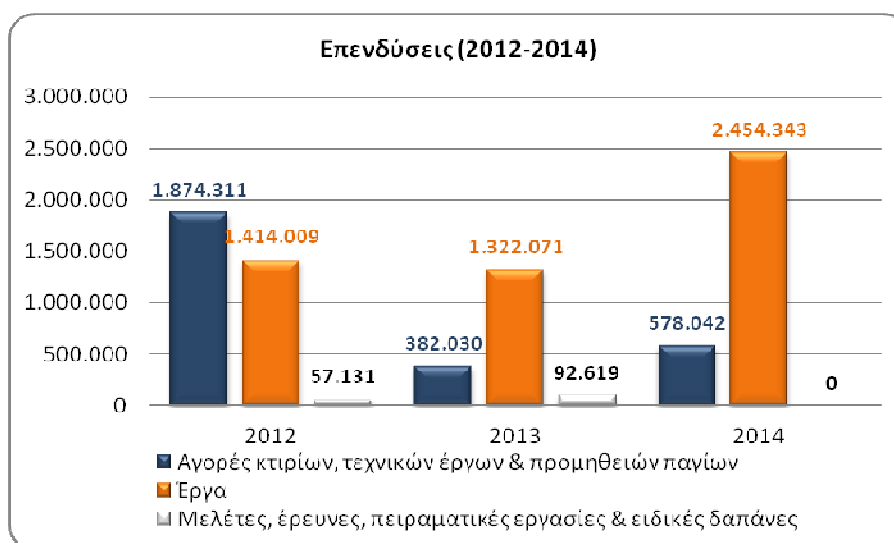

Επενδύσεις

Οι δαπάνες για επενδύσεις καταγράφουν σημαντικές μεταβολές από έτος σε έτος με το μεγαλύτερο τμήμα των εν λόγω δαπανών να αφορά τις **δαπάνες για έργα** αλλά και για **αγορές κτιρίων, τεχνικών έργων και προμηθειών παγίων**.

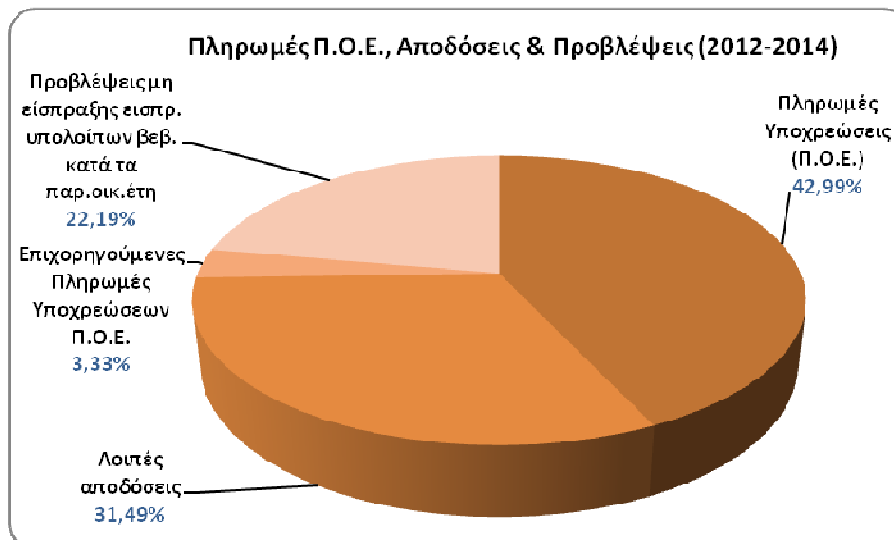
Ειδικότερα, οι δαπάνες για έργα παρουσίασαν εντυπωσιακή αύξηση το 2014, καθώς ανήλθαν σε 2.454.343,44 ευρώ, από 1.322.071,15 ευρώ που ήταν το προηγούμενο έτος, ενώ πτωτική τάση εμφάνισαν οι αγορές κτιρίων, τεχνικών έργων και προμηθειών παγίων, καθώς από 1.874.311,12 ευρώ που ήταν το 2012, μειώθηκαν σε 382.030,42 ευρώ το 2013, για να αυξηθούν το 2014 με το ύψος των συγκεκριμένων δαπανών να ανέρχεται σε 578.042,34 ευρώ.

Οι δαπάνες για μελέτες, έρευνες, πειραματικές εργασίες και ειδικές δαπάνες ήταν μηδενικές το 2014, ενώ το 2013 είχαν ανέλθει σε 92.619,13 ευρώ. Η διαχρονική εξέλιξη των δαπανών για επενδύσεις παρουσιάζεται στο ακόλουθο γράφημα:

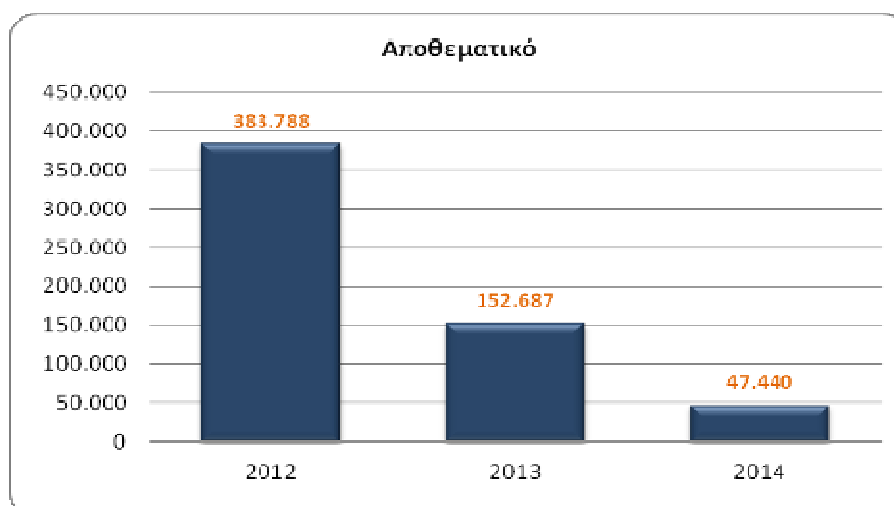
Πληρωμές Π.Ο.Ε., Αποδόσεις & Προβλέψεις

Οι πληρωμές προηγούμενων οικονομικών ετών (Π.Ο.Ε.), παρουσίασαν αυξομειώσεις κατά την περίοδο 2012-2014, με τη μέση τιμή τους να διαμορφώνεται σε 4.563.733,52 ευρώ. Σημαντικές διακυμάνσεις καταγράφηκαν σε όλες τις επιμέρους κατηγορίες πληρωμών Π.Ο.Ε., αποδόσεων και προβλέψεων, ενώ η διάρθρωση των επί μέρους κατηγοριών δαπανών παρουσιάζεται στο ακόλουθο γράφημα:

Αποθεματικό

Το αποθεματικό του Δήμου Σητείας παρουσιάζει πτωτική τάση κατά την τελευταία τριετία όπως φαίνεται και στο γράφημα που ακολουθεί:

2.1.4.3 Ισολογισμός

Στην ενότητα που ακολουθεί αναλύονται οι δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις του Δήμου Σητείας κατά την περίοδο 2011-2013, οι οποίες διαμορφώθηκαν ως εξής:

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ - ΔΗΜΟΣ ΣΗΤΕΙΑΣ			
	2011	2012	2013
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			
Β. ΕΞΟΔΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ			
4. Λοιπά έξοδα εγκαταστάσεως	350.967,35	333.343,25	341.187,04
	350.967,35	333.343,25	341.187,04
Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			
II. Ενσώματες ακινητοποιήσεις			
1. Γήπεδα - Οικόπεδα	12.581.261,95	13.996.616,61	12.581.261,95
1α. Πλατείες - Πάρκα - Παιδότοποι κοινής χρήσεως	913.555,48	818.475,53	2.133.224,38
1β. Οδοί - Οδοστρώματα κοινής χρήσεως	6.742.288,35	7.795.113,02	7.166.714,38
1γ. Πεζοδρόμια κοινής χρήσεως	137.875,27	103.322,99	68.770,71
2. Ορυχεία - μεταλλεία - λατομεία - αγροί - φυτείες - δάση	23.955.528,70	23.984.592,92	23.984.592,92
3. Κτίρια και τεχνικά έργα	8.057.610,61	7.194.173,43	7.924.746,41
3α. Κτίρια - εγκαταστάσεις κοινής χρήσεως	4.766,71	3.180,34	1.593,97
3β. Εγκαταστάσεις Ηλεκτροφωτισμού κοινής χρήσεως	463.257,84	466.344,05	417.058,14
3γ. Λοιπές εγκαταστάσεις κοινής χρήσεως	2.659.920,87	2.421.087,05	2.132.106,58
4. Μηχανήματα - Τεχν. Εγκαταστάσεις λοιπός μηχανολογικός εξοπλισμός	524.420,12	403.482,29	326.036,38
5. Μεταφορικά μέσα	286.494,43	201.250,94	145.040,95
6. Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	178.509,92	136.435,38	170.867,17
7. Ακινητοποιήσεις υπό εκτέλεση και προκαταβολές	6.995.412,79	4.739.259,75	4.654.638,39
Σύνολο Ακινητοποιήσεων (ΓII)	63.500.903,04	62.263.334,30	61.706.652,33
III. Τίτλοι πάγιας επένδυσης και άλλες μακροπρόθεσμες χρηματοοικονομικές απαιτήσεις			
1. Τίτλοι πάγιας επένδυσης	4.983.271,43	5.515.829,39	5.449.498,83
Σύνολο πάγιου ενεργητικού (ΓII+ΓIII)	68.484.174,47	67.779.163,69	67.156.151,16
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			
I. Αποθέματα			

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ - ΔΗΜΟΣ ΣΗΤΕΙΑΣ			
	2011	2012	2013
4. Πρώτες και βοηθητικές ύλες αναλώσιμα υλικά, ανταλλακτικά και είδη συσκευασίας	36.458,31	91.121,40	2.604,23
II. Απαιτήσεις			
1. Απαιτήσεις από πώληση αγαθών και υπηρεσιών	1.876.050,38	2.044.033,40	2.070.294,70
<i>Μείον: πρόβλεψη επισφαλών πελατών</i>	484.641,03	543.651,07	616.931,79
5. Χρεώστες διάφοροι	27.333,31	51.193,56	10.489,52
6. Λογαριασμοί διαχείρισης προκαταβολών και πιστώσεων	0,00	0,00	81.244,18
	1.418.742,66	1.551.575,89	1.545.096,61
IV. Διαθέσιμα			
1. Ταμείο	1.925,58	66.124,18	61.831,94
3. Καταθέσεις όψεως και προθεσμίας	3.982.145,33	1.804.817,19	1.809.694,73
	3.984.070,91	1.870.941,37	1.871.526,67
Σύνολο κυκλοφορούντος ενεργητικού (ΔII+ΔIV)	5.439.271,88	3.513.638,66	3.419.227,51
E. Μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού			
1. Έξοδα επόμενων χρήσεων	0,00	0,00	0,00
2. Έσοδα χρήσεως εισπρακτέα	1.458.710,35	1.208.628,25	473.393,61
	1.458.710,35	1.208.628,25	473.393,61
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (B+Γ+Δ+E)	75.733.124,05	72.834.773,85	71.389.959,32
Λογαριασμοί τάξεως χρεωστικοί			
2. Χρεωστικοί λογαριασμοί Δημόσιου Λογιστικού	22.487.802,41	22.977.709,63	27.420.026,71
ΠΑΘΗΤΙΚΟ			
A. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ			
I. Κεφάλαιο	24.840.531,28	24.840.531,28	24.840.531,28
	24.840.531,28	24.840.531,28	24.840.531,28
II. Διαφορές αναπροσαρμογής και επιχορηγήσεις επενδύσεων - δωρεές παγίων			
1. Διαφορές από αναπροσαρμογή αξίας τίτλων	1.036.740,83	1.036.740,83	1.036.740,83
3. Δωρεές παγίων	407.546,51	433.610,74	433.610,74

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ - ΔΗΜΟΣ ΣΗΤΕΙΑΣ			
	2011	2012	2013
4. Επιχορηγήσεις επενδύσεων	22.081.200,89	20.959.104,63	20.902.151,50
Μείον: Αποσβέσεις επιχορηγήσεων	1.656.687,75	1.767.213,78	1.789.703,43
	21.868.800,48	20.662.242,42	20.582.799,64
III. Αποθεματικά Κεφάλαια			
3. Ειδικά αποθεματικά	21.347.955,88	21.405.772,11	21.346.912,81
IV. Αποτελέσματα εις νέο			
Έλλειμμα χρήσεως	-702.999,35	-77.349,58	-179.195,78
Υπόλοιπο Αποτελεσμάτων προηγ. χρήσεων	0,00	-702.999,35	-780.348,93
	-702.999,35	-780.348,93	-959.544,71
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων (ΑΙ+ΑΙΙ+ΑΙΙΙ+ΑΙΥ)	67.354.288,29	66.128.196,88	65.810.699,02
Β. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ & ΕΞΟΔΑ			
1. Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω			
2. εξόδου από την υπηρεσία	0,00	0,00	39.940,73
2. Λοιπές προβλέψεις	7.622,71	7.622,71	7.622,71
Σύνολο	7.622,71	7.622,71	47.563,44
Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ			
I. Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις			
2. Δάνεια τραπεζών	4.045.598,27	3.638.122,98	3.248.671,69
	4.045.598,27	3.638.122,98	3.248.671,69
II. Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις			
1. Προμηθευτές	903.787,49	1.485.654,03	1.317.632,55
3. Τράπεζες λογαριασμοί βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων	0,00	0,00	0,00
5. Υποχρεώσεις από φόρους - τέλη	17.302,74	36.439,36	29.433,01
6. Ασφαλιστικοί οργανισμοί	18.679,53	40.262,73	16.293,77
7. Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις πληρωτέες στην επόμενη χρήση	353.720,58	384.292,85	389.631,51
8. Πιστωτές διάφοροι	2.397.100,51	167.056,05	133.935,16
	3.690.590,85	2.113.705,02	1.886.926,00
Σύνολο υποχρεώσεων (ΓΙ+ΓΙΙ)	7.736.189,12	5.751.828,00	5.135.597,69
Δ. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ			
1. Έσοδα επόμενων χρήσεων	339.623,33	94.699,81	93.671,35

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ - ΔΗΜΟΣ ΣΗΤΕΙΑΣ			
	2011	2012	2013
2. Έξοδα χρήσεως πληρωτέα	295.400,60	852.426,45	302.427,82
	635.023,93	947.126,26	396.099,17
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ (Α+Β+Γ+Δ)	75.733.124,05	72.834.773,85	71.389.959,32
Λογαριασμοί τάξεως πιστωτικοί			
2. Πιστωτικοί λογαριασμοί Δημόσιου Λογιστικού	22.487.802,41	22.977.709,63	27.420.026,71

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ - ΔΗΜΟΣ ΣΗΤΕΙΑΣ			
	2011	2012	2013
I. Αποτελέσματα εκμεταλλεύσεως			
1. Έσοδα από πώληση αγαθών και υπηρεσιών	3.397.885,83	3.845.638,06	3.624.019,16
2. Έσοδα από φόρους - εισφορές - πρόστιμα - προσαυξήσεις	418.675,93	309.007,69	436.398,26
3. Τακτικές επιχορηγήσεις από Κρατικό Προϋπολογισμό	4.426.646,36	4.186.382,97	3.096.853,52
Σύνολο	8.243.208,12	8.341.028,72	7.157.270,94
Μείον: Κόστος αγαθών και υπηρεσιών	7.746.786,22	7.959.521,91	7.644.329,34
Μικτά αποτελέσματα (ζημίες) εκμεταλλεύσεως	496.421,90	381.506,81	-487.058,40
Πλέον: Άλλα έσοδα (επιχορηγήσεις - ενοίκια)	18.087,65	12.872,44	7.715,72
Σύνολο	514.509,55	394.379,25	-479.342,68
Μείον: 1. Έξοδα διοικητικής λειτουργίας	2.242.940,53	2.230.331,50	2.032.510,94
3. Έξοδα λειτουργίας δημοσίων σχέσεων	21.060,90	33.882,47	21.132,17
Μερικά αποτελέσματα (ζημιά) εκμεταλλεύσεως	-1.749.491,88	-1.869.834,72	-2.532.985,79
Πλέον: 4. Πιστωτικοί τόκοι και συναφή έσοδα	164.937,52	169.497,97	94.466,59
Μείον: 2. Προβλέψεις υποτιμήσεως τίτλων και χρεογράφων	75.329,97	5.882,94	7.471,26
3. Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα	102.256,62	77.260,93	69.044,64
Ολικά αποτελέσματα (ζημιά) εκμεταλλεύσεως	-1.762.140,95	-1.783.480,62	-2.515.035,10
II. ΠΛΕΟΝ: Έκτακτα αποτελέσματα			
1. Έκτακτα και ανόργανα έσοδα	1.743.856,15	1.854.942,25	1.919.351,57
2. Έκτακτα κέρδη	0,00	0,00	0,00
3. Έσοδα προηγούμενων χρήσεων	348.767,94	547.599,23	565.636,16

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ - ΔΗΜΟΣ ΣΗΤΕΙΑΣ			
	2011	2012	2013
Μείον:			
1. Έκτακτα και ανόργανα έξοδα	6.868,53	23,95	0,01
3. Έξοδα προηγούμενων χρήσεων	945.949,34	637.376,45	75.867,68
4. Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους	80.664,62	59.010,04	73.280,72
Οργανικά και έκτακτα αποτελέσματα (ζημίες)	-702.999,35	-77.349,58	-179.195,78
Μείον: Σύνολο αποσβέσεων παγίων στοιχείων	2.132.017,23	2.236.061,61	2.377.241,11
Μείον: Οι από αυτές ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος	2.132.017,23	2.236.061,61	2.377.241,11
ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΝ (ζημίες)	-702.999,35	-77.349,58	-179.195,78
ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ - ΔΗΜΟΣ ΣΗΤΕΙΑΣ			
	2011	2012	2013
Καθαρά αποτελέσματα (ζημίες) χρήσεως	-702.999,35	-77.349,58	-179.195,78
(+) Υπόλοιπο αποτελεσμάτων προηγούμενων χρήσεων	0,00	-702.999,35	-780.348,93
Έλλειμμα εις νέον	-702.999,35	-780.348,93	-959.544,71

Πηγή: Οικονομική Υπηρεσία Δήμου Σητείας, Μάρτιος 2015

Μελετώντας τη δομή του ισολογισμού, διαπιστώνεται ότι σχεδόν 92,52% των στοιχείων του ενεργητικού αφορά το **πάγιο ενεργητικό**. Η συνολική αναπόσβεστη αξία των ενσώματων ακινητοποιήσεων του Δήμου Σητείας ανήλθε κατά την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση σε 61.706.652,33 ευρώ.

Το σύνολο του κυκλοφορούντος ενεργητικού καταγράφει μια πτωτική τάση κυρίως λόγω της μείωσης των καταθέσεων όψεως και προθεσμίας, οι οποίες ανήλθαν κατά το 2013 σε 1.809.694,73 ευρώ.

Παρά τη μείωση του κυκλοφορούντος ενεργητικού, ο δείκτης ρευστότητας του δήμου διαχρονικά βελτιώνεται, καθώς μείωση καταγράφουν και οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις, το ύψος των οποίων ανήλθε σε 1.886.926 ευρώ το 2013 σε σχέση με τα 3.690.590,85 ευρώ το 2011. Έτσι ο αριθμοδείκτης ρευστότητας για το Δήμο Σητείας από 1,47 που ήταν το 2011, ξεπέρασε το 1,81 το 2013, γεγονός που αποτελεί ένδειξη ότι ο δήμος είναι σε θέση να ικανοποιεί τις υποχρεώσεις του όταν αυτές καταστούν ληξιπρόθεσμες, χωρίς σημαντικές δυσκολίες.

Τα ίδια κεφάλαια του Δήμου Σητείας ανήλθαν σε 66.431.061,40 ευρώ κατά την περίοδο 2011-2013, ποσό που αντιστοιχεί στο 90,64% του συνόλου των υποχρεώσεων του δήμου. Το μεγαλύτερο τμήμα των ιδίων κεφαλαίων αφορά με ποσοστό 37,38% το κεφάλαιο του δήμου και με ποσοστό 32,08% τις επιχορηγήσεις επενδύσεων.

Αναφορικά με τις μακροχρόνιες υποχρεώσεις του Δήμου Σητείας αξίζει να σημειωθεί ότι μειώθηκαν κατά 19,69% την περίοδο 2011-2013, με το ύψος τους να διαμορφώνεται σε 3.248.671,69 ευρώ κατά την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση. Σημαντική είναι η μείωση που καταγράφεται και στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις, οι οποίες συρρικνώθηκαν κατά 48,87% την περίοδο 2011-2013, με την τιμή τους να διαμορφώνεται σε 1.886.926 ευρώ το 2013 από 3.690.590,85 ευρώ που ήταν το 2011. Το μεγαλύτερο τμήμα των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων αφορά υποχρεώσεις προς προμηθευτές σε ποσοστό 69,82%, ενώ σημαντικό μέρος των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων, με ποσοστό 20,64% αντιστοιχεί στις μακροχρόνιες υποχρεώσεις, πληρωτέες στην επόμενη χρήση.

2.2 Τα Νομικά Πρόσωπα του Δήμου Σητείας

Ο Δήμος Σητείας για την αποτελεσματικότερη και αποδοτικότερη υλοποίηση του ρόλου του έχει συστήσει Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού και Δημοσίου Δικαίου, τα οποία ασκούν συγκεκριμένες αρμοδιότητες βάσει της κείμενης νομοθεσίας, προς όφελος της τοπικής κοινωνίας και των δημοτών. Ειδικότερα:

2.2.1 Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου (ΝΠΙΔ) – Επιχειρήσεις ΟΤΑ

2.2.1.1 Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης Σητείας

Η Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης και Αποχέτευσης Σητείας (ΔΕΥΑ Σητείας) είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου με κοινωφελή χαρακτήρα και διέπεται ως προς τη διοίκηση, οργάνωση, εκτέλεση, λειτουργία και συντήρηση των έργων αρμοδιότητος της καθώς και τις πηγές χρηματοδότησης της από τις διατάξεις του νομού «περί κινήτρων δια την ίδρυσιν επιχειρήσεων υδρεύσεως και αποχετεύσεως». Συστήθηκε το 1992 με το ΠΔ 218/92 (ΦΕΚ 114 τ. Α'/1.7.1992).

Η επιχείρηση διοικείται από πενταμελές διοικητικό συμβούλιο, εκ των οποίων δύο είναι δημοτικοί δύμβουλοι, ένας είναι εκπρόσωπος κοινωνικού φορέα του δήμου και δύο είναι δημότες ή κάτοικοι που έχουν πείρα ή γνώσεις σχετικές με το αντικείμενο της επιχείρησης. Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου μετά των αναπληρωματικών τους ορίζονται από το δημοτικό συμβούλιο και η θητεία τους ακολουθεί τη θητεία του δημοτικού συμβουλίου και λήγει μόλις εγκατασταθούν τα νέα μέλη.

Στο οργανόγραμμα της επιχείρησης με βάση τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (ΦΕΚ 1827 τ. Β', 1.10.1999 & ΦΕΚ 1472 τ. Β'/17.11.2011) περιλαμβάνονται οι εξής υπηρεσίες: Διεύθυνση (Γενικός Διευθυντής), Τεχνική, Διοικητική & Οικονομική Υπηρεσία, οι οποίες τελούν υπό την εποπτεία και καθοδήγηση του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης.

Σύμφωνα με τη διάρθρωση των υπηρεσιών του εγκεκριμένου Ο.Ε.Υ. της Δ.Ε.Υ.Α.Σ. ο συνολικός αριθμός θέσεων προσωπικού που προβλέπεται (σε πλήρη στελέχωση) είναι πενήντα (50), εκ των οποίων μέχρι σήμερα έχουν καλυφθεί οι είκοσι επτά (27) θέσεις.

Σε ότι αφορά τον οικονομικό απολογισμό της επιχείρησης για το 2014 τα βεβαιωμένα έξοδα ανέρχονται στα 2.503.721,77 € (πλέον ΦΠΑ) και τα βεβαιωμένα έσοδα στα 2.910.330,83 € (πλέον ΦΠΑ). Αναλυτική αποτύπωση περιλαμβάνεται στο Παράρτημα.

2.2.1.2 Μονομετοχική Ανώνυμη Δημοτική Εταιρεία Σητείας

Η δημοτική εταιρεία με έδρα το Παλαίκαστρο αποτελεί συνέχεια της Μονομετοχικής Δημοτικής Εταιρείας Δήμου Ιτάνου (ΜΑΔΕΔΙ Α.Ε.)³⁶, η οποία μετονομάστηκε σε ΜΑΔΕΣ μετά τα νέα δεδομένα στο χώρο της αυτοδιοίκησης, τη συγχώνευση των δήμων και τη δημιουργία του νέου Δήμου Σητείας³⁷. Η ΜΑΔΕΔΙ δημιουργήθηκε από το Δήμο Ιτάνου μετά από το διαχωρισμό της Δημοτικής Επιχείρησης Πολιτιστικής Τουριστικής Ανάπτυξης Δήμου Ιτάνου στην ΚΕΔΙ και τη ΜΑΔΕΔΙ, με σκοπό την εκμετάλλευση κάποιων δραστηριοτήτων που παραχωρήθηκαν στη ΜΑΔΕΣ, δηλ. η παραλία στο Βάι (ξαπλώστρες), το πάρκινγκ και η εξωτερική καντίνα και το Μετόχι Βάι (ενοικιαζόμενα δωμάτια). Με βάση το τροποποιημένο καταστατικό της ΜΑΔΕΣ³⁸ στους κοινόχρηστους χώρους προς οργάνωση και εκμετάλλευση προστέθηκαν οι παραλίες Σητείας, Ιτάνου και Ξεροκάμπου. Για τις συγκεκριμένες δράσεις απασχολούνται εποχικοί υπάλληλοι με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου, των οποίων η πρόσληψη γίνεται μέσω ΑΣΕΠ.

Η Εταιρεία διοικείται από Διοικητικό Συμβούλιο, η σύνθεση και οι αρμοδιότητες του οποίου ορίζονται από τις διατάξεις του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (άρθρο 266 παρ. 2 Ν. 3463/2006) τον Κ.Ν. 2190/1920 όπως ισχύει και το καταστατικό της Εταιρείας. Σύμφωνα με το ισχύον

³⁶ ΦΕΚ 13974, τ. Α.Ε. & ΕΠΕ/3.12.2009 Ανακοίνωση καταχώρησης στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών στοιχείων της Ανώνυμης Εταιρείας με την επωνυμία «Μονομετοχική Ανώνυμη Δημοτική Εταιρεία Δήμου Ιτάνου» με δ.τ. «Μ.Α.Δ.Ε.Δ.Ι. Α.Ε.».

³⁷ ΦΕΚ 8427, τ. Α.Ε., ΕΠΕ & Γ.Ε.Μ/16.8.2011, Ανακοίνωση καταχώρισης στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών της τροποποίησης του καταστατικού της Ανώνυμης Εταιρείας με την επωνυμία «Μονομετοχική Ανώνυμη Δημοτική Εταιρεία Δήμου Ιτάνου» και δ.τ. «Μ.Α.Δ.Ε.Δ.Ι. Α.Ε.».

³⁸ ΦΕΚ 7, τ. Α.Ε., ΕΠΕ & Γ.Ε.Μ/2.1.2013, Ανακοίνωση καταχώρισης στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών της τροποποίησης του καταστατικού της Ανώνυμης Εταιρείας με την επωνυμία «Μονομετοχική Ανώνυμη Δημοτική Εταιρεία Σητείας» και δ.τ. «Μ.Α.Δ.Ε.Σ. Α.Ε.»

καταστατικό, το Δ.Σ. της Εταιρείας είναι 9μελές και τα μέλη του ορίζονται από το Δημοτικό Συμβούλιο Σητείας, για διάρκεια 4 ετών.

Οι υπηρεσίες της Μ.Α.Δ.Ε.Σ. Α.Ε. συγκεντρώνονται σε δύο βασικούς τομείς, με βάση τον Εσωτερικό Κανονισμό Υπηρεσιών και Προσωπικού:

1. Τομέας Τουριστικών Εκμεταλλεύσεων (αναψυκτήρια, καντίνες, μπαρ, εστιατόρια, εκμετάλλευση παραλιών, χώροι στάθμευσης κ.α.)
2. Τομέας Αγροτουρισμού και Ξενοδοχειακός τομέας (ξενοδοχειακές μονάδες, παραδοσιακοί οικισμοί, τουριστικά γραφεία κ.α.).

Η ΜΑΔΕΣ δεν έχει τακτικό προσωπικό. Για τη λειτουργία της υπογράφεται σύμβαση με την άλλη Ανώνυμη Εταιρεία του Δήμου (ΛΕΥΚΗ Α.Ε.), η οποία προσφέρει ένα άτομο που ασχολείται με τα διοικητικά θέματα και την οργάνωση και λειτουργία των διαφόρων υπηρεσιών, ενώ τα λογιστικά θέματα τα έχει αναλάβει εξωτερικός συνεργάτης λογιστής.

2.2.1.3 Αγροτουριστική Πολιτιστική Δήμου Λεύκης – Ανώνυμη Εταιρεία ΟΤΑ

Η ανώνυμη εταιρεία με το διακριτικό τίτλο «ΛΕΥΚΗ Α.Ε.» συστήθηκε το 2009, με έδρα τον (πρώην) Δήμο Λεύκης. Το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας προέρχεται από τη μετατρεπόμενη Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης Λεύκης (ΔΕΠΑΛ) και τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς Αρμένων, Χανδρά, Απιδίων και Παπαγιαννάδων, οι πρόεδροι των οποίων συμμετέχουν στο Διοικητικό Συμβούλιο. Σύμφωνα με το καταστατικό της εταιρείας³⁹, στους σκοπούς της περιλαμβάνονται η εκμετάλλευση παραγωγικών υποδομών (γεώτρησης & ελαιουργείου), η διαχείριση του τουριστικού προϊόντος της περιοχής, η διοργάνωση εκδηλώσεων και παραστάσεων, η εκμετάλλευση της ηλιακής ενέργειας κ.α. Το προσωπικό της εταιρείας αποτελείται από ένα μονάχα άτομο κατηγορίας ΔΕ, τον οποίο εξυπηρετεί ταυτόχρονα και τη ΜΑΔΕΣ Α.Ε.

2.2.2 Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ)

2.2.2.1 Δημοτικός Οργανισμός Κοινωνικοπολιτιστικής Ανάπτυξης Σητείας (ΔΟΚΑΣ)

Ο Δημοτικός Οργανισμός Κοινωνικοπολιτιστικής Ανάπτυξης Σητείας με το διακριτικό τίτλο «Δ.Ο.Κ.Α.Σ.» προήλθε από τη συγχώνευση των εξής Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου: 1. Βρεφικός Παιδικός Σταθμός Σητείας, 2. Παιδικός Σταθμός Παλαικάστρου Δήμου Ιτάνου, 3. Κέντρο Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων Δήμου Σητείας, 4. Πνευματικό Κέντρο Δήμου Σητείας, 5.

³⁹ ΦΕΚ 6805, τ. Α.Ε. & ΕΠΕ/26.6.2009, Ανακοίνωση καταχώρησης στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών της σύστασης της Ανώνυμης Εταιρείας με την επωνυμία «ΑΓΡΟΤΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΔΗΜΟΥΛΕΥΚΗΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΤΑ», με δ.τ. «ΛΕΥΚΗ Α.Ε.»

Δημοτικός Οργανισμός Άθλησης Δήμου Σητείας, 6. Δημοτική Φιλαρμονική Σητείας και 7. Πνευματικό Πολιτιστικό Κέντρο Χαμεζίου.⁴⁰

Σκοπός του ΔΟΚΑΣ είναι η παροχή υπηρεσιών με γνώμονα την καλύτερη εξυπηρέτηση των αναγκών των κατοίκων, στους τομείς Περιβάλλοντος, Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης, Παιδείας, Πολιτισμού και Αθλητισμού. Ο ΔΟΚΑΣ είναι ο φορέας υλοποίησης του Προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι» και ο φορέας λειτουργίας των βρεφονηπιακών σταθμών του Δήμου Σητείας.

Το Νομικό Πρόσωπο διοικείται από δεκαπενταμελές διοικητικό συμβούλιο, η θητεία του οποίου ακολουθεί τη θητεία του δημοτικού συμβουλίου και λήγει με την εγκατάσταση του νέου διοικητικού συμβουλίου.

Οι Υπηρεσίες του Δ.Ο.Κ.Α.Σ. περιλαμβάνουν τις παρακάτω οργανικές μονάδες ομαδοποιημένες σε ενότητες συναφούς σκοπού και αντικειμένου⁴¹:

ΕΝΟΤΗΤΑ Α: ΕΠΙΤΕΛΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

1. Αυτοτελές Γραφείο Διοίκησης Επικοινωνίας και Δημοσίων Σχέσεων
2. Αυτοτελές Γραφείο Προγραμματισμού και Οργάνωσης

ΕΝΟΤΗΤΑ Β: ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ, ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ-ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

1. Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας Αλληλεγγύης και Παιδείας που περιλαμβάνει επιμέρους γραφεία
2. Τμήμα Πολιτιστικών, Βιβλιοθηκών, Μουσείων Αθλητικών Δραστηριοτήτων και Περιβάλλοντος που περιλαμβάνει επιμέρους γραφεία

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ: ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

1. Τμήμα Υπηρεσιών Υποστήριξης

Ελλείπει δικής του Τεχνικής Υπηρεσίας, ο ΔΟΚΑΣ εξυπηρετείται από την Τεχνική Υπηρεσία του δήμου για θέματα μελέτης και επίβλεψης έργων και προμηθειών.

Τα στελέχη του Δημοτικού Οργανισμού ανέρχονται συνολικά στα 44, εκ των οποίων τα 4 στελεχώνουν το Τμήμα Υπηρεσιών Υποστήριξης και τα υπόλοιπα 40 το Τμήμα Κοινωνικής

⁴⁰ Υπ' αριθμ. 432/11-4-2011 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης, περί ελέγχου νομιμότητας της υπ' αριθμ. 47/2011 απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου Σητείας (ΦΕΚ 813/Β'/10-5-2011).

⁴¹ ΦΕΚ 2147, τ.Β/16.7.2012, Έγκριση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δημοτικού Οργανισμού Κοινωνικοπολιτιστικής Ανάπτυξης Σητείας (Δ.Ο.Κ.Α.Σ.).

Προστασίας Αλληλεγγύης και Παιδείας και συγκεκριμένα το Πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι», το ΚΑΠΗ και τους 2 παιδικούς σταθμούς του Δήμου Σητείας. Η αναλυτική στελέχωση του Οργανισμού περιλαμβάνεται στη με αριθμό 11/2014 απόφαση του Προέδρου του ΔΟΚΑΣ (α.π. 198/17.3.2014, ΑΔΑ: ΒΙΗΝΟΚΒ3-ΜΘΜ).

Οι συνολικές δαπάνες (πληρωθέντα) του Νομικού Προσώπου ανέρχονται για το 2014 στα 1.851.856,62€ και τα συνολικά έσοδα (εισπραθέντα) στα 1.938.061,57 €. Ο αναλυτικός οικονομικός απολογισμός περιλαμβάνεται στο Παράρτημα.

2.2.2.2 Πρωτοβάθμια Σχολική Επιτροπή Σητείας

Με το ΦΕΚ 813/Β'/10.5.2011 εγκρίθηκε η συγχώνευση των Σχολικών Επιτροπών των πρώην Δήμων Σητείας, Ιτάνου και Λεύκης και η σύσταση νέου Νομικού Προσώπου με την επωνυμία: «ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΜΟΝΑΔΩΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΗΜΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ».

Σκοπός της σχολικής επιτροπής είναι η λήψη κάθε μέτρου που κρίνεται αναγκαίο για τη στήριξη της διοικητικής λειτουργίας των σχολικών μονάδων π.χ. η διαχείριση των πιστώσεων που της διατίθενται για την κάλυψη των δαπανών λειτουργίας των αντίστοιχων σχολείων (θέρμανσης, φωτισμού, ύδρευσης, τηλεφώνου, αποχέτευσης, αγοράς αναλώσιμων υλικών κ.λπ.), η αμοιβή καθαριστριών, η εκτέλεση έργων για την επισκευή και συντήρηση των αντίστοιχων σχολείων και του κάθε είδους εξοπλισμού τους κ.α.

Το Νομικό Πρόσωπο διοικείται από εννιάμελές διοικητικό συμβούλιο, η θητεία του οποίου ακολουθεί τη θητεία του δημοτικού συμβουλίου και λήγει με την εγκατάσταση του νέου διοικητικού συμβουλίου.

Τα συνολικά έσοδα της Σχολικής Επιτροπής για το 2014 ανέρχονται στα 323.457,86€ και τα συνολικά έξοδα στα 250.512,09€. Το χρηματικό υπόλοιπο αγγίζει τα 72.945,77€. Αναλυτικότερα στοιχεία περιλαμβάνονται στο Παράρτημα.

2.2.2.3 Δευτεροβάθμια Σχολική Επιτροπή Σητείας

Με το ΦΕΚ 813/Β'/10.5.2011 εγκρίθηκε η συγχώνευση των Σχολικών Επιτροπών των πρώην Δήμων Σητείας, Ιτάνου και Λεύκης και η σύσταση νέου Νομικού Προσώπου με την επωνυμία: «ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΜΟΝΑΔΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΗΜΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ».

Σκοπός της Σχολικής Επιτροπής είναι η λήψη κάθε μέτρου που κρίνεται αναγκαίο για τη στήριξη της διοικητικής λειτουργίας των γυμνασίων και λυκείων του Δήμου π.χ. η διαχείριση των πιστώσεων που της διατίθενται για την κάλυψη των δαπανών λειτουργίας των αντίστοιχων σχολείων (θέρμανσης,

φωτισμού, ύδρευσης, τηλεφώνου, αποχέτευσης, αγοράς αναλώσιμων υλικών κ.λπ.), η αμοιβή καθαριστριών, η εκτέλεση έργων για την επισκευή και συντήρηση των αντίστοιχων σχολείων και του κάθε είδους εξοπλισμού τους κ.α.

Το Νομικό Πρόσωπο διοικείται από ενδεκαμελές διοικητικό συμβούλιο η θητεία του οποίου ακολουθεί τη θητεία του δημοτικού συμβουλίου και λήγει με την εγκατάσταση του νέου διοικητικού συμβουλίου.

Τα συνολικά έσοδα της Σχολικής Επιτροπής για το 2014 ανέρχονται στα 318.354,12€ και τα συνολικά έξοδα στα 178.984,05€. Το χρηματικό υπόλοιπο αγγίζει τα 139.370,07€. Αναλυτικότερα στοιχεία περιλαμβάνονται στο Παράρτημα.

2.2.2.4 Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Σητείας

Το Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Σητείας εδρεύει στη Σητεία και είναι ο φορέας διαχείρισης και εκμετάλλευσης της χερσαίας και θαλάσσιας ζώνης του λιμένα Σητείας. Συστήθηκε με βάση τα Π.Δ. 198/16-7-2001 & 71/18-2-2004, ως Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου διαδημοτικού χαρακτήρα με την επωνυμία «Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Σητείας», το οποίο περιελάμβανε και τους Δήμους Ιτάνου και Λεύκης. Με την εφαρμογή του Προγράμματος Καλλικράτης (Ν.3852/2010) και τη συγχώνευση των τριών δήμων το νομικό πρόσωπο χάνει πλέον το διαδημοτικό του χαρακτήρα αφού η περιοχή ευθύνης του περιορίζεται στο νέο Καλλικρατικό Δήμο Σητείας.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Νομικού Προσώπου αποτελείται από 7 μέλη και συγκροτήθηκε με την υπ. αριθμ 24/2012 Απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Σητείας. Ακολούθησε η απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης, με την οποία διαπιστώνεται η έναρξη λειτουργίας του Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου (ΦΕΚ 910 τ. Β'/15-04-2013).

Με βάση τον Κανονισμό Εσωτερικής Λειτουργίας Διοίκησης και Διαχείρισης του Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου Σητείας⁴², ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου, ορίζονται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου. Η θητεία των μελών του διοικητικού συμβουλίου ορίζεται με την απόφαση ορισμού τους, και λήγει πάντοτε με την εγκατάσταση του νέου διοικητικού συμβουλίου. Στο διοικητικό συμβούλιο συμμετέχει και ο Λιμενάρχης Σητείας. Στις υπηρεσίες του Λιμενικού Ταμείου περιλαμβάνονται το Γραφείο Διοικητικών Υπηρεσιών, το Γραφείο Οικονομικών Υπηρεσιών και το Γραφείο Τεχνικών Υπηρεσιών, τα οποία εντάσσονται στο Τμήμα Διοικητικών - Οικονομικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Υποστήριξης.⁴³

⁴² Απόφαση Διοικητικού Συμβουλίου του ΝΠΔΔ 64/2013, Έγκριση Κανονισμού Λειτουργίας Διοικητικού Συμβουλίου Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου Σητείας, ΑΔΑ: ΒΛ1ΓΟΞΣ1-3ΗΠ

⁴³ Απόφαση Διοικητικού Συμβουλίου του ΝΠΔΔ 65/2013, Ψήφιση Κανονισμού Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας «Ο.Ε.Υ.» Ν.Π.Δ.Δ. Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου Σητείας, ΑΔΑ: ΒΛΓΕΟΞΣ1-053

Το Λιμενικό Ταμείο δεν είναι στελεχωμένο με τακτικό προσωπικό. Όλες οι εργασίες του διεκπεραιώνονται από δημοτικούς υπαλλήλους, οι οποίοι για το σκοπό αυτό έχουν επιφορτιστεί με παράλληλα καθήκοντα. Ειδικά για θέματα μελέτης και επίβλεψης έργων και προμηθειών το Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο εξυπηρετείται από την Τεχνική Υπηρεσία του δήμου.

Με βάση τον οικονομικό απολογισμό του 2014 τα συνολικά έσοδα (εισπραχθέντα) του Λιμενικού Ταμείου ανήλθαν στα 297.439,50 € και οι συνολικές δαπάνες (πληρωθέντα) στα 119.192,27€. Αναλυτικότερα στοιχεία περιλαμβάνονται στο Παράρτημα.

Τέλος, ο Δήμος Σητείας συμμετέχει ενεργά δια εκπροσώπων του και σε άλλα νομικά πρόσωπα όπως ο Οργανισμός Ανάπτυξης Λασιθίου Α.Ε., η Αναπτυξιακή Λασιθίου, ο Ενιαίος Σύνδεσμος Διαχείρισης Απορριμμάτων Κρήτης κ.α.

2.3 Αξιολόγηση του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων

2.3.1 Αξιολόγηση του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου Σητείας

ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ (ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ) ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΔΟΜΗΣΗΣ

ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ
<ul style="list-style-type: none"> → Το υφιστάμενο ανθρωπινό δυναμικό δεν επαρκεί για την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων και του φόρτου του Τμήματος, με αποτέλεσμα να συσσωρεύονται υποθέσεις και να μην τηρούνται οι προβλεπόμενες προθεσμίες. → Έλλειψη τεχνογνωσίας και εμπειρίας επί πολεοδομικών θεμάτων, λόγω αποχώρησης παλαιών και έμπειρων υπαλλήλων, γεγονός που επηρεάζει την εύρυθμη λειτουργία του Τμήματος και αυξάνει τον κίνδυνο παράβλεψης ή λάθους. → Άσκηση παράλληλων καθηκόντων, λόγω συναφών ειδικοτήτων, και υπερωριακή απασχόληση από τα στελέχη της Υπηρεσίας Δόμησης και της Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών, προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες. → Έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού που θα μπορούσε να αναλάβει εξ ολοκλήρου τον έλεγχο όλων των στοιχείων για χορήγηση εγκρίσεων, με συνέπεια να εμπλέκονται και υπάλληλοι χωρίς τεχνικές γνώσεις. → Έλλειψη ανάλογης ειδικότητας για τον έλεγχο των μηχανολογικών μελετών για την έκδοση ή αναθεώρηση των οικοδομικών αδειών ή αδειών δόμησης, με συνέπεια ο έλεγχος να γίνεται από πολιτικό ή αρχιτέκτονα ή αγρονόμο τοπογράφο Μηχανικό. → Έλλειψη οχημάτων για τη διενέργεια επιτόπιων ελέγχων, έλλειψη εξοπλισμού γραφείου (software & hardware) και των μέσων εκείνων για την ασφαλή τήρηση, φύλαξη και χρήση του αρχείου της Υπηρεσίας.
ΙΣΧΥΡΑ ΣΗΜΕΙΑ
Δ/Α

ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ, ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ
<ul style="list-style-type: none"> → Το αυτοτελές Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας Παιδείας και Πολιτισμού στεγάζεται στο χώρο του Κ.Α.Π.Η., γεγονός που το καθιστά ανεξάρτητο και περιθωριοποιημένο από τις κεντρικές υπηρεσίες του δήμου. Αποτέλεσμα είναι να καθίσταται δύσκολη η ενημέρωση και η συνεργασία με άλλα τμήματα. → Καταγράφονται συγκεκριμένες ελλείψεις σε ότι αφορά τη στελέχωση και τον υλικοτεχνικό εξοπλισμό του Τμήματος.
ΙΣΧΥΡΑ ΣΗΜΕΙΑ
Δ/Α

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ
<ul style="list-style-type: none"> → Ανεπάρκεια και ακαταλληλότητα των κτιριακών εγκαταστάσεων, με επιπτώσεις στην εύρυθμη λειτουργία και τη γενικότερη εικόνα του δήμου και στην εξυπηρέτηση των δημοτών. → Έλλειψη αποθηκευτικών χώρων και σύγχρονου υλικοτεχνικού εξοπλισμού. → Κενές θέσεις σε όλα τα Τμήματα της Δ/νσης, λόγω επικείμενων μετατάξεων και συνταξιοδοτήσεων και αδειών κύησης. → Τόσο μέσα στο κεντρικό κτήριο του Δημαρχείου όσο και στο κτήριο του ΚΕΠ, αλλά και στις απομακρυσμένες δημοτικές ενότητες υπάρχουν ελλείψεις σε υλικοτεχνικό εξοπλισμό (γραφεία, ντουλάπια, Η/Υ κ.α.) → Είναι αναγκαία η διαρκής επιμόρφωση του προσωπικού λόγω των συχνών αλλαγών στη νομοθεσία και στον τρόπο λειτουργίας των υπηρεσιών. → Έλλειψη της αναγκαίας τεχνικής υποδομής και του κατάλληλα εκπαιδευμένου προσωπικού για την απομαγνητοφώνηση των πρακτικών των συνεδριάσεων του δημοτικού συμβουλίου. Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 97 του Ν. 3463/06 «η μη τήρηση των πρακτικών, σύμφωνα με τα ανωτέρω, συνιστά πειθαρχικό αδίκημα για τον πρόεδρο και τον γραμματέα του δημοτικού συμβουλίου». → Μη επαρκής εξυπηρέτηση των πολιτών μέσω του τηλεφωνικού κέντρου του δήμου. → Η ιστοσελίδα του δήμου δεν εξυπηρετεί τις ανάγκες ενημέρωσης των πολιτών (δυσλειτουργίες και ελλιπές περιεχόμενο ως προς π.χ. την οργάνωση του δήμου, τη διάρθρωση των υπηρεσιών κ.λ.π.).
ΙΣΧΥΡΑ ΣΗΜΕΙΑ
<ul style="list-style-type: none"> → Το υφιστάμενο προσωπικό της Διεύθυνσης είναι κατά κανόνα στο σύνολό του έμπειρο και ενημερωμένο.

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ
<ul style="list-style-type: none"> → Το κτίριο που στεγάζονται οι υπηρεσίες του δήμου δεν επαρκεί για τις ανάγκες του. Ενδεικτικές αδυναμίες που διαπιστώνονται είναι ο ελλιπής φωτισμός και αερισμός, η ακατάλληλη διαμόρφωση χώρων, η έλλειψη χώρου αρχείου κλπ. → Ελλιπής στελέχωση και ταυτόχρονη αδυναμία προσλήψεων, με το πρόβλημα να εμφανίζεται πιο έντονο στο Τμήμα Προμηθειών. → Παλιός και κατεστραμμένος υλικοτεχνικός εξοπλισμός. → Δυσλειτουργίες σε ότι αφορά την οργάνωση και λειτουργία του αρχείου της Υπηρεσίας. → Ελλιπής καταγραφή της δημοτικής περιουσίας και μειωμένα έσοδα από την αξιοποίηση της.
ΙΣΧΥΡΑ ΣΗΜΕΙΑ
<ul style="list-style-type: none"> → Άρτια καταρτισμένο με εμπειρία και ευσυνείδητο προσωπικό της Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών.

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΠΡΑΣΙΝΟΥ

ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ
<ul style="list-style-type: none"> → Παράλληλα καθήκοντα του προσωπικού στη Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών με συνέπειες στην εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία της Δ/σης Περιβάλλοντος & Πρασίνου. → Οι προϊστάμενοι της Δ/σης και των Τμημάτων απασχολούνται με παράλληλα καθήκοντα και σε άλλες οργανικές μονάδες, λόγω έλλειψης προσωπικού. → Καθυστερήση στη σύνταξη τεχνικών μελετών για έργα και δράσεις που αφορούν τις βασικές προτεραιότητες της Υπηρεσίας, λόγω έλλειψης τεχνικών υπαλλήλων.
ΙΣΧΥΡΑ ΣΗΜΕΙΑ
Δ/Α

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ
<ul style="list-style-type: none"> → Η Διεύθυνση εξυπηρετεί και ασκεί επιπρόσθετα και τις αρμοδιότητες (Μελέτη & Επίβλεψη Έργων & Προμηθειών, κλπ.) που θα έπρεπε να έχουν – αν υπήρχαν - οι Τεχνικές Υπηρεσίες του Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου και του Δ.Ο.Κ.Α.Σ. → Η Διεύθυνση είναι πλήρως υποστελεχωμένη, με συνέπεια οι υπάλληλοί της να ανταποκρίνονται με πολύ μεγάλη δυσκολία στα καθήκοντα και στις υποχρεώσεις τους, σε ένα δήμο με τεράστια έκταση και πολλές ανάγκες σε ότι αφορά τη συντήρηση, βελτίωση και ανανέωση των τεχνικών υποδομών. Το πρόβλημα γίνεται ακόμα εντονότερο με δεδομένο ότι στο αμέσως προσεχές χρονικό διάστημα επίκειται η συνταξιοδότηση 4 εμπειρότατων στελεχών της Υπηρεσίας (2 Μηχανολόγοι Μηχανικοί ΤΕ και 2 Πολιτικοί Μηχανικοί ΤΕ) πέρα από αυτούς που έχουν ήδη συνταξιοδοτηθεί τα τελευταία χρόνια, με συνέπεια πλέον σε περίπτωση μη περαιτέρω ενίσχυσής της η λειτουργία της Διεύθυνσης να καθίσταται από προβληματική έως αδύνατη. → Σοβαρές ελλείψεις εξοπλισμού (π.χ. αυτοκίνητα, λογισμικό & hardware κ.α.). → Οι κτιριακές εγκαταστάσεις που εξυπηρετούν τη Διεύθυνση κρίνονται ανεπαρκείς, ειδικά σε περίπτωση που προχωρήσουν οι απαραίτητες προσλήψεις προσωπικού.

ΙΣΧΥΡΑ ΣΗΜΕΙΑ

- Η Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών διαθέτει Διαχειριστική Επάρκεια τύπου Α και Β (αρ. πρωτ. 1492/20-7-2009, ΕΔΑ Περιφέρειας Κρήτης).
- Υπερβάλλον ζήλος, παράλληλα καθήκοντα και υπερωριακή απασχόληση από τα στελέχη προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες της Διεύθυνσης.

2.3.2 Αξιολόγηση των Νομικών Προσώπων και των Επιχειρήσεων του Δήμου Σητείας**ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΗΤΕΙΑΣ (ΔΟΚΑΣ)****ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ**

- Το κτίριο που στεγάζει το ΔΟΚΑΣ χρήζει άμεσης επισκευής λόγω παλαιότητας.
- Αδυναμία λειτουργίας γραφείων και τμημάτων λόγω της έλλειψης προσωπικού.
- Σοβαρές ελλείψεις σε υλικοτεχνικό εξοπλισμό.

ΙΣΧΥΡΑ ΣΗΜΕΙΑ

- Το υφιστάμενο διοικητικό προσωπικό είναι κατά κανόνα στο σύνολό του έμπειρο και ενημερωμένο.

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΎΔΡΕΥΣΗΣ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΣΗΤΕΙΑΣ (ΔΕΥΑΣ)**ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ**

- Σημαντικές διαφορές ανάμεσα στην υπάρχουσα στελέχωση της Τεχνικής Υπηρεσίας και της Διοικητικής & Οικονομικής Υπηρεσίας και σε αυτή που προβλέπεται στον εγκεκριμένο Ο.Ε.Υ, με αποτέλεσμα ειδικά σε περιπτώσεις έκτακτων περιστατικών το υφιστάμενο προσωπικό να μην επαρκεί.
- Ανάγκη επιπλέον στελέχωσης με έμπειρο τεχνικό και διοικητικό προσωπικό και εργατές για την αντιμετώπιση του μεγάλου αριθμού των υποθέσεων που καλείται να αντιμετωπίσει η Επιχείρηση, λόγω και της τεράστιας μεταβολής των διοικητικών της ορίων.
- Καμία μεταβολή του διοικητικού και οικονομικού προσωπικού από την έναρξη λειτουργίας της Επιχείρησης, ενώ επήλθαν τεράστιες μεταβολές με τη διεύρυνση των διοικητικών ορίων της Επιχείρησης. Επίσης, από το 2011 η Δ.Ε.Υ.Α.Σ. εντάχθηκε σε έλεγχο από το Ελεγκτικό Συνέδριο, ενώ επηρεάστηκε και από όλες τις μεταβολές που ξεκίνησαν να εφαρμόζονται στο δημόσιο (διαύγεια, νέο μισθολόγιο, ένταξη στην Ε.Α.Π., ηλεκτρονικές συμβάσεις έργων και προμηθειών κλπ).
- Απασχόληση προϊσταμένων Διευθύνσεων και Τμημάτων και με εργασίες γραμματειακής υποστήριξης και γενικότερα με διάφορες εργασίες πέραν των καθηκόντων τους.
- Οι συχνές αλλαγές στο νομικό πλαίσιο και τις διοικητικές διαδικασίες και οι όλο και περισσότερες απαιτήσεις σε διοικητικές εργασίες που συνεπάγονται, επιτείνουν ακόμη περισσότερο το ήδη υπάρχον πρόβλημα έλλειψης τεχνικού και διοικητικού προσωπικού.
- Δεν υπάρχει η ενδεδειγμένη εκπαίδευση των υπηρετούντων υπάλληλων της Επιχείρησης, κυρίως λόγω μη ύπαρξης σχετικών σεμιναρίων κοντά στην έδρα της Επιχείρησης, καθώς και λόγω του γεγονότος ότι όλοι οι υπάλληλοι είναι υπερφορτωμένοι με πάρα πολλές αρμοδιότητες και παράλληλα καθήκοντα, που πρακτικά η απουσία από την εργασία τους δημιουργεί αρκετά προβλήματα.

ΙΣΧΥΡΑ ΣΗΜΕΙΑ
<p>➔ Στην Τεχνική Υπηρεσία και στη Διοικητική & Οικονομική Υπηρεσία οι θέσεις των Προϊσταμένων έχουν στελεχωθεί από άτομα που διαθέτουν τα κατάλληλα προσόντα, σύμφωνα με τον υφιστάμενο Ο.Ε.Υ.</p> <p>➔ Υπερβάλλον ζήλος των υπαλλήλων που στελεχώνουν την Επιχείρηση.</p> <p>➔ Οι κλάδοι και οι ειδικότητες καθώς και τα προσόντα του υπάρχοντος προσωπικού της Δ.Ε.Υ.Α.Σ., αντιστοιχούν στις απαιτήσεις των λειτουργιών της και του εγκεκριμένου Ο.Ε.Υ., παρόλο που υπάρχουν ορισμένες ειδικότητες που προβλέπονται στον Ο.Ε.Υ. και οι οποίες δεν έχουν καλυφθεί.</p> <p>➔ Το προσωπικό που στελεχώνει τόσο την Τεχνική Υπηρεσία, όσο και τη Διοικητική & Οικονομική Υπηρεσία, καθώς και τα αντίστοιχα τμήματα και γραφεία έχει μεγάλη εμπειρία και παρά τις ελλείψεις που υπάρχουν, καταφέρνει αποτελεσματικά να ανταποκρίνεται σε αρκετά μεγάλο βαθμό στις απαιτήσεις της υπηρεσίας και του τμήματος που υπηρετεί.</p> <p>➔ Η συνεργασία τόσο μεταξύ των υπηρεσιών της Επιχείρησης, όσο και μεταξύ των υπηρεσιών του Δήμου, είναι πολύ καλή, υπάρχει αμοιβαία κατανόηση, συνεργασία και αλληλοκάλυψη, και ικανοποιητική επίτευξη συντονισμού για την επίλυση των διαφόρων προβλημάτων που καθημερινά απασχολούν την Επιχείρηση.</p> <p>➔ Η κατανομή του υπάρχοντος προσωπικού τόσο της Τεχνικής Υπηρεσίας, όσο και της Διοικητικής & Οικονομικής Υπηρεσίας στα διάφορα τμήματα και γραφεία είναι η πλέον ενδεδειγμένη, αλλά χρειάζεται ενίσχυση της στελέχωσής τους με επιπλέον προσωπικό.</p>

2.3.3 Κρίσιμα ζητήματα εσωτερικής λειτουργίας

Αυτοτελές Τμήμα (Πολεοδομίας) Υπηρεσίας Δόμησης
<p>☒ Στελέχωση με επιπλέον προσωπικό συγκεκριμένων ειδικοτήτων.</p> <p>☒ Προμήθεια οχήματος για τις μετακινήσεις του προσωπικού.</p> <p>☒ Βελτίωση συνθηκών φύλαξης του αρχείου.</p> <p>☒ Ψηφιοποίηση, τουλάχιστον μέρους, του υφιστάμενου έντυπου αρχείου της υπηρεσίας.</p>
Αυτοτελές Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Πολιτισμού
<p>☒ Εύρεση κατάλληλου χώρου στέγασης του τμήματος.</p> <p>☒ Άμεση ανάγκη πρόσληψης τουλάχιστον ενός (01) ΤΕ Κοινωνικού Λειτουργού και ενός (01) διοικητικού υπάλληλου.</p> <p>☒ Προμήθεια συσκευής Fax, τριών (03) καρεκλών γραφείου, ντουλάπας για φύλαξη και αρχειοθέτηση φακέλων και συντήρηση τριών (03) Η/Υ.</p>
Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών
<p>☒ Εξεύρεση νέου κτηρίου που να έχει τη δυνατότητα να φιλοξενήσει όλες τις δημοτικές υπηρεσίες, προκειμένου να υπάρξει καλύτερη συνεργασία και συντονισμός μεταξύ τους ή βελτίωση του υφιστάμενου κτιρίου.</p> <p>☒ Εκπαίδευση και κατάρτιση των προϊσταμένων όλων των βαθμίδων πάνω σε θέματα διοίκησης, συνεργασίας, αντιμετώπισης προβλημάτων και διαχείρισης κρίσεων.</p> <p>☒ Πρόσληψη ενός Γενικού Διευθυντή ή ενός Γενικού Γραμματέα, έμπειρου σε θέματα διοίκησης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης για τον καλύτερο συντονισμό των Διευθύνσεων και των Αυτοτελών Τμημάτων και τη συνεργασία μεταξύ τους.</p> <p>☒ Διαρκής επιμόρφωση του προσωπικού.</p>

<ul style="list-style-type: none"> ☒ Άμεση επίλυση του ζητήματος της απομαγνητοφώνησης των Πρακτικών του Δ.Σ., προκειμένου να υπάρξει εναρμόνιση με τη νομοθεσία. ☒ Αναβάθμιση δομής και περιεχομένου της Ιστοσελίδας και του Δήμου. ☒ Εκσυγχρονισμός της λειτουργίας του τηλεφωνικού κέντρου του Δήμου. ☒ Βελτίωση της εξυπηρέτησης των πολιτών μέσω της ανάπτυξης των κατάλληλων λογισμικών και εφαρμογών-Βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.
Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών
<ul style="list-style-type: none"> ☒ Βελτίωση των κτιριακών εγκαταστάσεων προκειμένου να εξασφαλιστεί η ομαλή λειτουργία των υπηρεσιών του δήμου, την εξυπηρέτηση των πολιτών και τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας των υπαλλήλων. Στο πλαίσιο αυτό, να εξεταστεί η δυνατότητα μεταστέγασης της Διοικητικής και Οικονομικής Υπηρεσίας και των αυτοτελών γραφείων σε νέο, κατάλληλο κτίριο. ☒ Διαρκής εκπαίδευση των στελεχών και της διοίκησης του δήμου για την παρακολούθηση των συνεχών αλλαγών στη Νομοθεσία και την αντιμετώπιση των ζητημάτων που συνεχώς προκύπτουν. ☒ Τροποποίηση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας με τη δημιουργία ανεξάρτητου Τμήματος Προμηθειών ή ακόμα και την προσάρτηση του γραφείου Προμηθειών στο Τμήμα Προϋπολογισμού. ☒ Καλύτερη αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας με γνώμονα την αύξηση των εσόδων του δήμου.
Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Πρασίνου
<ul style="list-style-type: none"> ☒ Σε περίπτωση που ο δήμος αναλάβει τη διαχείριση του ΧΥΤΑ Σητείας θα υπάρξει ανάγκη για επιπλέον προσωπικό. ☒ Επαρκής στελέχωση με υπαλλήλους κατάλληλων προσόντων που θα ασχολούνται αποκλειστικά με τις υποχρεώσεις της Δ/σης Περιβάλλοντος και Πρασίνου.
Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών
<ul style="list-style-type: none"> ☒ Άμεση κάλυψη των άκρως απαραίτητων ειδικοτήτων για την εύρυθμη λειτουργία της Υπηρεσίας, ενόψει και της συνταξιοδότησης έμπειρων στελεχών.
Δημοτικός Οργανισμός Κοινωνικοπολιτιστικής Ανάπτυξης Σητείας (ΔΟΚΑΣ)
<ul style="list-style-type: none"> ☒ Άμεση μεταστέγαση των υπηρεσιών του ΔΟΚΑΣ για λόγους ασφάλειας υπαλλήλων και πολιτών και ενίσχυση του υλικοτεχνικού εξοπλισμού. ☒ Άμεση στελέχωση του Αυτοτελούς Γραφείου Διοίκησης Επικοινωνίας και Δημοσίων Σχέσεων, του Αυτοτελούς Γραφείου Προγραμματισμού και Οργάνωσης, της Διεύθυνσης Υπηρεσιών, του Τμήματος Υπηρεσιών Υποστήριξης και του Τμήματος Κοινωνικής Προστασίας Αλληλεγγύης και Παιδείας. ☒ Επιπλέον επιμόρφωσή του προσωπικού ώστε να μπορέσουν να παρακολουθήσουν τις συχνές αλλαγές στη νομοθεσία και στον τρόπο λειτουργίας των υπηρεσιών.
Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης Σητείας (ΔΕΥΑΣ)
<ul style="list-style-type: none"> ☒ Άμεση ενίσχυσή της Επιχείρησης σε τεχνικό και διοικητικό προσωπικό (συνολικά 13 στελέχη), με κάλυψη των αντίστοιχων θέσεων που προβλέπονται στον εγκεκριμένο Ο.Ε.Υ. Η τυχόν εσωτερική μετακίνηση προσωπικού μεταξύ των τμημάτων και των γραφείων δεν θα καλύψει τις ανάγκες της Επιχείρησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3**ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2014-2019****3.1 Το ευρύτερο πλαίσιο χάραξης της Στρατηγικής**

Η στρατηγική, γενικά, αναφέρεται στον καθορισμό των βασικών μακροχρόνιων στόχων και σκοπών ενός οργανισμού, στην υιοθέτηση μιας σειράς πράξεων και στον προσδιορισμό των αναγκαίων μέσων και πόρων για την πραγματοποίηση αυτών των σκοπών. Η στρατηγική λαμβάνει υπόψη τις συνθήκες που επικρατούν στο εξωτερικό και εσωτερικό περιβάλλον του οργανισμού πριν καθορίσει την αποστολή του, του αντικειμενικούς στόχους, τις στρατηγικές του επιλογές και τον τρόπο υλοποίησης και αξιολόγησης αυτών.

Στο πλαίσιο αυτό και σε ότι αφορά τη χάραξη της στρατηγικής του Δήμου Σητείας για την περίοδο 2014-2019 απαιτείται μια συνθετική προσέγγιση, η οποία θα λαμβάνει υπόψη μια σειρά από δεδομένα κυρίως όπως:

- τις προγραμματικές θέσεις της νέας Δημοτικής Αρχής,
- τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τα συγκριτικά πλεονεκτήματα του Δήμου Σητείας,
- την τρέχουσα κοινωνικοοικονομική συγκυρία όπως διαγράφεται σε τοπικό και εθνικό επίπεδο και τις επιπτώσεις στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και
- τις επικρατούσες τάσεις και κατευθύνσεις του αναπτυξιακού σχεδιασμού και το χρηματοδοτικό πλαίσιο της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου (2014-2020).

Ειδικότερα:

A. Οι προγραμματικές θέσεις της νέας Δημοτικής Αρχής

Οι προγραμματικές θέσεις της νέας Δημοτικής Αρχής περιλαμβάνουν συγκεκριμένους στόχους και προτάσεις σε δώδεκα (12) τομείς που υπογραμμίζουν τη γενικότερη στόχευση για τη νέα δημοτική περίοδο:

Τομέας	Γενικοί Στόχοι
Τουρισμός	Ποιοτικός τουριστικός προορισμός με διατήρηση της αειφορίας
Υγεία-Πρόνοια-Κοινωνικές Δομές	Αποτελεσματική ιατρική περίθαλψη, Φροντίδα ευπαθών πληθυσμιακών ομάδων
Παιδεία	Σωστή εκπαίδευση των παιδιών, Επιμόρφωση ενηλίκων

Υποδομές-Περιβάλλον-Χωροταξικός Σχεδιασμός	Ανάπτυξη των υποδομών, Σωστός χωροταξικός σχεδιασμός, Προστασία του περιβάλλοντος
Πολιτισμός	Πολιτισμός, ιστορική κληρονομιά, παράδοσή, ήθη και έθιμα του τόπου ως πολύτιμο εργαλείο και ουσιαστικό μοχλό ανάπτυξης
Ο Δήμος στην Υπηρεσία του Πολίτη	Επιπλέον ενίσχυση των μηχανισμών και θεσμών για τη διαφάνεια, λογοδοσία, συμμετοχική και αποτελεσματική διοίκηση
Δευτερογενής Παραγωγή & Επιχειρηματικότητα	Προστασία, ανάδειξη και προώθηση της τοπικής παραγωγής
Πρωτογενής Τομέας	Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των τοπικών προϊόντων
Κοινωνία της Πληροφορίας & Ευρωπαϊκά Προγράμματα	Ουσιαστικό εργαλείο για ανοιχτή και αποτελεσματική διακυβέρνηση και παροχή βελτιωμένων υπηρεσιών στον πολίτη.
Εθελοντισμός	Κοινωνική αλληλεγγύη, Ενεργός συμμετοχή και συνύπαρξη
Νέα Γενιά & Αθλητισμός	Ενεργοποίησή των νέων μέσα από συλλογικές δράσεις όπως ο αθλητισμός
Καθημερινότητα – Ποιότητα Ζωής	Διευκόλυνση της καθημερινότητας Βελτίωση της ποιότητας ζωής

Β. Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τα συγκριτικά πλεονεκτήματα του Δήμου Σητείας

Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τα συγκριτικά πλεονεκτήματα του δήμου αναλύθηκαν εκτενώς στο Κεφάλαιο 1 και προκύπτουν κυρίως από το ανάγλυφο και το φυσικό πλούτο της περιοχής, τις κλιματολογικές συνθήκες, την αγροτική παραγωγή και την ιδιαίτερη πολιτιστική και ιστορική ταυτότητα που διαθέτει η Σητεία και η ευρύτερη περιοχή της.

Γ. Η τρέχουσα κοινωνικοοικονομική συγκυρία όπως διαγράφεται σε τοπικό και εθνικό επίπεδο και οι επιπτώσεις στην Τοπική Αυτοδιοίκηση

Η ελληνική οικονομία εξακολουθεί να βρίσκεται σε βαθιά ύφεση από το 2009 με την ανεργία να αγγίζει το 26,1% το τελευταίο τρίμηνο του 2014, από 27,8% που ήταν την αντίστοιχη περίοδο του 2013.⁴⁴ Ειδικά για την Περιφέρεια Κρήτης η ανεργία έκλεισε το 2014 στο 25,3% από 25,8% στο τέλος του 2013. Σε ότι αφορά την απασχόληση, παρά την αύξηση κατά 1,7% το τρίτο τρίμηνο του 2014, σε σχέση με το προηγούμενο, η Ελλάδα καταγράφει τη μεγαλύτερη μείωση από το 2008 ως το δεύτερο τρίμηνο του 2014 στην ΕΕ, κατά 13,7 ποσοστιαίες μονάδες. Σύμφωνα με σχετική έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η Ελλάδα μαζί με την Κύπρο καταγράφουν ιστορικά υψηλά επίπεδα

⁴⁴ ΕΛΣΤΑΤ. Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Δ' Τρίμηνο 2014,

μακροχρόνιας ανεργίας, τα οποία συνεχίζουν να αυξάνονται στις δύο χώρες, αλλά και στην Ιταλία. Ειδικότερα, η Ελλάδα κατατάσσεται πρώτη στην Ε.Ε. σε ποσοστά μακροχρόνιας ανεργίας, καθώς το 74,4% των ανέργων είναι μακροχρόνια άνεργοι, γεγονός που αναδεικνύεται σε μείζον ζήτημα. Σύμφωνα με την ίδια έκθεση το εισόδημα των νοικοκυριών στην Ελλάδα συνεχίζει να μειώνεται. Η κατάσταση σε ότι αφορά την ανεργία αναμένεται να διατηρηθεί στα ίδια περίπου επίπεδα και το 2015, με τους διεθνείς οργανισμούς να κάνουν λόγο για μια «*διαρκή κρίση απασχολησιμότητας*». Ακόμη πιο δυσοίωνη είναι η πρόβλεψη της ΓΣΕΕ που εκτιμά την ανεργία μεταξύ 22% με 23%, έως και το 2020, θεωρώντας ότι δύσκολα θα διαμορφωθεί κάτω από το 17% μέχρι το 2026, ακόμη και με το πλέον αισιόδοξο σενάριο ετήσιας αύξησης του ΑΕΠ κατά 3,5% με 4% (50.000 νέες θέσεις εργασίας τον χρόνο).⁴⁵ Σύμφωνα με τον ΙΟΒΕ (Μάρτιος 2015) καταγράφεται σχετική ενίσχυση της απαισιοδοξίας για την πορεία της οικονομίας σχεδόν σε όλους τους τομείς και ιδιαίτερα στις Υπηρεσίες και στις Κατασκευές, ενώ η καταναλωτική εμπιστοσύνη συνεχίζει και αυτή να επιδεινώνεται. Η ανάκαμψη των δυσμενών προβλέψεων μπορεί να αποδοθεί στις συνθήκες πιστωτικής στενότητας και στην παρατεταμένη υψηλή αβεβαιότητα για τη γενική πορεία της οικονομίας.⁴⁶ Την ίδια ώρα, σύμφωνα με την έκθεση του Γραφείου Προϋπολογισμού του Κράτους (ΓΠΚ) της Βουλής, ο πληθυσμός της Ελλάδας που ζούσε υπό το καθεστώς φτώχειας, ή υπό την απειλή της φτώχειας λόγω υλικών στερήσεων και ανεργίας το 2013 ανήλθε στα 6,3 εκατομμύρια άτομα.⁴⁷ Η έκθεση επισημαίνει επίσης πως η Ελλάδα σύμφωνα με την Eurostat βρίσκεται στη χειρότερη θέση στην Ε.Ε. των 28 χωρών, όσον αφορά τον κίνδυνο φτώχειας, ενώ συγκαταλέγεται στην ομάδα των χωρών με τη μεγαλύτερη φτώχεια (23,1%) και προηγείται της Ισπανίας, της Ρουμανίας και της Βουλγαρίας.

Από τους άμεσους αποδέκτες της οικονομικής κατάστασης της χώρας είναι και η **Τοπική Αυτοδιοίκηση**, η οποία τα τελευταία χρόνια υφίσταται μια δραματική μείωση των εσόδων της που προέρχεται από την πρωτόγνωρη περικοπή των κρατικών επιχορηγήσεων σε ποσοστό ως και 65%, αλλά και από τη μείωση των ιδίων εσόδων της λόγω του περιορισμού της φοροδοτικής ικανότητας των πολιτών. Δραματική είναι όμως και η μείωση του προσωπικού σε όλους τους δήμους της χώρας λόγω συνταξιοδοτήσεων, μεταθέσεων κλπ., ενώ έχει επιβληθεί και περιορισμός νέων προσλήψεων. Την ίδια στιγμή οι δήμοι, ως οι φορείς εκείνοι που βρίσκονται πλησιέστερα στον πολίτη, και με δεδομένη την αδυναμία του εθνικού συστήματος πρόνοιας, καλούνται να αυξήσουν τις δαπάνες τους για κοινωνική πρόνοια και υποστήριξη, λόγω των οικονομικών πιέσεων που υφίστανται τα νοικοκυριά και οι αδύναμες κοινωνικές ομάδες. Η συγκεκριμένη αναγκαιότητα θα διατηρηθεί και στο μέλλον, καθώς το ποσοστό του πληθυσμού που είναι άνω των 65 ετών διατηρεί την ανοδική του

⁴⁵ Εφημερίδα *Ναυτεμπορική*, Κομισιόν: Η Ελλάδα πρώτη σε ποσοστά μακροχρόνιας ανεργίας, 8 Ιανουαρίου 2015 και Εφημερίδα *Καθημερινή*, Εφιαλτικά υψηλά παραμένει το ποσοστό της ανεργίας, 4 Ιανουαρίου 2015.

⁴⁶ ΙΟΒΕ, Αποτελέσματα Ερευνών Οικονομικής Συγκυρίας, Μάρτιος 2015

⁴⁷ Βουλή των Ελλήνων, Γραφείου Προϋπολογισμού του Κράτους, Έκθεση: ««Πολιτικές Ελάχιστου Εισοδήματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στην Ελλάδα: Μία συγκριτική ανάλυση».

πορεία. Ταυτόχρονα, διαπιστώνεται μια έντονη αντίφαση καθώς οι δήμοι εξαναγκάζονται να τακτοποιήσουν τα οικονομικά τους και να υποβάλλουν ισοσκελισμένους προϋπολογισμούς, μπαίνοντας σε καθεστώς επιτήρησης (βλ. Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των ΟΤΑ) όσοι εξ αυτών αδυνατούν να το πράξουν. Μέσα σε αυτές τις συνθήκες, οι όποιες δυνατότητες υπάρχουν για τους δήμους της χώρας προκειμένου να ασκήσουν κοινωνική πολιτική αλλά και να επενδύσουν σε υποδομές, προέρχεται κυρίως, αν όχι αποκλειστικά, από ευρωπαϊκές χρηματοδοτήσεις. Συνεπώς, οι δήμοι είναι αναγκασμένοι, από τις σημερινές συνθήκες να αναζητήσουν εναλλακτικές ή συμπληρωματικές λύσεις χρηματοδότησης, προκειμένου να ασκήσουν τον αναπτυξιακό τους ρόλο.

Δ. Οι επικρατούσες τάσεις και κατευθύνσεις του αναπτυξιακού σχεδιασμού και το χρηματοδοτικό πλαίσιο της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου (2014-2020)

Για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης και τη δημιουργία μιας νέας προοπτικής ανάπτυξης στην Ευρώπη, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε το 2010 τη **Στρατηγική «Ευρώπη 2020»** που στόχο έχει να μετατρέψει την επόμενη δεκαετία την ΕΕ σε μια **έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς οικονομία**. Σύμφωνα με την Επιτροπή, αυτές οι τρεις αλληλοσυμπληρούμενες προτεραιότητες θα βοηθήσουν την ΕΕ και τα κράτη μέλη να επιτύχουν υψηλά επίπεδα απασχόλησης, παραγωγικότητας και κοινωνικής συνοχής. Η στρατηγική επικεντρώνεται σε πέντε φιλόδοξους στόχους στους τομείς της **απασχόλησης, της έρευνας και ανάπτυξης, του κλίματος/της ενέργειας της εκπαίδευσης και της μείωσης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού**. Τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ) αποτελούν τα βασικά χρηματοδοτικά εργαλεία για την επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής.

Σε εθνικό επίπεδο, το **Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης (ΕΣΠΑ 2014-2020)** αναδεικνύεται στο κεντρικό αναπτυξιακό πλαίσιο για την επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Το ΕΣΠΑ καθορίζει το αναπτυξιακό όραμα της χώρας για την επόμενη περίοδο 2014-2020 που αναφέρεται **«στην αναγέννηση της ελληνικής οικονομίας με ανάταξη και αναβάθμιση του παραγωγικού και κοινωνικού ιστού της χώρας και τη δημιουργία και διατήρηση βιώσιμων θέσεων απασχόλησης, έχοντας ως αιχμή την εξωστρεφή, καινοτόμο και ανταγωνιστική επιχειρηματικότητα και γνώμονα την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και της αρχές της αειφόρου ανάπτυξης»**.

Για την επίτευξη του αναπτυξιακού οράματος επιλέγονται στο πλαίσιο της στρατηγικής οι ακόλουθες πέντε (5) χρηματοδοτικές προτεραιότητες με συγκέντρωση των πόρων σε επιλεγμένους θεματικούς στόχους και επενδυτικές προτεραιότητες, σύμφωνα με τους Κανονισμούς των Διαρθρωτικών Ταμείων:

- 1) Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων (ιδιαίτερα των ΜΜΕ), μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα, με αιχμή την καινοτομία και αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας.
- 2) Ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού – ενεργός κοινωνική ενσωμάτωση
- 3) Προστασία του περιβάλλοντος – μετάβαση σε μία οικονομία φιλική στο περιβάλλον
- 4) Ανάπτυξη – εκσυγχρονισμός – συμπλήρωση υποδομών για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη
- 5) Βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Στη νέα προγραμματική περίοδο εισάγετε μια νέα προσέγγιση αναπτυξιακού σχεδιασμού που εξυπηρετεί τη χωρική διάσταση της ανάπτυξης και αναφέρεται στην «**Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη**», με σκοπό την αντιμετώπιση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων που διαρκώς εντείνονται σε αντίθεση με τις διαπεριφερειακές ανισότητες που φαίνεται να περιορίζονται. Η συγκεκριμένη προσέγγιση επικεντρώνεται στην αντιμετώπιση των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων στο ορισμένο χωρικό (ενδοπεριφερειακό) επίπεδο, ήτοι **σε αστικές, αγροτικές, παράκτιες και θαλάσσιες περιοχές**, εκεί δηλαδή όπου εκδηλώνονται οι ανισότητες, δρουν οι μακροπρόθεσμοι παράγοντες δημιουργίας τους και υπάρχει το ενδογενές δυναμικό για την αντιστροφή τους.

Τα τρία (3) εργαλεία εφαρμογής της Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης, είναι η “*Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων*”, η “*Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση*” και η “*Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη*”, τα οποία θα αξιοποιηθούν πόρους από ένα ή περισσότερα ΕΔΕΤ.

Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (ΤΑΠΤΟΚ / CLLDs)

Η χρηματοδότηση θα γίνει προς ενιαίες **Στρατηγικές Τοπικής Ανάπτυξης** που θα εκπονήσουν και θα υλοποιήσουν ενιαίες **Τοπικές Ομάδες Δράσης**, με τη συμμετοχή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, φορέων του ιδιωτικού τομέα και των λοιπών οργανώσεων, συνεταιρισμών και ομάδων μιας περιοχής. Η εφαρμογή των Στρατηγικών αφορά τρεις κατηγορίες χωρικών τύπων:

- Υποπεριφερειακές, ή και διαπεριφερειακές κατεχοχόν αγροτικές/ αλιευτικές περιοχές με ειδικά χαρακτηριστικά και προκλήσεις,
- Αστικές περιοχές με ειδικά χαρακτηριστικά και προκλήσεις,
- Περιοχές όπου η σύνδεση αστικού κέντρου και περιμετρικού αγροτικού χώρου είναι ιδιαίτερα σημαντική ή προβληματική,

Ός κριτήρια για τον εντοπισμό των λειτουργικών περιοχών τίθενται στις αστικές και περιφερειακές περιοχές, η ύπαρξη συγκέντρωσης ανεργίας, φτώχειας και ομάδων-στόχου, περιβαλλοντικών, δημογραφικών και φυσικών προκλήσεων, σαφώς διακριτής ζώνης παραγωγικής αποδιάθρωσης ή ασύμβατων χρήσεων. Στις αγροτικές και αλιευτικές περιοχές τα κριτήρια θα εξειδικευτούν στο πλαίσιο του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 και του Ε.Π. Αλιείας 2014-2020.

Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις (ΟΧΕ / ITIs)

Η εφαρμογή τους θα γίνει σε τρεις κατηγορίες χωρικών τύπων:

- Υποπεριφερειακές περιοχές με ειδικά χαρακτηριστικά και προκλήσεις, όπου την πρωτοβουλία του σχεδιασμού αναλαμβάνει η Περιφέρεια,
- Δια-περιφερειακές περιοχές με ομοιογενή χαρακτηριστικά και κοινές προκλήσεις, αλλά και προβλήματα που απαντώνται στις μειονεκτικές γεωγραφικές περιοχές του ελληνικού χώρου, όπου το σχεδιασμό αναλαμβάνει κεντρικός φορέας ή διαπεριφερειακό συντονιστικό όργανο,
- Περιοχές επιρροής τομεακών παρεμβάσεων και δράσεων που όμως εντάσσονται σε ολοκληρωμένη τοπική στρατηγική/ σχέδιο, όπου το σχεδιασμό αναλαμβάνει κεντρικός φορέας, ιδιαίτερα αν αυτές ορίζονται συγκεκριμένα στα Περιφερειακά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης ή σε τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα.

Οι "ΟΧΕ" θα χρηματοδοτηθούν μέσω των ΠΕΠ και μέσω πόρων που θα διαθέσουν στις Περιφέρειες – ενδεικτικά και όχι αποκλειστικά- τα Επιχειρησιακά Προγράμματα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία».

Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη (ΒΑΑ)

Για την επιλογή των περιοχών εφαρμογής, προκρίνονται, κατ' αρχάς, οι παρακάτω κατηγορίες περιοχών:

- Περιοχές εφαρμογής Ρυθμιστικού Σχεδίου ή περιοχές που έχουν προσδιοριστεί ως περιοχές παρεμβάσεων αστικής ανασυγκρότησης στα Περιφερειακά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης, στα Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια ή σε Σχέδια Ολοκληρωμένης Αστικής Παρέμβασης, κατά την κείμενη ελληνική νομοθεσία.
- Ορίζονται με βάση τα όρια Δημοτικής Ενότητας ή όρια Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου ή Ρυθμιστικού Σχεδίου και ο πληθυσμός τους ξεπερνά τους 10.000 κατοίκους .
- Αντιμετωπίζουν έντονες προκλήσεις: οικονομικές/ περιβαλλοντικές/ κλιματικής αλλαγής/ δημογραφικές/ λειτουργικής οργάνωσης της πόλης.
- Περιλαμβάνουν ζώνες αποβιομηχάνισης, περιοχές που περισσότερο δοκιμάζονται από την οικονομική κρίση με τα συνακόλουθα φαινόμενα αστικής φτώχειας και υψηλών ποσοστών ανεργίας και κοινωνικού αποκλεισμού, ή περιοχές αλλαγών χρήσεων γης και αυθαίρετης δόμησης.

Στις περιοχές αυτές η προσέγγιση της "Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης" θα εφαρμοστεί μέσω του εργαλείου της **Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης** στη βάση **Ολοκληρωμένων Στρατηγικών Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης** που θα εκπονηθούν από τις Τοπικές Αρχές.

Ταυτόχρονα, αναδεικνύεται η έννοια της «**Έξυπνης Εξειδίκευσης**» ως ένα μέσο για την επίτευξη της έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης, στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Η έξυπνη εξειδίκευση αναφέρεται στον εντοπισμό των μοναδικών χαρακτηριστικών και μέσων κάθε χώρας και περιφέρειας, επισημαίνοντας τα συγκριτικά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα κάθε περιφέρειας, και συγκεντρώνοντας τοπικούς παράγοντες και πόρους γύρω από ένα όραμα για το μέλλον τους που άγεται από την αριστεία. Στόχος της έξυπνης εξειδίκευσης είναι να **καταστεί η**

καινοτομία μια προτεραιότητα για όλες τις περιφέρειες. Σε ότι αφορά την **Περιφέρεια Κρήτης** έχουν εντοπιστεί τέσσερα συμπλέγματα τομέων/κλάδων, τα οποία μπορούν να αποτελέσουν προτεραιότητες της Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης για την Κρήτη.

Αυτά είναι:

- i. **Το αγροδιατροφικό σύμπλεγμα:** Βασική επιδίωξη αποτελεί η ανασυγκρότηση του αγροδιατροφικού συμπλέγματος με προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, ανάδειξη της αξίας της Κρητικής διατροφής και ενδυνάμωση των εξαγωγικών κλάδων.
- ii. **Το πολιτιστικό - τουριστικό σύμπλεγμα:** Κεντρικές προτεραιότητες είναι η προσέλκυση ενός καλύτερου μίγματος τουριστών με στόχο την αύξηση της δαπάνης ανά επίσκεψη, η αύξηση της τουριστικής κίνησης, η επέκταση της περιόδου καθώς και η διάχυση των τουριστών και προς άλλες περιοχές της περιφέρειας.
- iii. **Το περιβαλλοντικό σύμπλεγμα:** Οι αναπτυξιακές προτεραιότητες στον τομέα του περιβάλλοντος εστιάζονται στην έξυπνη διαχείριση υδάτων και αποβλήτων, στην ανάκτηση επαναχρησιμοποίηση των υλικών, στις βιώσιμες κατασκευές, στην εξοικονόμηση ενέργειας καθώς και στην αξιοποίηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.
- iv. **Το σύμπλεγμα της γνώσης:** Στο πλαίσιο προώθησης της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης στο σύμπλεγμα της γνώσης επιδιώκεται η δημιουργία ενός πρότυπου οικοσυστήματος Καινοτομίας, το οποίο θα λειτουργεί διαδραστικά και θα συνδέει τον ερευνητικό και εκπαιδευτικό ιστό, τη βιομηχανία, την επιχειρηματικότητα και την επενδυτική κοινότητα.⁴⁸

Ο εθνικός αναπτυξιακός σχεδιασμός της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου 2014-2020 (ΕΣΠΑ 2014-2020) θα υλοποιηθεί μέσα από 7 τομεακά και 13 περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα. Συγκεκριμένα:

Τομεακά Προγράμματα:

- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία»
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη»
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού – Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα»
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Τεχνική Βοήθεια».
- Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη»
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας».

⁴⁸ ΕΥΔ Περιφέρειας Κρήτης, Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης Περιφέρειας Κρήτης, Μάρτιος 2015.

Περιφερειακά Προγράμματα

Δεκατρία πολυτομεακά και πολυταμειακά Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ), ένα για κάθε μια από τις ελληνικές Περιφέρειες, τα οποία περιλαμβάνουν δράσεις και έργα περιφερειακής κλίμακας και χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ.

Ειδικά για την Κρήτη το **Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) Κρήτης** καθορίζει το αναπτυξιακό όραμα για το νησί που αναφέρεται σε μια «**Δυναμική και Βιώσιμη Κρήτη**». «Δυναμική» με την έννοια της ύπαρξης μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής εξόδου από την κρίση, με επενδύσεις και ενίσχυση των διασυνδέσεων και του εξαγωγικού χαρακτήρα των «Δυναμικών Τομέων: αγροδιατροφικός, πολιτισμό,- τουρισμός, περιβάλλον, οικονομία της γνώσης». «Βιώσιμη» σε όρους, οικονομικούς, περιβαλλοντικούς και κοινωνικούς. «Βιώσιμη σε όρους οικονομικούς»: επιδιώκεται διατηρήσιμη ανάπτυξη που στηρίζεται σε χαρακτηριστικά της περιφέρειας, σταθερής διαχρονικής αξίας «πολιτισμός – Κρητική διατροφή» όπου υπάρχει ισχυρό υπόβαθρο για την ενίσχυση της εξωστρέφειας και της αυξημένης ανταγωνιστικότητας. «Βιώσιμη σε όρους περιβαλλοντικούς»: προστασία και ανάδειξη των φυσικών και πολιτιστικών πόρων. «Βιώσιμη σε όρους κοινωνικούς»: ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς με παράλληλη αντιμετώπιση των φαινομένων φτώχειας και ενίσχυση των ασθενέστερων κοινωνικών ομάδων. Το ΠΕΠ Κρήτης Κρήτης δομείται σε 7 Άξονες προτεραιότητας ως εξής:

- A.Π. 1 (ΕΤΠΑ): Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας της Κρήτης.
- A.Π. 2 (ΕΤΠΑ): Βιώσιμη Ανάπτυξη με αναβάθμιση του περιβάλλοντος και αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην Κρήτη.
- A.Π. 3 (ΕΤΠΑ): Ενίσχυση της εκπαίδευσης και κοινωνικής συνοχής στην Κρήτη.
- A.Π. 4 (ΕΚΤ): Προώθηση της απασχόλησης και προσαρμογή των εργαζομένων στις αλλαγές.
- A. Π. 5 (ΕΚΤ) : Προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας στην Κρήτη.
- A.Π. 6: Τεχνική Βοήθεια ΕΤΠΑ
- A.Π. 7: Τεχνική Βοήθεια ΕΚΤ

Προγράμματα εδαφικής συνεργασίας

Στην προγραμματική περίοδο 2014-2020 θα συνεχιστεί η υλοποίηση πολυμερών προγραμμάτων εδαφικής συνεργασίας που διακρίνονται σε διακρατικά, διασυνοριακά και διμερή διασυνοριακά προγράμματα. Ενδεικτικά αναφέρονται τα προγράμματα: ΑΔΡΙΑΤΙΚΗΣ – ΙΟΝΙΟΥ (Διακρατικό), MED (Διακρατικό), BALKAN MEDITERRANEAN (διακρατικό), Ελλάδα-Κύπρος (διμερές διασυνοριακό πρόγραμμα) καθώς και το INTERREG EUROPE (διαπεριφερειακό).

Τέλος, ο αναπτυξιακός σχεδιασμός, σε οποιοδήποτε επίπεδο σχεδιάζεται, θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη και ουσιαστικά να συμβαδίζει με τον αντίστοιχο εθνικό (γενικό ή ειδικό) περιφερειακό και τοπικό χωροταξικό σχεδιασμό. Για την περίπτωση του Δήμου Σητείας θα πρέπει να ληφθεί υπόψη

κατ' ελάχιστον το **Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της Περιφέρειας Κρήτης**, το οποίο βρίσκεται σε φάση αναθεώρησης (Μάρτιος 2015). Το εν λόγω πλαίσιο προτείνει μια σειρά από στρατηγικές επιλογές προτεραιότητας, μεταξύ των οποίων:

- ☑ **Ολοκλήρωση της υλοποίησης των διευρωπαϊκών υποδομών μεταφορών** και εμπλουτισμός του συστήματος με τις απαραίτητες νέες στρατηγικού χαρακτήρα υποδομές.
- ☑ **Αλλαγή του προτύπου κατανάλωσης του χώρου και εμπλουτισμό των πόλεων** της Κρήτης με λειτουργίες ευρύτερης εμβέλειας για την αναβάθμισή τους και την εξειδίκευση του ευρωπαϊκού και διαπεριφερειακού ρόλου τους.
- ☑ **Ενίσχυση του γεωργοπεριβαλλοντικού αγροτοδιατροφικού τομέα**, ως δυναμικού αναπτυξιακού κλάδου της Περιφέρειας με υπερτοπικό χαρακτήρα.
- ☑ **Προώθηση καινοτομικών πρωτοβουλιών στον τομέα του τουρισμού** και μετάβαση από ένα αδιαφοροποίητο και μονοθεματικό τουρισμό σε έναν ποιοτικό, διαφοροποιημένο και πολυθεματικό τουρισμό.
- ☑ **Παράλληλη ανάπτυξη των δύο συνεργαζομένων τομέων του τουρισμού και της γεωργίας**, με κατάλληλα μέτρα χωροταξικής και περιβαλλοντικής πολιτικής.
- ☑ **Ελεγχόμενη ανάπτυξη επιδεικτικών πλωτικών και παραγωγικών εφαρμογών ΑΠΕ στην Κρήτη.**

Σε ότι αφορά το **ρόλο των πόλεων της Κρήτης** το αναθεωρημένο ΠΠΧΣΑΑ Κρήτης επιβεβαιώνει το στόχο για **ισόρροπη - πολυκεντρική ανάπτυξη και εταιρική σχέση πόλεων - υπαίθρου**, με την προώθηση νέων μορφών συμπράξεων και χωρικής διακυβέρνησης (Σχέδιο Ανάπτυξης του Κοινοτικού Χώρου 1999). Ειδικά για τα μικρότερα αστικά κέντρα (σ.σ. όπως η Σητεία) προτείνεται η δημιουργία συναφών υποστηρικτικών υποδομών εμβέλειας, ώστε να υποστηρίζεται η συνεργασία των πόλεων και της υπαίθρου, με δημιουργία πλεγμάτων, τα οποία σκοπό έχουν να καθιστούν τον χώρο συνολικά ελκυστικό. Γενικά, σύμφωνα με το αναθεωρημένο ΠΠΧΣΑΑ Κρήτης συμπληρώνεται και εξειδικεύεται εκ νέου ο ρόλος των πόλεων σε προοπτική δεκαπενταετίας, με άξονες αναφοράς **την έρευνα και τεχνολογία, τον πολιτισμό, την παραγωγή και πιστοποίηση γεωργοπεριβαλλοντικών προϊόντων, το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον, τον ποιοτικό τουρισμό**. Ειδικά για τη Σητεία προτείνονται τα εξής:

Πρωτεύων πόλος περιφερειακής εμβέλειας, κέντρο έρευνας των συνθηκών φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος στη λεκάνη της νοτιοανατολικής Μεσογείου. Η πόλη έχει σαφή αναφορά στις ανατολικές ακτές του νησιού, στις περιοχές των οποίων διατηρείται ακόμη η μνήμη του «άθικτου» φυσικού και του πλούσιου πολιτιστικού περιβάλλοντος, ιδιαίτερα στον αρχαιολογικό τομέα και έχει ήδη αναπτύξει συνεργασία η οποία πρέπει να ενισχυθεί και να διευρυνθεί, τόσο με τον τομέα Φυσικού Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Κρήτης, όσο και με το Ινστιτούτο

Μεσογειακών Σπουδών του ΙΤΕ. Εδώ είναι δυνατό να χωροθετηθεί, σε μόνιμη λειτουργία, Ερευνητικό Ινστιτούτο / παράρτημα του ΙΤΕ, το οποίο θα συνεργάζεται με τα αντίστοιχα πανεπιστημιακά και ερευνητικά κέντρα του Ηρακλείου και του Ρεθύμνου. Το τμήμα Διατροφής και Διαιτολογίας του ΤΕΙ Κρήτης, που δημιουργήθηκε εδώ, είναι απόλυτα συμβατό με τους στόχους ποιότητας πολιτιστικού περιεχομένου (κρητική διατροφή και κουζίνα) που έχουν τεθεί για την πόλη και την περιοχή της.⁴⁹

3.2 Το αναπτυξιακό όραμα, η αποστολή και οι στρατηγικοί στόχοι του Δήμου Σητείας

Το ΟΡΑΜΑ είναι ένα σύνολο προσδοκιών και πεποιθήσεων που αφορούν στο σκοπό και στις αξίες ενός Οργανισμού (εν προκειμένω ενός δήμου) προσδιορίζοντας με αυτόν τον τρόπο τη μελλοντική κατεύθυνση στην οποία θα κινηθεί ο Οργανισμός. Πρόκειται για μια έννοια προσανατολισμού σε σχέση με το τι προσπαθεί να πετύχει αλλά και που επιδιώκει να φτάσει σε συγκεκριμένο χρονικό ορίζοντα. Το όραμα αποτελεί σημαντικό παράγοντα συνεχούς ενεργοποίησης του συνόλου του Οργανισμού, του οποίου τη μελλοντική δομή και λειτουργία καθορίζει. Η διατύπωση του οράματος οφείλει να συνδέει τη σημερινή πραγματικότητα με τις μελλοντικές επιδιώξεις, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τις πραγματικές δυνατότητες του Οργανισμού, καθώς και τις κατευθύνσεις /τάσεις σε τοπικό και ευρύτερο επίπεδο.⁵⁰ Συνεκτιμώντας τα παραπάνω, το **όραμα του Δήμου Σητείας** για την περίοδο 2014-2019 διατυπώνεται ως εξής:

Σητεία, Δήμος Πύλη-Πόλος-Προορισμός

Ειδικότερα, η πόλη της Σητείας, η οποία συγκεντρώνει τις κύριες διοικητικές, κοινωνικές και οικονομικές λειτουργίες, παραμένει το κύριο πληθυσμιακό και αναπτυξιακό κέντρο του Δήμου. Ωστόσο, δε μπορεί να παραγνωρισθεί και ο ρόλος άλλων οικιστικών κέντρων περιφερειακής εμβέλειας, όπως το Παλαίκαστρο, η Ζάκρος, ο Μακρύς Γυαλός, η Σκοπή και η Ζήρος, ειδικά αν λάβει κανείς υπόψη τη νέα τάση που διαμορφώνεται τα τελευταία χρόνια και η οποία αναφέρεται στην **ισόρροπη και αειφόρο ανάπτυξη ανάμεσα στις πόλεις και στην ύπαιθρο**, μέσω της αξιοποίησης των **τοπικών πλεονεκτημάτων** και της ενεργοποίησης του **ενδογενούς δυναμικού** των περιοχών με πρωτοβουλία της ίδιας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Πρόκειται για ένα πρότυπο χωρικής ανάπτυξης που επικρατεί διεθνώς και το οποίο θέλει τα αστικά κέντρα να παραμένουν ο κύριος μοχλός για την ανάπτυξη, τη γνώση και τη δημιουργία, την καινοτομία και την απασχόληση, με την ύπαιθρο όμως

⁴⁹ ΥΠΕΚΑ, ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ, ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΚΑΙ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ, Β ΦΑΣΗ - ΣΤΑΔΙΟ Β1 ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΚΑΙ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΜΕΝΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ, ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2014

⁵⁰ Υπουργείο Εσωτερικών, Εγκύκλιος με αριθμ. πρωτ.: ΔΙΠΑ/Φ.4/οικ.5270, Ανάπτυξη Συστήματος Στρατηγικής Διοίκησης (ν. 3230/2004), Αθήνα, 1 Μαρτίου 2007.

να αναδεικνύεται σε ακόμα πιο ενεργό και ουσιαστικό αναπτυξιακό πόλο⁵¹. Ωστόσο, σε συνθήκες οικονομικής κρίσης όπου αναδεικνύονται έντονα τα ζητήματα της ανεργίας, της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, της κοινωνικής έντασης, της εγκληματικότητας και υποβάθμισης του περιβάλλοντος, οι πόλεις είναι εκείνες που μπορούν να δώσουν ώθηση στην απασχόληση και στην ανταγωνιστικότητα και να ανατρέψουν το αρνητικό κλίμα.

Συνοπώς, με βάση το όραμα που διατυπώνεται ο Δήμος και ειδικότερα η πόλη της Σητείας μπορεί να αναδειχθεί το επόμενο διάστημα σε:

- **«Πύλη»**, με την έννοια της πύλης εισόδου-εξόδου όχι μόνο για το δήμο αλλά και την ευρύτερη περιοχή της ανατολικής Κρήτης, μέσω του λιμένα και του αεροδρομίου Σητείας που συνιστούν υποδομές υπερτοπικής εμβέλειας και σημασίας.
- **«Πόλος»**, με την έννοια της προσέλκυσης και εγκατάστασης μόνιμων κατοίκων αλλά και επιχειρήσεων με στόχο να αξιοποιηθούν οι τομείς στους οποίους η Σητεία παρουσιάζει συγκριτικά πλεονεκτήματα, όπως ο πρωτογενής τομέας και η μεταποίηση αγροτικών προϊόντων, ο πολιτισμός, το περιβάλλον, η ενέργεια, η γνώση και ο τουρισμός. Πρόκειται εξάλλου για τομείς που αναδεικνύονται και από τη Στρατηγική της Έξυπνης Εξειδίκευσης της Περιφέρειας Κρήτης.
- **«Προορισμός»**, με την έννοια του τουριστικού προορισμού ντόπιων και ξένων επισκεπτών που διέπεται από το κλασικό πρότυπο «ήλιος και θάλασσα», το οποίο παραμένει το κυρίαρχο πρότυπο αλλά εμπλουτίζεται και με νέες συνιστώσες όπως ο πολιτισμός, τα τοπικά αγροτικά προϊόντα και το φυσικό περιβάλλον, προάγοντας έτσι μια ιδιαίτερη τουριστική ταυτότητα.

Σε ότι αφορά τον ίδιο το Δήμο Σητείας, ως Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' βαθμού, το Όραμα που καλείται να υπηρετήσει διατυπώνεται ως εξής:

«Δήμος διαφανής, συμμετοχικός, λειτουργικός, αποδοτικός και αποτελεσματικός προς όφελος του πολίτη, της οικονομίας και της κοινωνίας»

⁵¹ Όπως αναφέρει ο καθηγητής Λόης Λαμπριανίδης (2001) η ύπαιθρος δεν θεωρείται μόνο χώρος άσκησης αγροτικών δραστηριοτήτων, αλλά επιπλέον χώρος άσκησης πολλαπλών δραστηριοτήτων και των λοιπών τομέων παραγωγής (τουρισμός, πολιτισμός, αναψυχή, βιομηχανία, βιοτεχνία κ.ά.). Η σύγχρονη τάση να θεωρηθούν οι αγροτικές περιοχές ως πολύμορφες και πολυλειτουργικές, διαμόρφωσε τις προϋποθέσεις για αντικατάσταση της έννοιας των αγροτικών περιοχών με αυτή της υπαίθρου (Χριστοφάκης: 2004). Επιπλέον, ο Michael Woods (2011, σ.465) αναφέρεται στην προσέγγιση του αγροτικού ως έναν «υβριδικό χώρο», ένα σύνολο από πολύπλοκες διασυνδέσεις κοινωνικών και φυσικών οντοτήτων, αναδεικνύοντας την ποικιλομορφία και το δυναμισμό της υπαίθρου.

«**Διαφανής**» με την έννοια της εξασφάλισης της μέγιστης δημοσιότητας και ενημέρωσης του πολίτη, με κάθε διαθέσιμο μέσο και για όλα τα θέματα που αφορούν τη διαχείριση των δημοτικών υποθέσεων.

«**Συμμετοχικός**» με την έννοια της εξασφάλισης της δυνατότητας σε όλους τους πολίτες να συμμετέχουν ενεργά στο σχεδιασμό και υλοποίηση των τοπικών πολιτικών.

«**Λειτουργικός**» με την έννοια της ικανότητας να ανταποκρίνεται στις ανάγκες και τα καθημερινά αιτήματα των πολιτών, αξιοποιώντας στο μέγιστο τη διαθέσιμη γνώση, τις τεχνολογίες και τις πηγές χρηματοδότησης.

«**Αποδοτικός**» με την έννοια της ικανότητας να μεγιστοποιεί τα αποτελέσματα από τη δραστηριότητα του με τους πόρους που έχει στη διάθεση του και τις γενικότερες συνθήκες που επικρατούν, και

«**Αποτελεσματικός**» με την έννοια της ικανότητας να επιτυγχάνει συγκεκριμένους και προκαθορισμένους στόχους.

Η Αποστολή του Δήμου Σητείας, ως ΟΤΑ α' βαθμού, καθορίζεται από τον Κώδικα Δήμων και αναφέρεται στη «*διευθέτηση και ρύθμιση όλων των Τοπικών Υποθέσεων, και την παροχή δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών για την ικανοποίηση αναγκών των κατοίκων και των τοπικών φορέων, με απώτερο σκοπό τη βιώσιμη κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη, σύμφωνα με τις αρχές της Επικουρικότητας και της Εγγύτητας, με στόχο την προστασία του Περιβάλλοντος, την Ανάπτυξη και τη συνεχή βελτίωση των συμφερόντων και της Ποιότητας Ζωής της Τοπικής Κοινωνίας*» (Ν. 3463/06, άρθρο 75, παρ.1).

Το Όραμα και η Αποστολή του Δήμου Σητείας εξειδικεύεται σε ένα πλέγμα αλληλένδετων και αλληλεξαρτώμενων γενικών (στρατηγικών) στόχων, ειδικότερα:

Στρατηγικός Στόχος 1: Ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και της επιχειρηματικότητας, με άξονες τον τουρισμό, τον πολιτισμό και τα τοπικά προϊόντα

Ο Δήμος Σητείας θεωρείται μια ιδανική περιοχή για την εφαρμογή του μοντέλου της ενδογενούς ανάπτυξης σύμφωνα με το οποίο η ανάπτυξη έρχεται μέσα από την αξιοποίηση όλων των τοπικών αναπτυξιακών πλεονεκτημάτων και την ενεργοποίηση της τοπικής επιχειρηματικότητας, των κοινωνικών, πολιτιστικών, επιστημονικών, εκπαιδευτικών και λοιπών τοπικών φορέων καθώς και των εθελοντικών οργανώσεων. Ουσιαστικά πρόκειται για μια ανάπτυξη που σχεδιάζεται και ενεργοποιείται από τη βάση και στηρίζεται στο τοπικό κεφάλαιο, δηλαδή στους τοπικούς πόρους και τα συγκριτικά πλεονεκτήματα μιας περιοχής. Σε μια εποχή όπου η «έξυπνη οικονομία» κερδίζει διαρκώς έδαφος, η **γνώση** και η **καινοτομία** αναδεικνύονται σε βασικά εργαλεία της ενδογενούς ανάπτυξης.

Η οικονομία της Σητείας, όπως έχει ήδη αναλυθεί, είναι σταθερά προσανατολισμένη πρωτίστως στον **Πρωτογενή τομέα** και δευτερευόντως στον **Τουρισμό**, τομείς οι οποίοι συμπίπτουν και συνιστούν προτεραιότητα για τη Στρατηγική της «Έξυπνης Εξειδίκευσης» της Περιφέρειας Κρήτης. Η Σητεία φημίζεται για τα αγροτικά της προϊόντα, τα οποία διαθέτουν **υψηλή ποιότητα** και **μοναδικά διατροφικά χαρακτηριστικά** που συνδέονται με την Κρητική διατροφή, και που σύμφωνα με τη Στρατηγική «...αποτελούν ισχυρά στοιχεία ανταγωνιστικότητας». Επίσης, το τουριστικό προϊόν της

Σητείας αν και προσανατολισμένο κυρίως στον κλασικό πρότυπο «ήλιος & θάλασσα», ωστόσο διαθέτει κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά λόγω της γεωγραφικής ταυτότητας της περιοχής. Σύμφωνα με τη Στρατηγική της Έξυπνης Εξειδίκευσης το κλασικό τουριστικό πρότυπο, προκειμένου να καταστεί ανταγωνιστικό, θα πρέπει να «...ενδυναμωθεί περαιτέρω υιοθετώντας μια στρατηγική αναβάθμισης διαφοροποίησης και έξυπνης εξειδίκευσης». Επίσης, προτείνεται «η σύνδεση του τουριστικού προϊόντος με τον Πολιτισμό, καθώς έχει αποδειχθεί διεθνώς ότι οι τέχνες, ο πολιτισμός και η κληρονομιά αποτελούν βασικούς «ενισχυτές προορισμού» - δηλαδή, παίζουν σημαντικό ρόλο στον καθορισμό της συνολικής ελκυστικότητας ενός συγκεκριμένου προορισμού, έστω και αν αυτά δεν αποτελούν το κύριο κίνητρο του ταξιδιού».

Συνεπώς, απαιτείται η ανάπτυξη ενός νέου παραγωγικού μοντέλου, που θα προκύψει από τη **συνέργεια ανάμεσα στον Πρωτογενή τομέα, στον Τουρισμό και στον Πολιτισμό**, με συνδετικούς κρίκους την επιστημονική γνώση, την καινοτομία και τις νέες τεχνολογίες. Με τον τρόπο αυτό στο Δήμο Σητείας θα αναπτυχθεί ένα ευνοϊκό οικονομικό περιβάλλον ικανό να γεννά **επιχειρηματικές ευκαιρίες και νέες θέσεις εργασίας**, δίνοντας τη δυνατότητα στο Δήμο να αναδειχθεί σε «**Πόλο**» προσέλκυσης νέων μόνιμων κατοίκων και επιχειρήσεων στους συγκεκριμένους τομείς και σε πολυθεματικό τουριστικό «**Προορισμό**» που θα υπακούει στη λογική της αειφορίας και της ανάδειξης του φυσικού και πολιτιστικού αποθέματος της περιοχής.

Στρατηγικός Στόχος 2: Διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής με βάση τις αρχές της ισότητας, της πρόνοιας και της κοινωνικής αλληλεγγύης

Η οικονομική κρίση που υφίσταται η χώρα τα τελευταία χρόνια ανέδειξε, μεταξύ άλλων, την αδυναμία της Πολιτείας να ασκήσει τον κοινωνικό της ρόλο. Ως εκ τούτου, το κενό που δημιουργήθηκε σε ότι αφορά τη λειτουργία του λεγόμενου «κοινωνικού κράτους» κλήθηκε και σε μεγάλο βαθμό κατάφερε να καλύψει η Τοπική Αυτοδιοίκηση, ως ο φορέας δημόσιας πολιτικής που βρίσκεται εγγύτερα στον πολίτη και στα καθημερινά του προβλήματα που ειδικά στη σημερινή εποχή αφορούν κυρίως την ανεργία, τη φτώχεια, την ανισότητα και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Βασική συνιστώσα της οικονομικής ανάπτυξης και της ευημερίας ήταν πάντοτε και παραμένει η συνοχή του κοινωνικού ιστού. Επίσης, η κοινωνική συνοχή μαζί με την οικονομική και εδαφική συνοχή, ανήκουν στις κύριες προτεραιότητες της περιφερειακής πολιτικής της ΕΕ.

Στόχος στρατηγικού χαρακτήρα για το Δήμο Σητείας στο σημερινό οικονομικοκοινωνικό περιβάλλον, και πάντα στο πλαίσιο του θεσμικά και οικονομικά εφικτού, θα πρέπει να είναι η δημιουργία ενός **αποτελεσματικού τοπικού συστήματος κοινωνικής προστασίας**, στο πλαίσιο του οποίου θα ασκούνται συντονισμένες παρεμβάσεις και στοχευμένες κινήσεις μέσα σε ένα πλαίσιο στο οποίο παραδοσιακού χαρακτήρα δράσεις του δήμου στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής θα συνδυάζονται κατά τρόπο συνεκτικό με νέου τύπου παρεμβάσεις που θα ανταποκρίνονται στις καινούργιες απαιτήσεις κοινωνικής στήριξης που έχει αναδείξει η οικονομική κρίση. Η στόχευση του δήμου δεν θα πρέπει να περιορίζεται στην κάλυψη των άμεσων κοινωνικών αναγκών που προκύπτουν από τη σημερινή οικονομική συγκυρία αλλά να διαθέτει και μια περισσότερο μακροπρόθεσμη οπτική που συνδέεται με τη **στήριξη της απασχολησιμότητας** και κατ' επέκταση της τοπικής οικονομικής ανάπτυξης. Συνεπώς, η διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής αναδεικνύεται σε στρατηγικό στόχο καθώς συνδέεται οριζόντια με όλες τις διαστάσεις του αναπτυξιακού Οράματος του Δήμου και αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη ενός **ευνοϊκού οικονομικού περιβάλλοντος** (βλέπε Στρατηγικό Στόχο 1).

Στρατηγικός Στόχος 3: Προστασία, ανάδειξη και ορθολογική διαχείριση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος της περιοχής του Δήμου

Το περιβάλλον αποτελεί αναπόσπαστη συνιστώσα οποιασδήποτε ολοκληρωμένης αναπτυξιακής προσπάθειας συντελείται σε τοπικό ή υπερτοπικό επίπεδο με όρους αειφορίας. Με την έννοια «Περιβάλλον» σχετίζονται άμεσα όλα τα θέματα που αφορούν κυρίως την ενέργεια, την κλιματική αλλαγή, τους φυσικούς πόρους, τα υγρά και στερεά απόβλητα και το χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό.

Η Στρατηγική της Έξυπνης Εξειδίκευσης της Περιφέρειας Κρήτης, προσαρμοσμένη στο πνεύμα της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020», αναδεικνύει σε βασικές προτεραιότητες:

1. τη μείωση των εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα (εξοικονόμηση ενέργειας, εφαρμογές ΑΠΕ με όρους βιώσιμης ανάπτυξης),
2. την ορθολογική αξιοποίηση των φυσικών πόρων της Κρήτης με έμφαση στους υδάτινους πόρους και
3. την αντιμετώπιση των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής.

Ο Δήμος Σητείας, πρωτοπόρος σε θέματα εξοικονόμησης ενέργειας από ΑΠΕ, θα πρέπει να επιδιώξει **την περαιτέρω διείσδυση τους στις δημόσιες υποδομές, στις ιδιωτικές κατοικίες και στις επιχειρήσεις**, κατά τρόπο βιώσιμο και προσαρμοσμένο στις τοπικές ανάγκες και ιδιαιτερότητες, συνεισφέροντας παράλληλα και στην τοπική οικονομία. Στο πλαίσιο αυτό, ο Δήμος συμμετέχει ήδη από το Μάρτιο του 2013 στην Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία **«Το Σύμφωνο των Δημάρχων»**, στο πλαίσιο της οποίας εκπονεί Σχέδιο Δράσης Αειφόρου Ενέργειας για τη μείωση των εκπομπών CO₂, όχι μόνο στις λειτουργίες του δήμου αλλά και σε όλους τους τομείς παραγωγής που εντοπίζονται υψηλές καταναλώσεις ενέργειας.

Επίσης, με δεδομένα το σημαντικό μερίδιο του πρωτογενή τομέα στο τοπικό ΑΕΠ και παράλληλα την έλλειψη των αναγκαίων υδάτινων πόρων λόγω του ξηροθερμικού κλίματος της περιοχής, **η αποτελεσματική και αποδοτική αξιοποίηση των υδάτινων πόρων** του δήμου, μέσω των κατάλληλων εγχειρίσιμων έργων, αναδεικνύεται σε ζήτημα πρώτης προτεραιότητας με σημαντική περιβαλλοντική αλλά και οικονομική διάσταση. Προς αυτή την κατεύθυνση θα συμβάλει και η προώθηση της επαναχρησιμοποίησης επεξεργασμένων αστικών λυμάτων για άρδευση, μια αναγκαία αλλά και αποτελεσματική πλέον λύση στην αντιμετώπιση της αυξημένης ζήτησης του νερού σε ημιξηρικές περιοχές παγκοσμίως.

Η **προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή** είναι ένα ακόμα ζήτημα που αφορά το Δήμο Σητείας καθώς έχει άμεσες επιπτώσεις και στον τουριστικό κλάδο. Είναι ο δήμος με τη μεγαλύτερη ακτογραμμή στην Κρήτη και με σημαντικές απειλές όσο αφορά τη διάβρωση των ακτών. Επίσης, έχει σημαντικό αριθμό προστατευόμενων περιοχών NATURA και σπάνια βιοποικιλότητα, για τα οποία θα πρέπει να ληφθούν μέτρα προστασίας.

Τέλος, η αποτελεσματική διαχείριση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος και η ανάγκη εξισορρόπησης των οικονομικοκοινωνικών αντιθέσεων σε ότι αφορά την ανάπτυξη στον αστικό χώρο και στην ύπαιθρο, καθιστούν απαραίτητη σε μια σύγχρονη κοινωνία την ύπαρξη ενός **χωροταξικού σχεδιασμού που να ανταποκρίνεται στις υφιστάμενες παραγωγικές και οικιστικές ανάγκες αλλά και στις τάσεις που διαμορφώνονται**. Ο Δήμος Σητείας είναι από εκείνους τους δήμους της Κρήτης που διαθέτουν χωροταξικό σχεδιασμό για όλη την επικράτεια τους, ωστόσο απαιτείται η επικαιροποίηση του με βάση τα νέα δεδομένα που προκύπτουν από τις ανάγκες του Καλλικρατικού (πλέον) δήμου και η προσαρμογή του στο χωροταξικό σχεδιασμό των υπερκείμενων επιπέδων με έμφαση στον Περιφερειακό (βλέπε Πρόταση αναθεώρησης & εξειδίκευσης του θεσμοθετημένου ΠΠΧΣΑΑ Περιφέρεια Κρήτης).

Συνεπώς, η προστασία, ανάδειξη και ορθολογική διαχείριση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος αναδεικνύεται σε στρατηγικό στόχο για το Δήμο Σητείας και εξυπηρετεί το Όραμα του για ένα δήμο **«Πόλο»** έλξης μόνιμων κατοίκων που αναζητούν μια καλύτερη ποιότητα ζωής και επενδύσεων στους τομείς της ενέργειας και του πρωτογενή τομέα αλλά και τουριστικό **«Προορισμό»**, στο πλαίσιο ενός εμπλουτισμένου μοντέλου τουριστικής ανάπτυξης που θέτει το φυσικό περιβάλλον στο επίκεντρο του.

Στρατηγικός Στόχος 4: Βέλτιστη αξιοποίηση όλων των διαθέσιμων εργαλείων, τεχνικών και μέσων από το Δήμο Σητείας για την εφαρμογή του αναπτυξιακού του ρόλου, σε συνθήκες οικονομικής ύφεσης

Σύμφωνα με το ΕΠ Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα 2014 - 2020 *«η δημόσια διοίκηση θα πρέπει να είναι σε θέση να ανταπεξέλθει στις ολοένα αυξανόμενες προκλήσεις, τόσο σε όρους αποτελεσματικότητας όσο και σε όρους αποδοτικότητας, αξιοποιώντας στο έπακρο διαρκώς*

μειούμενους οικονομικούς -και όχι μόνον- πόρους στο επίκεντρο μάλιστα ενός ιδιαίτερα ρευστού και αβέβαιου περιβάλλοντος. Η αποτελεσματικότητά της αποτελεί βασική προτεραιότητα της χώρας δεδομένου ότι επηρεάζει οριζόντια όλα τα επίπεδα παροχής υπηρεσιών, παραγωγής και ανάπτυξης και αποτελεί ταυτόχρονα βασική προϋπόθεση για την αποτελεσματική υλοποίηση μεταρρυθμίσεων σε όλους τους τομείς».

Συνεπώς, σε ότι αφορά το Δήμο Σητείας θα πρέπει να δοθεί έμφαση σε εκείνες τις συνιστώσες-προϋποθέσεις που επηρεάζουν την ικανότητα του να χαράσσει και να υλοποιεί αναπτυξιακές πολιτικές που συμβάλουν στην επίτευξη του Οράματος και της Αποστολής του, με σημαντικότερες τους **ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους και τις τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών**.

Σε ότι αφορά το ανθρώπινο δυναμικό του δήμου, παρά τους όποιους αντικειμενικούς περιορισμούς και δυσχέρειες, απαιτείται μια στοχευμένη προσπάθεια ανάπτυξης με έμφαση στη βέλτιστη **διαχείριση και κατανομή του** και στην **ενίσχυση της κατάρτισης/εκπαίδευσης**, με στόχο την ατομική ανάπτυξη των στελεχών και τη βελτίωση της ικανότητας τους να ανταποκρίνονται στις σύγχρονες ανάγκες του δήμου. Επίσης, ο Δήμος Σητείας **θα πρέπει να επενδύσει ακόμα περισσότερο στην ηλεκτρονική διακυβέρνηση** ως ένα μέσο που αυξάνει την προστιθέμενη αξία των παρεχόμενων υπηρεσιών του και αναβαθμίζει την καθημερινή λειτουργία του. Τέλος, με δεδομένο ότι οι κρατικές επιχορηγήσεις προς την Αυτοδιοίκηση και οι πόροι των Διαρθρωτικών Ταμείων διαρκώς μειώνονται (βλέπε Παράγραφο 3.1), αποτελεί σημαντική πρόκληση για κάθε δήμο που χαράσσει μια μακροπρόθεσμη αναπτυξιακή στρατηγική η **δυνατότητα πρόσβασης σε εναλλακτικές πηγές και καινοτόμα εργαλεία χρηματοδότησης**, γεγονός που προϋποθέτει γνώση, συστηματική παρακολούθηση, εγρήγορση, συντονισμό και συνεργασίες, εξωστρέφεια και δικτύωση.

Είναι σαφές από τα παραπάνω ότι η ικανότητα αξιοποίησης όλων των διαθέσιμων οικονομικών, τεχνολογικών και ανθρώπινων πόρων υπηρετεί οριζόντια όλες τις διαστάσεις του Οράματος του Δήμου καθώς αποτελεί πρωταρχική προϋπόθεση για τη δημιουργία όλων εκείνων των μεταφορικών, περιβαλλοντικών, παραγωγικών και άλλων υποδομών και υπηρεσιών που θα αναδείξουν το Δήμο Σητείας σε «**Πύλη-Πόλο-Προορισμό**» αλλά και σε ένα Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης που μπορεί να λειτουργεί προς όφελος του πολίτη, της οικονομίας και της κοινωνίας.

Η εξειδίκευση της Στρατηγικής σε Άξονες Προτεραιότητας, Μέτρα και Ειδικούς Στόχους θα γίνει στο πλαίσιο εκπόνησης του Επιχειρησιακού Σχεδίου (Μέρος Β' του 5ετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος), σύμφωνα με το άρθρο 3 της υπ. αριθμ. 41179/23.10.2014 Απόφασης του ΥΠ.ΕΣ. (ΑΔΑ: Ω2ΛΒΝ-Σ4Α) με θέμα: «Περιεχόμενο, δομή και τρόπος υποβολής των Πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των ΟΤΑ α' βαθμού για τη δημοτική περίοδο 2014-2019».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

I. Προτάσεις Υπηρεσιών Δήμου Σητείας

II. Προϋπολογισμοί Νομικών Προσώπων Δήμου Σητείας